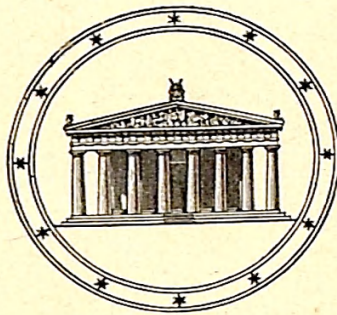

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1883

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

1884

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΡΙΣΤΗΜΙΟΝ
Η ΕΠΙΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΣΥΡΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ
ΑΓΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Χ. ΠΕΤΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΡΑΤΡΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΡΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX
ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΕ
HEINRICH SCHLIEMANN
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῇ 15 Ἰανουαρίου 1884, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρα 10^η πρὸ μεσημβρίας συνελθόντων ἑταίρων περὶ τοὺς πενήκοντα, προσεφώνησεν αὐτοὺς διὰ βραχέων ὁ πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας Α. Α. Κοντόσταυλος· εἶτα δὲ ὁ γραμματεὺς Στέφανος Α. Κουμανούδης ἀνέγνω τὴν ἐξῆς ἔκθεσιν :

Κύριοι,

Ὁ λόγος ὁ περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἄρχεται κ' ἐφέτος ἀπὸ τῶν ἀφορώντων εἰς τοὺς ἑταίρους τοὺς συγκροτοῦντας τὴν Ἑταιρίαν ἡμῶν. Εἶναι ὄντως εὐχάριστον νὰ θεωρῇ τις τοὺς μὲν παλαιότερους ἐκ τούτων εὐσταθῶς ἐμμένοντας εἰς τὸ συντηρεῖν διὰ συνδρομῶν τὴν ἀδιάκοπον αὐτῆς ἐνέργειαν, ἄλλους δὲ νεωτέρους προσερχομένους ἐκάστοτε μετὰ διαθέσεως ὁμοίας, ἵνα μὴ ποτε λήξῃ ἡ ὑπὲρ τῶν τιμαλφιστάτων προγονικῶν μνημείων χρεωστούμενη μέριμνα ἡμῶν καὶ κηδεμονία. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι αἱ συνδρομαὶ τῶν ἑταίρων αἱ τακτικαὶ ἀποτελοῦσιν ὄχι τὸ μέγιστον τῶν ἐτησίων εἰσοδημάτων τῆς Ἑταιρίας, διότι τὰ χρηματικὰ κεφάλαια, τὰ ὁποῖα αὕτη, ἀπὸ 46 ἐτῶν βιοῦσα, κατὰ διαφόρους τρόπους ἐκτίησато καὶ ἀποφέρουσιν αὐτῇ τόκους, καὶ αἱ ἐκτάκτως κατὰ καιροὺς γι-

νόμειναι ὑπὸ τινων προσφοραὶ καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀρχαιολογικὸν λαχεῖον τὸ κατὰ πᾶν ἔτος ἐπαναλαμβάνόμενον προσάγουσιν ἀσυγκρίτως μεγαλλίτερα ποσά, ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἤθελον ἔχει τὴν εἰδικὴν αὐτῶν ἐνεργὸν δύναμιν, ἂν μὴ ἐνδελεχῶς ἐζωοποιούντο ὑπὸ συμπαγοῦς ἐταίρων ὁμάδος, ἧτις ἐνδιαφερομένη ὑπὲρ τῆς προκοπῆς ἔργου κοινοῦ καὶ Ἑλληνοπρεπεστάτου νὰ ζητῆ καὶ λαμβάνη ἐτησίως εὐθύνας παρὰ τῶν ψηφισθέντων ὑπ' αὐτῆς διαχειριστῶν, ἅμα δὲ βουλευῆται περὶ τῶν παρόντων πραγμάτων καὶ ὀρίζη τρόπους ἐνεργείας διὰ τὸ μέλλον, τοὺς ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε περιστάσεων ἐνδεικνυμένους. Ἄνθρωποι ζωντανοί, ὅχι τὸ νεκρὸν μέταλλον, εἶναι οἱ τὰς τοιαύτας κοινωφελεῖς ἐταιρίας ἀποτελοῦντες, καὶ ὅσον περισσότεροι ἐκ τῶν μεμορφωμένων πολιτῶν συνέρχονται ὑπὸ μιᾶς ἰδέας ἀγόμενοι, τόσο καλλίτερον αὕτη προκόπτει.

Ταῦτα οὕτω ἰὰ εἶπωμεν σήμερον προήχθημεν, προκειμένου περὶ ἐταίρων, διότι εἶχομεν νὰ σᾶς ἀνακοινώσωμεν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν εὐτυχῶς κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἠῦξῆσε πλειότερον ἢ ἄλλοτε. Ἐνεγράφησαν καθ' ὅλον τὸ ἔτος πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι νέοι ἐταῖροι πεντήκοντα καὶ εἰς. Δηλοῖ τοῦτο, ὅτι ὁσημέραι ἡ φιλοκαλία καὶ ἡ φιλομουσία παρ' ἡμῖν σπουδαίως ἀναπτύσσονται, καὶ ἐνῶ καὶ ἄλλαι ὑπὲρ ποικίλων ἄλλων χρειῶν τοῦ ἔθνικοῦ ἡμῶν βίου καθ' ἐκάστην συνιστῶνται ἐταιρίαι νέαι, δὲν ὀλιγοστεύει ὁμῶς ἀλλὰ καὶ πληθύνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν πρεσβυγενῆ ταύτην ἡμετέραν Ἐταιρίαν προσερχομένων. Ἀληθεύει δὲ τοῦτο λεγόμενον μάλιστα περὶ τῶν κατοικούντων τὴν πρωτεύουσιν τοῦ βασιλείου. Ἐκ τούτων ἦσαν πάντες οἱ εἰρημένοι πεντήκοντα καὶ εἰς, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους τάξεις πολιτῶν· βουλευταί, ὑπάλληλοι πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοί, δικηγόροι, διδάσκαλοι, τεχνῖται, ἔμποροι.

Ἐκ τοῦ ὅλου δὲ ἀριθμοῦ τῶν ἐταίρων οἷτινες εἶναι πολλοί, ἀλλ' εἰς πολλὰ τῆς γῆς μέρη διεσπαρμένοι καὶ τὰς οἰκῆσεις ἀλλόσσοντες καὶ διὰ τοῦτο ὅχι κατ' ἀκρίβειαν γίνονται ἡμῖν γνωστὰ τὰ κατ' αὐτούς, ἀπέθανον ἐν τῷ ἔτει, καθ' ὅσον ἐμάθομεν, τρεῖς.

Συνδρομῆν δὲ κατέβαλον ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐταῖροι ἐν ὄλῳ 186, καὶ δὴ 170 ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις κατοικούντων, 5 ἐκ Πειραιῶς, 1 ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, 10 ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Πρὸς

τούτοις συνέδραμον καὶ 8 σωματεῖα ἤτοι κοινά, 4 μὲν κοσμικά, 4 δὲ ἱεραὶ μοναί. Ἐκ τῶν κοσμικῶν ἔδωκεν ὡς συνήθως τὸ μέγιστον ποσὸν τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον, δραχμὰς χιλίας, μετ' αὐτὸ δὲ ἔρχονται δῆμοι τρεῖς, ὁ Ἀθηναίων δούς δρ. 267.85, ὁ Ἑρμουπολιτῶν Σύρου δρ. 180, ὁ Πειραιέων δρ. 100. Ἐκ τῶν μονῶν τρεῖς εἶναι τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, μία τῆς Πελοποννήσου.

Τὰ ὀνόματα τῶν συνδραμόντων ἑταίρων τε καὶ σωματείων καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐκάστου συνδρομῆς θέλουσι κατὰ τὸ σύνθηες ἀναγραφῆ ἔν τέλει τῆς ἐκθέσεως ταύτης. Ἐνταῦθα δ' ἐξαιρετικῶς μνημονεύομεν τοὺς δόντας ἀπὸ 100 δραχμῶν καὶ ἀνωτέρω. Εἶναι ὁ ἐν Πετροπόλει Ἴω. Κοντογιαννῆκης, δούς τὴν ἀπὸ ἐτῶν τακτικὴν συνδρομὴν του, δρ. 500, καὶ ὁ ἐνταῦθα Μενέλ. Νεγροπόντες δρ. 100.

Ἐκτακτον δὲ προσφορὰν προσήνεγκεν εἰς τὴν Ἑταιρ. ὁ πατρώζων υἱὸς τοῦ ἐθνωφελοῦς Χρηστάκη Ζωγράφου Σόλων δρ. 1,000.

Ταῦτα μὲν οὕτως· ἐπὶ πόσον δὲ ἀνέβη τὸ ὅλον τοῦ ἔτους εἰσόδημα, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς Ἑταιρίας προσιόντων τόκων καὶ τῆς ἐκ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ λαχείου καὶ εἴ τινος ἄλλης εἰσπράξεως, θέλετε ἀκούσει μετ' ὀλίγον παρὰ τοῦ ταμίου.

Ἔργα ἀρχαιολογικὰ ἐντὸς τοῦ ἔτους διεξήγαγε τὸ Συμβούλιον τὰ ἐξῆς: Πρῶτον ἀνασκαφὰς εἰς τρία διάφορα μέρη, κατ' ἕνα κολούθησιν τῶν τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἀνέδειξε δὲ καὶ πάλιν ἢ σκαπάνη πολλὰ καὶ καλὰ ἀρχαῖα, κινητὰ τε καὶ ἀκίνητα, προβιάζοντα μεγάλως τὴν γνῶσιν τοῦ ἀρχαίου βίου.

Καὶ πρῶτον μὲν ἢ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηναίων ἀνασκαφὴ ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς 6 Ἀπριλίου 1883, τότε δὲ διεκόπη. Σημείωσις περὶ τοῦ ἔργου, ἐπιδοθεῖσα ἡμῖν ἀρτίως παρὰ τοῦ ἐπιστατήσαντος Γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων Π. Εὐστρατιάδου, λέγει :

« Ἡ τῆς Ἀκροπόλεως κἀθαρισὶς μετενεχθεῖσα ἀπὸ τοῦ πρὸς ἀνατολάς τοῦ ἐν Ἀκροπόλει μουσείου μέρους μετετράπη, ὡς εἶπον ἐν τῇ περυσινῇ ἐκθέσει μου, εἰς ἀληθῆ ἀνασκαφὴν· διότι ἐκ τῶν προτέρων περὶ τὸ μουσεῖον ἐργασιῶν ὑπῆρχεν ὑπόψια, ὅτι ἐν τῷ γεμίσματι τῆς θέσεως ταύτης κεῖνται ἀρχαίων λείψανα ἀπεβρίμ-

μένα, οἷα εὐρέθησαν κατωτέρω ἐν τῷ γηπέδῳ τοῦ μουσείου καὶ ἐν τῇ πλατείᾳ αὐτοῦ. Ἀνεσκάφη λοιπὸν κατὰ μῆκος ἅπασα ἡ ταινία ἢ ἀπὸ τὰ μέσα τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ μουσείου μέχρι τοῦ κρηπιδώματος τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Παρθενῶνος ἐκτεταμένη, κατὰ βάθος δὲ μέχρι τοῦ βράχου καὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἔμπροσθεν τοῦ μουσείου πλατείας. Προέκυψαν δὲ εἰς φῶς ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἀρχαῖα πολύτιμα λίθινά τε καὶ χάλκινα καὶ πήλινα παρασχόντα μὲν τροφήν οὐχὶ μικρὰν εἰς τὴν ἡμετέραν ἀρχαιολογικὴν ἐφημερίδα, διδάσκοντα δὲ τὸν πεφωτισμένον κόσμον ἅπαντα τὴν τῆς Ἀττικῆς τέχνης πρὸ τοῦ Φειδίου ἐποχὴν. Ἐτέθησαν δὲ ὑπὸ στέγην ἀσφαλῆ καὶ ἐν ἰκριώμασι καὶ ἐρμαρίοις.»— Ἐδαπανήθησαν εἰς τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην δρ. 2711.

Δευτέρα κατ' ἐξακολούθησιν ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἢ ἐν Ἐλευσίῃ. Καὶ περὶ αὐτῆς ἀναγινώσκομεν τὴν ἐπιδοθεῖσαν ἡμῖν παρὰ τοῦ ἐπιστατήσαντος ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Δημ. Φιλίου σημείωσιν, ἔχουσαν οὕτω : (Ἰδέτω νῦν αὐτὴν ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος φυλλαδίου, ἐκτενέστερον μετὰ ταῦτα συνταχθεῖσαν καὶ ἐκτετυπωμένην μετὰ καὶ τοῦ πίνακος.)

Ἐδαπανήθησαν εἰς ταύτην τὴν ἀνασκαφὴν δρ. 19,263.

Τρίτη ἀνασκαφὴ ὡσαύτως κατ' ἐξακολούθησιν ἐγένετο ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τῷ ἐν Ἐπιδαύρῳ. Καὶ περὶ αὐτῆς ἀναγινώσκομεν τὴν ἐπιδοθεῖσαν ἡμῖν παρὰ τοῦ ἐπιστατήσαντος ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Π. Καββαδία σημείωσιν, ἔχουσαν οὕτω : (Ἰδέτω καὶ ταύτην ὁ ἀναγνώστης ἐκτενεστέραν μετὰ καὶ τῶν πινάκων ἐν τέλει τοῦ φυλλαδίου.)

Εἰς ταύτην τὴν ἀνασκαφὴν, ἀρξαμένην μὲν ἀπὸ τῆς 25 Ἀπριλίου 1883, οὐ διαρκέσασαν δὲ δι' ὅλου τοῦ ἔτους συνεχῶς, διότι καὶ ἀλλαγῇ ἀπησχόλησεν ἐν τῷ μεταξὺ τὸν ἔφορον Π. Καββαδίαν ἢ Κυβέρνησις, ἔδαπανήθησαν δρ. 3979.55. Πρὸ ὀλίγων δὲ ἡμερῶν ἐστάλη πάλιν ὁ αὐτὸς ἔφορος εἰς Ἐπίδαυρον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρίας ἵνα φροντίσῃ περὶ οἰκοδομῆς εὐρυτέρου τινὸς κτίσματος παρὰ τὸ πρότερον ἐκεῖ κατασκευασθὲν παράπηγμα, ἐν ᾧ νὰ συναχθῶσι τὰ ἐν ὑπαίθρῳ ἔτι μένοντα πλαστικὰ ἔργα καὶ ἐπιγραφαί. Ἐπὶ τούτῳ δὲ κατ' ἐντολὴν τῆς Ἐταιρίας συναπῆλθε καὶ ὁ Γερμανὸς ἀρχιτέκτων W. Doerpfeld, ἵνα σχε-

διάση τὸν ὅλον ἀνασκαφέντα τοῦ Ἱεροῦ χῶρον μετὰ τῶν διαφορῶν κτισμάτων, πρὸς δημοσίευσιν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς ἡμῶν. Ἄς εἴπωμεν δὲ καὶ τόδε, ὅπερ ὑμεῖς οἱ ἐνταῦθα παρόντες ἤδη γινώσκετε, ἀγνοοῦσι δὲ οἱ ἔξω τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι μετακομισθέντα πρὸ μνηῶν τινῶν ἐξ Ἐπιδαύρου τὰ τῶν ἀετωμάτων ἀγάλματα, τὰ ἐν τῇ ἀναγνωσθεῖσῃ ἐκθέσει μνημονευόμενα, ἐξετέθησαν χάριν τοῦ κοινοῦ ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Μετσοβείου πολυτεχεῖου καὶ δὴ κατὰ τινα προσωρινὴν διάταξιν, μέχρις οὐ μετακομισθῶσί ποτε εἰς τὸ Κεντρικὸν Μουσεῖον, ἔνθα θέλει εἶναι δυνατόν, ὑποθέτομεν, νὰ προσαρμοσθῶσιν αὐτοῖς ὅσα τυχὸν ἐκ τῶν μικρῶν πολλῶν τεμαχίων τῶν ὠσαύτως ἐκεῖθεν μετακομισθέντων ἀναγνωρισθῶσιν ὡς ἀπαρτιστικὰ μέλη τῶν μειζόνων. Πρέπει δὲ πάντως νὰ γίνῃ ἡ ἐργασία αὕτη· διότι τὰ πλαστικὰ ταῦτα ἔργα, ἂν καὶ ἔπαθαν βλάβας μεγάλας ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἴσως δὲ καὶ ἐκ πυρκαϊᾶς, εἶναι ὁμως ἀρίστης τέχνης καὶ ἄξια πάσης περιποιήσεως καὶ σπουδῆς. Ἀγγέλλομεν δὲ τοῖς ἐταίροις, ὅτι ἀπεικονίσματα τινῶν ἐξ αὐτῶν, τῶν σφοτέρων, μέλλουσι προσεχῶς νὰ ἐκδοθῶσιν ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐφημερίδι τῆς Ἑταιρίας. (*)

Τετάρτη ἀνασκαφὴ ἀπεφασίσθη μὲν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου οὐ πρὸ πολλοῦ νὰ γίνῃ ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἔνθα καὶ μετὰ τὸ μέγα ἔργον τῶν Γερμανῶν πολὺς ἔτι προσδοκᾶται ὁ ἀρχαιολογικὸς θερισμὸς, καὶ ληφθείσης ἤδη τῆς ἀδείας παρὰ τοῦ Ὑπουργείου, ἀνετίθη ἡ ἐπιστάσια εἰς τὸν ἑφορον Κωνστ. Δημητριάδην, ἀλλ' ἔνεκα τοῦ βαρέος χειμῶνος καὶ ἄλλων ἀσχολιῶν ἐκεῖ τοῦ ἐφόρου, τῶν χάριν τῆς αὐτόθι οἰκοδομῆς Μουσείου, δὲν ἤρχισαν ἔτι αἱ ἐργασίαι. Μέλλουσι δέ, ὡς μανθάνομεν, ν' ἀρχίσωσι λίαν προσεχῶς.

Ἄλλαι τινὲς μικραὶ ἀποπειρατῆριοι σκαφαὶ τάρων ἀρχαίων ἐγένοντο περὶ τὰς Ἀθήνας ἐκ δοθεισῶν εὐκαιριῶν καὶ κατ' ἐνδείξεις τινῶν ἰδιωτῶν ἐν Λιοσίοις, ἐν τῷ Δημοσίῳ δενδροκομείῳ καὶ ἐν Ἀμπελοκήποις, ὧν ἡ δαπάνη ἦτο δρ. 280, ἀλλὰ δὲν ἀπέβησαν εὐτυχεῖς.

Κατ' αὐτάς δὲ τὰς ἡμέρας τὸ Συμβούλιον ἐπεχείρησεν μίαν ἀποπειρατῆριον ἔρευναν ἄλλου εἶδους, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἀγαθὴν ἔκβασιν ἔχει χρεῖαν τῶν εὐχῶν πάντων τῶν ἐταίρων καὶ πλέον

(*) Ἐξεδόθησαν ἤδη ἐν τῷ πρωτοδευτέρῳ τεύχει τοῦ ἔτους 1884 ἐν δυοῖ πῖναξι.

ἔτι πάντων τῶν φιλαρχαίων καὶ φιλιστόρων. Ἐπειδὴ ἡ θάλασσα συχνὰ ἀνέδωκε πράγματα τῆς ἀρχαιότητος ἄξια λόγου (λ. χ. ὁ θώραξ ὁ χαλκοῦς, ὁ ὑπὸ Stielmann ἐκδοθεὶς, ἐν τῷ τῆς Πύλου λιμένι εὑρέθη καὶ ἄλλα πολλάκις ἐν ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἀλφειοῦ ἔργα τέχνης χαλκᾶ εὑρέθησαν, καὶ δοκοὶ ξύλων μεγάλαι ἐν Πειραιεῖ καὶ ἀνδριάντες αὐτόθεν δύο λίθινοι ἀνδρομήκεις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀνεκλύσθησαν ὡσαύτως δὲ ἄγκυρα μολυβδίνη ἐνεπιγραφος ἐκ τοῦ λιμένος Σύμης) διὰ ταῦτα κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου μέλλει νὰ ἐρευνηθῇ ὁ βυθὸς ὁ θαλάσσιος τοῦ πορθμοῦ τῆς Σαλαμῖνος ὑπὸ ἐμπείρων δυτῶν Ἑλλήνων, μήπως εὑρίσκεται τι ἀνεκλύσιμον ἐκ τῶν ναυαγίων τῆς ἐπὶ Ξέρξου ναυμαχίας. Ἦδη ἐγένετο συμφωνία νὰ ἐργασθῶσιν οἱ δῦται διὰ μηχανῶν καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης ἕνα μῆνα, λαμβάνοντες δρ. 1000. Πᾶν δὲ τυχὸν ἀνευρεθσόμενον πρᾶγμα οἰαζόηποτε ὕλης καὶ οἰωνδῆποτε χρόνων θ' ἀνήκη εἰς τὴν Ἑταιρίαν. Ἡ Κυβέρνησις ἐχορήγησε τὴν ἄδειαν καὶ ὑπισχνεῖται πᾶσαν συνδρομὴν εἰς τὸ ἔργον. Θὰ ἐπιστατήσῃ δὲ τοῦ ἔργου ὁ ἔφορος ἀρχαιοτήτων Χρ. Τσουντας.

Καὶ ἡ μὲν ἀπόπειρα αὕτη εἶναι αὐτὸ τοῦτο ἀπόπειρα, ἧς ἡ ἐπιτυχία ἐν γούνασι κεῖται θεῶν καὶ οὐχ ἡκίοτα τοῦ Ποσειδῶνος· ἄλλο δὲ τι ἔργον ὄχι μὲν εἰσέτι ἀρξάμενον καὶ αὐτό, ἀλλὰ προπαρασκευασθὲν δεόντως, προαγγέλλομεν τοῖς ἐταίροις ὡς ἔχον βασιμωτάτην καὶ στερεωτάτην ἐπὶ γῆς τὴν βεβαιότητα τῆς ἐπιτυχίας, μέλλον δὲ κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου νὰ ἐπιχειρηθῇ ἐνταῦθα ἐν Ἀθήναις ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου. Ἐγινώσκετο ἤδη πρὸ 40 ἐτῶν ὑπὸ τῶν τότε προεστηκότων τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας καὶ ἄλλων πολιτῶν, ὅτι ἐν τοῖς ὑπογείοις τῆς οἰκίας τοῦ ἱατροῦ Λύτσια, τῆς παρὰ τὸ ὠρολόγιον τοῦ Κυρρῆστου καὶ ἐν τῇ αὐτῇ αὐτῆς ὑπῆρχον ὀρθοὶ ὀλόκληροι κίονες μαρμαρίνοι Ἰωνικοῦ ρυθμοῦ βαίνοντες ἐπὶ μαρμαρίνης στρώσεως καὶ ὄντες ἕνδεκα περίπου τὸν ἀριθμὸν ἀποτελοῦντες γραμμὴν εἰς σχῆμα τοῦ γράμματος γάμμα ἐν συνεχείᾳ ἧς τὸ μὲν πρὸς δυσμὰς σκέλος μακρότερον ὢν ἐχώρει πρὸς τὸ αὐτόθι ὑπάρχον τουρκικὸν λουτρόν, τὸ δὲ πρὸς βορρᾶν βραχύτερον, ὑπερβαῖνον τὴν ὁδὸν τὴν πρὸ τῆς οἰκίας Λύτσια εἰσεχώρει εἰς τὴν καταντικρὺ αὐτὴν τοῦ Τουρκικοῦ τζαμίου, ἐνθα καὶ μέρος τοῦ ἐπὶ τῶν κιονοκράνων

ἐπιστυλίῳ ἐσώζετο καὶ σώζεται ὄν τοῖς πᾶσι καταφανές. Τὴν οἰκοδομὴν ταύτην λοιπὸν θέλουσα ἡ Ἐταιρία ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου νὰ ἀναδείξῃ φανερωτέραν εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον καὶ ποιήσῃ πλουσιωτέρας τὰς Ἀθήνας κατὰ ἔτι ἀρχαῖον μνημεῖον, ἠγόρασεν ἐφέτος τὴν οἰκίαν Λύτσια καὶ μέλλει, ὡς εἶπομεν, τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον, ὅτε λήγει ἡ προθεσμία τῶν ἐνοικούντων, νὰ κατεδαφίσῃ αὐτὴν πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ ἐγκροπτομέμενου ἀρχαίου κτίσματος, ὅπερ τότε πιθανώτατα θέλει καὶ λάβῃ τὸ προσῆκον αὐτῷ ἀρχαῖον ὄνομα, τὸ νῦν ἀγνοούμενον καὶ δεῖξῃ ἂν καὶ εἰς ὁποῖαν σχέσιν εὐρίσκεται πρὸς τὸ οὐ μακρὰν ἀπέχον τετρακιδόνιον τῆς Ἀθηνᾶς ἀρχηγέτιδος καὶ ἄλλα ἴσως τῶν πλησιαζόντων ἀρχαίων κτισμάτων.

Ταῦτα, κύριοι, καὶ οὐπω τετελεσμένα προαγγέλλοντες πιστεύομεν ὅτι προξενούμεν εἰς ὑμᾶς χαρὰν εὐλογον, ἐνθυμουμένους ὅτι ἡ Ἑλλάς ὀσημέραι δυνατωτέρα γινομένη καὶ χρημάτων εὐπορίῃ καὶ ἄλλως δὲν διατελεῖ πλέον ναρκῶσα ἐν τῷ καλῷ ἀγῶνι τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ἀμιλλᾶται καὶ πρὸς ἄλλους λαοὺς τὸ κατὰ δύναμιν.

Τοσαῦτα μὲν περὶ ἀνασκαφῶν καὶ ἄλλων ἐρευνῶν γενομένων τε καὶ προσεσχεδιασμένων· ἐπισκευὴν δὲ τινὰ ἀρχαίου κτίσματος κατὰ τὸ ληξάν ἔτος δὲν ἔχομεν νὰ ἀναφέρωμεν συντετελεσμένην. Ἐμελετήθη ὁμως πολλαχῶς καὶ σπουδαίως ἡ ἐπισκευὴ τοῦ ὑπερθύρου τοῦ ἐν Μυκῆναις Θησαυροῦ τοῦ Ἀτρέως καὶ τῆς Πύλης τῶν λεόντων καὶ ἀπεστάλησαν ἐκεῖ ἐπὶ τούτῳ παρὰ τοῦ Συμβουλίου ἅπαξ καὶ δις τὰ κατάλληλα πρόσωπα, ἐν οἷς ὁ ἔφορος ἀρχαιοτήτων Π. Σταματάκης, καὶ προϋπολογισμὸς τῆς δαπάνης ἐγένετο ἀνερχόμενος εἰς χιλιάδας τινὰς δραχμῶν. Μέλλει δὲ, ὡς ἐλπίζομεν, νὰ τελεσθῇ τὸ ἔργον προσεχῶς, ἀφοῦ πρότερον ληφθῇ πᾶσα δυνατὴ πρόνοια ἵνα μὴ τι συμβῇ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν παρὲνθουσον· διότι ἡ ἐπισκευὴ ἀρχαίων κτισμάτων εἶναι πρᾶγμα τῶν δυσκολωτάτων, καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐταιρία ἀνέκαθεν ἔκριεν ὅτι εἰς τοῦτο πρέπει νὰ χωρῇ μετὰ μεγίστης περισκέψεως. Ἐξ ἀφορμῆς δὲ τῶν γενομένων πρό τινος χρόνου ἐρευνῶν ἐν τῷ ἔνταυθα Ὀλυμπιεῖ ὑπὸ τοῦ διασήμεου ἀρχιτέκτονος Penrose καὶ κατ' εἰσήγησιν αὐτοῦ διαβιβάσθησαν ἐμμέσως εἰς τὸ τῆς Ἐταιρίας Συμβού-

λιον, ἀπεφασίσθη ἀρτίως νὰ γίνη τις ἐργασία ἀσφαλιστικὴ περὶ τὰς βάσεις τῶν δύο δυτικωτάτων κιόνων τοῦ Ὀλυμπείου.

Ἄλλοια δὲ τις κοινὴ ἐπίσκευὴ καὶ οὐ δεομένη τέχνης ἐγένετο ἐνταῦθα. Ὁ αὐλόγυρος τῆς περιοχῆς τῶν λεγομένων γιγάντων καταπεσὼν ἐκ τῶν πολλῶν ἐφειτειῶν βροχῶν ἐπεσκευάσθη διὰ δαπάνης δρ. 268.55.

Τὰ δὲ πάθη τοῦ μεγάλου ἀλλ' ἀτελοῦς ἐξ ἀνάγκης μείναντος περιτειχίσματος τοῦ περὶ τὸ κλεινὸν Δίπυλον καὶ τὴν ἀρχαίαν σεβασμίαν νεκρόπολιν οὐδὲ ν' ἀναφέρωμεν τῇ ἀληθείᾳ ἔχομεν ἐφέτος διάθεσιν, ἐπειδὴ τόσοι ἡμῶν λόγοι κατὰ τὰ παρελθόντα τρία τέσσαρα ἔτη ῥηθέντες καὶ τυπωθέντες δὲν ἴσχυσαν νὰ κινήσωσι τὰς ἀρχὰς τῆς πρωτεύουσας εἰς ἐνέργειάν τινα ἐπικουρικὴν τῇ Ἑταιρίᾳ, ἐξ ἧς καὶ μόνης, διὰ λόγους οὓς ἄλλοτε ἐξεθέσαμεν, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπαλλαγῶσιν οἱ τόποι ἐκεῖνοι τῆς δυσθεάτου νῦν καταστάσεώς των.

Μεταβαίνομεν λοιπὸν ἐπ' ἄλλα.

Ἀγοραὶ ἀρχαίων ἔργων τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν πρὸς πλουτισμὸν τῶν τῆς Ἑταιρίας συλλογῶν ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου πολλαὶ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, πολὺ δὲ πλείονες ἢ ἄλλοτε, δαπανηθέντος ποσοῦ δραχμῶν 27,542. Πέρυσιν εἶχον δαπανηθῆ 19 χιλιάδες. Μεταξὺ τῶν ἀγορασθέντων ὑπάρχουσιν ὄχι ὀλίγα ἄξια λόγου πολλοῦ, ἀλλ' ἡμεῖς ἐνταῦθα δὲν δυνάμεθα νὰ διαλάβωμεν περὶ αὐτῶν. Τινὰ τούτων ἤδη καὶ ἐδημοσιεύθησαν ἀντιγραφέντα καὶ ἀπεικονισθέντα, ἄλλα δὲ μέλλουσιν ἐν καιρῷ εὐθέτω νὰ τύχωσι τῆς προσηκούσης δημοσιεύσεως καὶ τότε θὰ ἐκτιμηθῶσι κατ' ἄξιαν.

Δωρεαὶ δὲ ἀρχαίων εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἐγένοντο τὸ ἔτος τοῦτο μέτριοι κατὰ τε τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν. Τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν θὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν ἐκθεσιν ταύτην ὅταν τυπωθῇ. Ἀνεγράφοντο δὲ μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ ἐν δηλώσεσιν, ἃς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἑταιρίας κατεχώριζεν ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς πρωτεύουσας. Ἐδέχθημεν δὲ τὸ ἔτος τοῦτο καὶ γύψινα ἐκμάγματα δύο ἀρχαίων καλῶν Ἑλληνικῶν ἀναγλύφων, πεμφθέντα ἡμῖν ἐκ τοῦ Μουσείου τοῦ ἐν Ὀλλάνδᾳ Λουγδούνου, ὡς ἀντίδωρον

δι' ὃ εἶχομεν ἡμεῖς προλαβόντως πέμψει ἐκεῖσε ἔκμαγμα τῆς πρὸς τῷ Βαρβακείῳ εὐρεθείσης Ἀθηνᾶς.

Ἐνταῦθα δὲ περίπου εἶναι ὁ τόπος νὰ ἀποδώσωμεν τὸν προσήκοντα λόγον περὶ τῆς δευτέρας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποστολῆς ἀρχαίων Αἰγυπτιακῶν παρὰ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλογενεστάτου ἀνδρὸς Ἰωάννου Δημητρίου τοῦ ἐκ Δήμου, περὶ ἧς ἀποστολῆς ἐλέγομεν πέρυσιν, ὅτι τὰ ἑπτὰ κιβώτια ἐξ ὧν συνέκειτο εἶχομεν τὰ παραλάβει τότε μετὰ παραγγελίας νὰ μὴ ἀνοιχθῶσι μέχρις οὗ ἤθελε σταλῆ ἡμῖν ὁ κατάλογος τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων. Λέγομεν λοιπὸν νῦν, ὅτι ἀφοῦ ἐν τούτῳ τῷ ἔτει ἐλάβομεν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ δωρητοῦ ἐξουσιοδοτοῦντος ἡμᾶς νὰ τὰ ἀνοίξωμεν καὶ ἄνευ καταλόγου, ἠνοιχθῆσαν ταῦτα παρὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς ἣτις εἶχε πρὸ διετίας συσταθῆ διὰ τῆς προτέρας ἀποστολῆς, καὶ ἐγένετο ἐπὶ τούτῳ πρωτόκολλον ἀφοῦ ἐξήχθησαν πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ἀρχαῖα καὶ ἀριθμηθέντα κατωνομάσθησαν προχειρως. Ἐφάνησαν δὲ ὄντα πολυτιμότεα καὶ κατὰ ὕλην καὶ κατὰ τέχνην πράγματα, ὅποια ἐν ὀλίγοις τῆς Εὐρώπης Μουσείοις εὐρίσκονται. Συνετάχθη μετὰ ταῦτα παρὰ τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας Ἀθανασίου Σ. Κουμανούδη καὶ λεπτομερῆς αὐτῶν κατάλογος, οὗ ἀντίγραφον ἐστάλη ἀρτίως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, σταλήσεται δὲ ὡς εἰκὸς καὶ πρὸς τὸν δωρητὴν. Τὰ δὲ ἀρχαῖα μέλλουσι νῦν προσεχέστατα νὰ ἐκτεθῶσι ἐν τῇ οἰκείᾳ αἰθούσῃ, τῇ τοῦ Ἰωάννου Δημητρίου ἐπικληθείσῃ.

Ὅτι δὲ ἐν τῷ Μετσοβείῳ Πολυτεχνείῳ ἤδη ἀπὸ τῆς 15 Φεβρουαρίου 1883 ἠνοιχθῆ εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ κοινοῦ καὶ τρίτη αἴθουσα, ἣ περιλαβοῦσα τὰ ἐκ κεράμου ἀγγεῖα καὶ τὰ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κοσμήματα, ἀπὸ δὲ τῆς 7 Νοεμβρίου καὶ τέταρτη, ἣ περιλαβοῦσα τὰ ἐξ ὀπτῆς γῆς καὶ χαλκοῦ καὶ μολύβδου καὶ σιδήρου εἰδῶλια καὶ ἄλλα παντοῖα σκεύη, τοῦτο γινώσκουσιν ἤδη οἱ τὴν πρωτεύουσαν κατοικοῦντες, τὸ ἀναφέρομεν δὲ καὶ ἐνταῦθα ὡς ἔργον τοῦ ἔτους σπουδαῖον. Ἡ κατάταξις καὶ τούτων τῶν πλουσίων συλλογῶν ἐν θήκαις εὐπρεπέσιν, ὁμοίαις ταῖς τῶν ἄλλων δύο αἰθουσῶν, ἐγένετο παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ Μουσείου. Προσελήφθη δὲ καὶ τρίτος φύλαξ καὶ τέταρτος, διὰ τὴν μεγάλως ἀξιεθεῖσαν ὑπηρεσίαν φανέντες ἀναγκαῖοι. Ὅθεν

ἔδαπανήθη κατὰ τὸ ἔτος εἰς τὰ διάφορα Μουσειακὰ ἔργα καὶ τὸ προσωπικὸν ἰκανῶς μέγα ποσόν, ἦτοι 17,774.67. Ἄς γνωρίζωσι δὲ οἱ ἑταῖροι, ὅτι δὲν ἀπεπερατώθη εἰσέτι ἡ ὅλη Μουσειακὴ ἐργασία, διότι εἰς ἕν μὲν τῶν παρακειμένων ταῖς μεγάλαις αἰθούσαις δωματίων μέλλουσιν ἔτι νὰ ἐκτεθῶσιν ἐν ταῖς παρεσκευασμέναις ἤδη θήκαις τὰ ὑάλινα καὶ τὰ ὀστεῖνα ἀρχαῖα, καθὼς καὶ ἀλλοῖά τινα ἐκ παντοίας ὕλης, εἰς ἕν δὲ ἄλλο δωμάτιον, παρακείμενον τῇ τοῦ Ἴω. Δημητρίου αἰθούσῃ, μέλλουσι νὰ ἐκτεθῶσιν ὅσα Αἰγυπτιακὰ ἀρχαῖα ἡ Ἐταιρία ἡμῶν εἶχε συναγάγη πρὸ τῆς μεγάλης εἰς τὸ ἔθνος δωρεᾶς τοῦ Ἰωάννου Δημητρίου, ἄξια ὄντα καὶ αὐτὰ θέας.

Ὁ αὐτὸς ἐπιμελητὴς κατέγραφεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ εἰς τὸν ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ χειρόγραφον κρατούμενον κατάλογον τὰ εἰσρέοντα πάντοθεν ἀρχαῖα τῆς Ἐταιρίας (1). Ἐφθάσαμεν δ' ἐν αὐτῷ τὸν γενικὸν ἀριθμὸν 13,764 (2). Πέρυ-

(1) Τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἐταιρίας, ἃ καταγράφονται εἰς τὸν κατάλογον τοῦτον, εἶναι ἀποτεθειμένα ἐν διαφόροις τόποις, τὰ μὲν πλεῖστα ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦ Βαρβακείου καὶ ἐν τῷ Μετσοβείῳ πολυτεχνείῳ (πλὴν τῶν ἐν αὐτῷ Αἰγυπτιακῶν, Μυκηναίων, Ναυπλιακῶν, Σπαταίων καὶ Ἀχαρνικῶν, ἃ εἰς ἰδίους καταλόγους καταγράφονται) καὶ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ, ὅχι ὀλίγα δὲ ἐν ταῖς περιουσίαις τοῦ λεγομένου Βουλευτηρίου, τῆς Ἀττάλου στοᾶς, τῶν Γιγάντων, τοῦ Κατηγόρη, ἔτι ἐν τοῖς ὑπαίθροις τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, τῆς ἔξω τοῦ Διπύλου νεκροπόλεως, τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου, τοῦ Ἀσκληπείου, τέλος ἐν αὐτῇ τῇ Ἀκροπόλει παρὰ τῷ τῶν ἀπομάχων φυλακείῳ καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ ἐκεῖ πλησίον οἰκίσμῳ, διασκευασθέντι εἰς προσωρινὸν μουσεῖον.

(2) Σύγκριται ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐκ τῶν ἐξῆς καθ' ὕλην εἰδικῶν ἀριθμῶν : Λιθίνων 3911, χαλκῶν 1015 (ἐξ ὧν 103 σταθιά), σιδηρῶν 48, μολυβδίνων 2140, (ἐξ ὧν 1178 σύμβολα καὶ 387 σταθιά), ἀργυρῶν 61, χρυσῶν 230, ὀστεῖνων 96, ὑαλί-νων 247, διαφόρων ὕλων 296, πηλίνων ἀγγείων 2866, πηλ. μορφῶν 1490, πηλ. μητρῶν ἢ τύπων 146, πηλ. λύχνων 546, πηλ. σκευῶν 275, πηλ. θραυσμάτων 263, πηλ. πυραμιδοειδῶν καὶ κωνοειδῶν 102, πηλ. ἀρτοειδῶν καὶ φακοειδῶν 28, πηλ. λαθῶν ἀμφορέων ἐνεπιγράφων 4. Ἰστέον δὲ ὅτι αἱ λαθαὶ ἀμφορέων αἱ ἐνεπιγράφοι (ἐκ Ρόδου, Θάσου, Πάρου, Κνίδου, Κολοφῶνος καὶ ἄλλων τόπων) συμποσοῦνται νῦν ὑπὲρ τὰς 10 χιλιάδας, κατατεθειμένας οὕσας ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦ Βαρβακείου, ἐξ ὧν μέγα μέρος ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Α. Dumont ἐν τῷ βιβλίῳ *Inscriptions céramiques de Grèce*, Paris, 1871.

Νομίσματα δὲ ὑπάρχουσι τὰ ἐξῆς :

σιν ὁ ἀριθμὸς ἦτο 13,273. Ἐξεστὶ δὲ νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι καὶ διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ κοινοῦ θέλει ἐκδοθῆ οὐκ εἰς μακρὰν ἐπιμελεῖα τοῦ μέλλοντος Συμβουλίου κατάλογος πάντων τῶν ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ Μετσοβείου ἀρχαίων, οὗ ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία ἐγένετο.

Ἡνοίγετο δὲ τὸ Μουσεῖον διὰ τε τοὺς ἐταίρους καὶ δι' ἅπαν τὸ κοινὸν τῆς πρωτευούσης καθ' ἐκάστην πλὴν τῆς Κυριακῆς καὶ

Χρυσᾶ.

Ἑλληνικόν (ἐξ ἡλέκτρον)	1
Ῥωμαϊκὰ (ὧν τὸ ἐν νομισματόσημον).	3
Βυζαντινά.	249
Βενετικά	5
Κουφικόν καὶ Περσικόν καὶ Ἰνδικὰ (μέσων καὶ νεωτέρων χρόνων)	15
	<hr/> 273

Ἄργυρᾶ.

Ἑλληνικά.	571
Ῥωμαϊκὰ (ἐν οἷς καὶ ἐκ κράματος billon)	244
Παρθικῶν βασιλείων.	167
Βυζαντινῶν καὶ ἄλλα διαφόρων χωρῶν (μέσων καὶ νεωτέρων χρόνων)	178
	<hr/> 1160

Ἐκ κράματος rotin.

Numi Alexandrini	509
----------------------------	-----

Κίθδηλα νεώτερα.

Ἄργυρᾶ	12
Χαλκᾶ	12

Ἄλλα δὲ χαλκᾶ ἔτι ὑπάρχουσι διαφόρων ἐθνῶν καὶ ἐποχῶν, ἀκατάτακτα ὑπὲρ τὰς 20 χιλιάδας, ὧν τὰ πλεῖστα ἐντελῶς ἄχρηστα ὡς ἐφαρμένα.

Ἐτι σημειοῦμεν ὅτι τῶν πηλίνων τῆς Ἑταιρίας ἀγγείων ὑπάρχει Γαλλιστὶ ἐκδοδόμενος κατάλογος ὑπὸ M. Collignon, τυπωθεὶς ἐν Παρίσι τοῦ 1878, τῶν δὲ πηλίνων μορφῶν ὡσαύτως Γαλλιστὶ ὑπὸ J. Martha, ἐν Παρίσι τοῦ 1880. Ἐν δὲ τῷ βιβλίῳ τοῦ L. von Sybel τῷ ἐπιγραφομένῳ Katalog der Sculpturen zu Athen, Marburg, 1881, εἶδομεν, ὅτι καὶ τὰ τῆς Ἑταιρίας λίθινα γλυπτὰ, ὅσα ἕως τότε εἶχεν, περιεγράψαν σχεδὸν πάντα. Ἀναφέρομεν καὶ τὸν ἐξῆς ἐπιτομὸν κατάλογον τῶν Ἀθήνησι Μουσείων Die Museen Athens von Dr. Arth. Milchhöfer. Athen, Karl Wilberg, 1881.

τῶν μεγάλων ἑορτῶν· τὸ δὲ ἐκ τῶν εἰσιτηρίων εἰσπραχθὲν ἐφέτος ποσὸν ἀνέβη εἰς δρ. 2026. Πέρυσιν εἶχον εἰσπραχθῆ 1639. Ἄλλαι δὲ 93 δραχμαὶ εἰσπράχθησαν ἐκ πωλήσεως καταλόγου τῶν Μυκηναίων ἀρχαίων, τοῦ ὑπὸ τοῦ Δρος Ἐρ. Σλίεμανν συνταχθέντος, ὡς γνωρίζετε ἐκ τῆς περυσινῆς ἡμῶν ἐκθέσεως.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἐταιρίας ηὐξήθη ἰκανῶς καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐξ ἀγορῶν καὶ ἐκ δωρεῶν. Πρὸ πάντων Μουσειογραφικὰ βιβλία ἐκρίθη σκόπιμον ν' ἀγοράζωνται, ὧν ἔχουσι μὲν μεγάλην χρεῖαν οἱ ἀρχαιολογοῦντες, δὲν δύνανται δὲ εὐκόλως ἐξ ἰδίων νὰ τὰ προμηθεύωνται ὡς βαρύτιμα. Ἐδαπανήθη διὰ 58 τόμους καὶ φυλλάδια ποσὸν δραχμῶν 2676.30, ἐν οἷς καὶ τὰ δετικὰ. Τὰ δὲ δωρηθέντα τῇ Ἐταιρίᾳ καθ' ὅλον τὸ ἔτος βιβλία καὶ φυλλάδια εἶναι 48. Προέχουσι δὲ ἐν τούτοις τὰ ὑπὸ Ἐταιριῶν καὶ Κυβερνήσεων ξένων πεμφθέντα. Πίναξ αὐτῶν ὡς καὶ τῶν ἀγορασθέντων θέλει προσαρτηθῆ ταύτῃ τῇ ἐκθέσει ὅταν τυπωθῆ. Ἐστὼ δὲ γνωστὸν εἰς τοὺς ἐταίρους, ὅτι πάντων τῶν βιβλίων τῆς Ἐταιρίας ὑπάρχει κατάλογος ἐν δελτίοις.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. Ποία δὲ ὑπῆρξε κατὰ τὸ ἔτος ἡ ἐνέργεια τοῦ Συμβουλίου ὑπὲρ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ κράτους πολλῶν καὶ τιμιωτάτων ἀρχαιοτήτων; Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν, κύριοι, τὰ ἐκάστοτε συμβούλια τῆς Ἐταιρίας μεριμνῶσι μὲν καὶ θέλουσι νὰ πράττωσιν ὅτι συντελεστικὸν πρὸς τὴν αὐτῶν συντήρησιν, ἀφοῦ εἰς τὰς ἐγχωρίους δημοτικὰς καὶ τὰς ἄλλας διοικητικὰς ἀρχὰς δὲν ἔγινεν ἀκόμη συνήθης ἡ περὶ τούτου πρόνοια ἢ ἐκ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ νόμου αὐταῖς ἐπιτασσομένη, δυσκολεύονται δὲ πολὺ διὰ τὴν σπάνιν τοῦ καταλλήλου προσωπικοῦ, εἰς ὃ νὰ ἐμπιστευῶνται ἀρχαιολογικὰς ἐπιμελείας. Καὶ εὐχαριστεῖ μὲν νῦν τὸ Συμβούλιον τῇ Κυβερνήσει διὰ τὸ ὅτι εἰσακούσασα τὰς παραστάσεις αὐτοῦ διώρισε πρὸ μηνῶν τινῶν δύο ἔτι ἐφόρους ἀρχαιοτήτων τοὺς διδάκτορας Δημ. Φίλιον καὶ Χρ. Τσουνταν, τὸν μὲν διὰ τὴν Θεσσαλίαν, τὸν δὲ διὰ τὴν Ἄρταν καὶ Αἰτωλίαν καὶ Ἀκαρνανίαν· ἀλλὰ παρατηρεῖ, ὅτι καὶ τούτων προστεθέντων πρὸς τοῖς τρισὶ προϋπάρχουσιν, αἱ χρεῖαι τῆς ἀρχαιολογίας δὲν πληροῦνται καὶ ἡ σπάνις τοῦ προσωπικοῦ διατελεῖ ἔτι οὕσα ἐπαισθητοτάτη. Δι' ὃ καὶ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον ἀπετάθη πά-

λιν τὸ Συμβούλιον πρὸς τὴν σεβ. Κυβέρνησιν, παρακαλοῦν αὐτὴν νὰ μεριμνήσῃ περὶ μορφώσεως πλειόνων ἀρχαιολόγων ἐξ ἐπαγγέλματος, ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐπρότεινε τὸ Συμβούλιον νὰ ἐγγράψῃ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐν τῷ ἐφετεινῷ τοῦ κράτους προϋπολογισμῷ ποσὸν ἐπαρκὲς πρὸς ἀποστολὴν δύο τοῦλάχιστον ἔτι εἰ μὴ τριῶν ὑποτρόφων ἀρχαιολογίας εἰς τὴν Γερμανίαν ἐπὶ ὄρω τοῦ νὰ ὑπηρετήσωσι τῷ κράτει ἐπανερχόμενοι, νὰ προκηρυχθῇ δὲ ἐγκαίρως διαγωνισμὸς ἐπὶ τούτῳ, καθὼς καὶ ἄλλοτε, διεξαχθησόμενος ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐστήριξε δὲ τὸ Συμβούλιον τὴν αἴτησιν καὶ πρότασίν του μάλιστα εἰς τὸ ὁμολογούμενον τόδε, ὅτι οἱ ὄντες νῦν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διωρισμένοι πέντε ἔφοροι ἀπασχολοῦνται σχεδὸν διηλεκτῶς εἰς ἐπιτήρησιν ἀνασκαφῶν ἐν ὠρισμένοις τισὶ τόποις γινομένων παρ' ἀλλοδαπῶν τε καὶ ἐγχωρίων, δι' ὅ καὶ οἱ δύο οἱ νεοδιορισθέντες δὲν ἠδυνήθησαν ἀκόμη νὰ πατήσωσι τοὺς τόπους ἐφ' οὓς ἐτάχθησαν. Μάλιστα δὲ αἱ ἀνασκαφαὶ αἱ χρήμασι τῆς ἡμετέρας Ἐταιρίας γινόμεναι δὲν συμφέρει κατ' οὐδένα λόγον νὰ ἀναβάλλωνται ἢ ὄλως κωλύωνται δι' ἔλλειψιν τοῦ ἐπιστατήσαντος καταλλήλου προσώπου, ὅποιοι εἶναι οἱ ἔφοροι. Ἄλλ' οὕτως τὸ λοιπὸν τῆς Ἑλληνικῆς χώρας μένει ὄλως ἀνεφόρετον, τὰ δ' ἐκ τούτου κακὰ μεγάλα. Τοιαῦτα δὲ ὑποβαλὼν τὸ Συμβούλιον εἰς τὴν σύνεσιν καὶ τὴν φιλοπατρίαν τῆς Κυβερνήσεως ἐλπίζει ὅτι θέλει εἰσακουσθῆ. Νῦν δὲ ἐπανερχόμενοι ἐπὶ τὸ προκείμενον, τὴν ὑπὲρ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχαιοτήτων μέριμναν τοῦ Συμβουλίου, λέγομεν ὅτι ἐγένετο τὸ δυνατὸν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν τισὶ τόποις.

Ἐν Λαρίσῃ τῆς Θεσσαλίας ὠκοδομήθη ἐπιμελεῖα τοῦ ζηλωτοῦ τῶν ἀρχαίων νομάρχου Θ. Θεοχάρη ἢ οἰκοδομῇ ἢ σχεδιασθεῖσα ἵνα περιλάβῃ τὰ ἐκεῖ συναγόμενα ἀρχαῖα, ὡς προηγγειλαμεν πέρυσι. Κατεβλήθη ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας ἢ δι' αὐτὴν δαπάνη, συμποσούμενη εἰς δρ. 2165.68. Διὰ τὴν εἰσαγωγὴν δὲ εἰς αὐτὴν τῶν συνηγμένων ἀρχαίων κατεβλήθησαν ἔτι δρ. 129.60.

Ἐν Βελεστίνῳ συνήχθησαν 12 ἐνεπίγραφα μάρμαρα. Τούτων τρία ἔχουσιν ἀναθηματικὰς ἐπιγραφάς, τὰ λοιπὰ ἐπιτυμβίους.

Ὁ ἐν Λαμίᾳ γραμματεὺς νομαρχίας Ἴω. Κονδάκης, ὁ καὶ ἐκ προτέρων τοῦ Συμβουλίου λογοδοσιῶν γνωστὸς ἡμῖν διὰ τὸ αὐτοῦ

φιλάρχαιον, απέστειλεν εἰς τὸ Συμβούλιον ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ πληροφορίας περὶ ἐνὸς ἀρχαίου μακροῦ τείχους, παρατηρηθέντος παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν τὴν πρὸς δυσμὰς τῆς Στυλίδος, πέμψας καὶ σχέδιον αὐτοῦ, γραφὲν φιλοτίμως παρὰ τοῦ ἐργοδηγοῦ Δημονίκου Σταυριανοῦ. Τὸ Συμβούλιον, ὡς εἰκός, εὐχαρίστησεν αὐτοῖς.

Ἐν Τανάγρα τῆς Βοιωτίας εἰσήχθησαν εἰς τὴν ἐκεῖ πρὸ ἐτῶν σχηματισθεῖσαν συλλογὴν, ἐπιμελεῖται τοῦ φύλακος Ἀλέκου Βασιλείου ἔνδεκα ἐπιτύμβιοι στῆλαι ἐνεπιγράφοι.

Ἐκ Θηβῶν ἐκομίσθησαν ἐνταῦθα διὰ τοῦ γνωστοῦ ὑμῖν ἐκ προτέρων λογοδοσιῶν Ἐπαμ. Κορομάντζου τρεῖς κεφαλαὶ μαρμάρηνοι ἀγορασθεῖσαι παρ' ἰδιωτῶν, ἡ μία ἀνδρός, αἱ δύο γυναικῶν.

Πρὸς τοῦτοις ἀναφέρομεν, ὅτι ἐπλήρωνεν ἡ Ἐταιρία καθ' ὅλον τὸ ἔτος μισθοὺς ἀρχαιοφυλάκων ἐν Χαιρωνείᾳ, Θεσπιαῖς, Τανάγρα, Μυκῆναις, Νεμέᾳ καὶ Ναυπλίᾳ, ἔτι δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ καὶ ἐπιδόματα μισθῶν εἰς τοὺς ἐφόρους τοὺς ἐκπεμφθέντας εἰς διαφόρους ἀρχαιολογικὰς ὑπηρεσίας. Εἰς ταῦτα λοιπὸν καὶ εἰς ἄλλα τινὰ ἔδαπανήθησαν ὑπὲρ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχαιοτήτων ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας καθ' ὅλον τὸ ἔτος δραχμαὶ 9,338, ἐν ᾧ ποσῷ συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ διὰ τὴν ἐν Λαρίσῃ οἰκοδομὴν δοθέν.

Τὰ ἐξῆς ῥηθησόμενα ἀναφέρονται εἰς τὰς σχέσεις, ἃς ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων ἔχει ἡ Ἐταιρία πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ εἰς βουλευόμενα τοῦ Συμβουλίου καὶ προτάσεις καὶ εὐχάς.

Ἐξηκολούθησε τὸ Συμβούλιον δι' ὅλου τοῦ ἔτους προκαταβάλλον ἀτόκως χρήματα τῆς Ἐταιρίας ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου δι' ἄλλας τε δαπάνας ἀρχαιολογικὰς, ὡς ἐκάστοτε παρίστατό τις χρεία ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Παιδείας μὴ προβλεφθεῖσα ἐν τῷ τοῦ Κράτους προϋπολογισμῷ, καὶ πρὸ πάντων δι' ἐξαγορὰν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν καὶ γηπέδων ἀρχαιολογικῆς σημασίας, μάλιστα ἐν Ἐλευσίνι χάριν τῶν ἀνασκαφῶν.

Ἐν τῇ περυσινῇ τοῦ Συμβουλίου λογοδοσίᾳ ἠγγέλθη εἰς τοὺς ἐταίρους, ὅτι ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν εἶχε σχεδιασθῆ τότε διαρρύθμισις τις τῶν περὶ τὸ Ὀλυμπιεῖον ὁδῶν, αἵτινες κακῶς εἶχον ὑπὸ τὴν ἀρχαιολογικὴν ἔποψιν. Κατὰ τὴν διαρρύθμισιν

εκείνην ἔμελλαν ὁδοί τινες νὰ χαραχθῶσιν ἄλλως καὶ ἰδίως αὐτὰ κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἰλισσοῦ, ἔνθα ἡ θέσις τοῦ παλαιοῦ Πυθίου, ἔμελλε δὲ καὶ ἡ τοῦ ἵπποσιδηροδρόμου γραμμὴ νὰ ἀρθῆ, ἢ διασχίζουσα πᾶν ἀτόπως τὸ ἐμβαδὸν τοῦ Ὀλυμπείου. Ἠλπίζετο δὲ τότε ταχεῖα ἢ ἐκτέλεισις τῆς σχεδιασθείσης διαρρύθμισεως, καθ' ὅσον μάλιστα ἐπέζητεῖτο ὄχι μόνον παρὰ τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Ζαππείου μεγάρου ἐπιτροπῆς. Ἀλλὰ ἰδοὺ καὶ μετὰ ὀλόκληρον παρελθὸν ἔτος περιμένομεν νὰ ἴδωμεν αὐτήν. Ἐν τούτοις δὲν ἀπελπίζομεθα, ἐπειδὴ πρὸ μηνῶν τινῶν ἡμιεπισήμως ἐρρέθη ἡμῖν, ὅτι καὶ γενναιότεραι καὶ σκοπιμώτεραι περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους μεταβολαὶ σχεδιάζονται ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων ἀρχῆς, ἐπεδείχθησαν μάλιστα ἡμῖν καὶ τὰ παρασκευαζόμενα σχεδιάσματα.

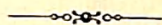
Ῥητέον δὲ καὶ τὸ ἐξῆς· Ἦδη πρὸ δύο καὶ ἡμίσεος σχεδὸν ἐτῶν ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ τοῦ 1881 εἶχε τὸ Συμβούλιον παρακαλέσει ἐγγράφως τὴν Κυβέρνησιν νὰ μεταστήσῃ εἰς ἄλλον τόπον τοὺς Ἀναφιώτας, τοὺς κτίσαντας οἰκίας κατὰ τὰς βορειοανατολικὰς ὑπωρείας τῆς Ἀκροπόλεως ἐπὶ ἐθνικῶν γηπέδων, διότι ἐσκόπει ἡ Ἑταιρία νὰ ἀνασκάψῃ τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἀφοῦ ἤθελε περατωθῆ ἢ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνακάθαρσις καὶ ἐπεθύμει νὰ ἔχῃ αὐτὰ ἐλεύθερα. Εἶχε δὲ κάμει τὸ Συμβούλιον τὴν αἴτησιν ταύτην τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ καὶ ἐλέγετο ἡμιεπισήμως ὅτι συνεχωρήθη ποτὲ τοῖς Ἀναφιώταις ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τὸ οἰκοδομῆσαι ἐκεῖ μόνον ἐπὶ ὄρω τοῦ νὰ ἐξοικισθῶσιν εὐθὺς ἅμα ἤθελον ἐπιχειρηθῆ ἀνασκαφαὶ ἀρχαιολογικαί. Ἐπανέλαβε λοιπὸν τὸ Συμβούλιον τὴν αἴτησιν ἐκείνην καὶ πρὸ ἐνὸς μηνὸς, ἀφοῦ συνέβη αὐτόθι ἡ πτώσις τμήματος μεγάλου τῶν πετρῶν τῆς Ἀκροπόλεως, ἐξ οὗ καὶ οἰκίσκοι ἐπλάκωθησαν καὶ ἄνθρωποι ἐφονεύθησαν, καὶ νῦν περιμένει νὰ ἴδῃ τὴν ὀριστικὴν κατάργησιν τῆς συνοικίας ἐκείνης, χάριν τῆς τε ὑγείας καὶ ἀσφαλείας τῶν ὄχι εὐτυχῶν ἐκείνων κατοίκων καὶ χάριν τῶν συμφερόντων τῆς ἀρχαιολογίας.

Μίαν ἄλλην αἴτησιν ἀπηθύναμεν οὐ πρὸ πολλοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὑπὲρ τῶν ὑπ' αὐτῆς διοριζομένων ἐφόρων ἀρχαιοτήτων, ὧν ὁ μισθὸς διόλου δὲν εἶναι ἀνάλογος τῶν σπουδαίων καὶ λίαν ἐπιπόνων ὑπηρεσιῶν ἃς παρέχουσιν εἰς τὸ κράτος. Ἠτήσαμεν, μέ-

χρῖς οὐ γενναιοτέρα ληφθῆ φροντίς περὶ τοῦ μισθοῦ αὐτῶν, νὰ νομοθετηθῆ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἢ ἐπὶ τῶν καθηγητῶν τῶν γυμνασίων, οἷς ἐξομοιοῦνται κατὰ τὸν βαθμὸν, ἰσχύουσα διάταξις, καθ' ἣν αὐξάνεται ὁ μισθὸς τῶν συμπληρούντων πενταετίαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

Ἄλλο δὲν μένει νὰ εἴπωμεν σήμερον λογοδοτοῦντες, εἰμὴ ὅτι ἡ πέρυσιν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου δοθεῖσα ὑπόσχεσις περὶ ταχείας ἐκδόσεως Ἐφημερίδος ἀρχαιολογικῆς ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐταιρίας ἐγένετο πράγμα ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαΐου, ὅτε ἐξεδόθη τὸ αὐτῆς τεῦχος, κατηκολούθησε δὲ καὶ θὸν καὶ γὸν καὶ νῦν εἶναι ἐν τῷ τυποῦσθαι τὸ δὸν, καὶ τόσα κατ' ἔτος ἕκαστον θέλουσιν ἐκδιδεσθαι. Ἐδαπανήθησαν μέχρι τοῦδε δρ. 9392, ἐν οἷς ὁμως καὶ τὰ δι' ἀγορὰν ὑλικοῦ ἐπαρκέσοντος ἐπὶ πολὺ. Ἐλπίζομεν δὲ ὀρῶντες τὴν προθυμίαν τῶν συνεργατῶν, ὅτι ἀπροσκόπτως θέλει χωρήσῃ τὸ ἔργον ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς ἐπιστήμης καὶ τιμῇ τῆς Ἐλλάδος.

Τοσαῦτα εἶχε κ' ἐφέτος νὰ ἐκθέσῃ τὸ Συμβούλιον, ἡ δὲ κρίσις παρὰ τοῖς ἑταίροις.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ ταμίας τῆς Ἐταιρίας Π. Ἐμ. Γιαννόπουλος ἀνέπτυξε προφορικῶς κατ' ἄρθρον τὰ τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα, τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα ἐν τῷ ὑποβληθέντι εἰς τὴν Συνέλευσιν ἐντύπως Ἰσολογισμῶ, καὶ τὴν συνυποβληθεῖσαν κατάστασιν τῆς περιουσίας τῆς Ἐταιρίας μετὰ τῶν ἀπολογισμῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1858 μέχρι τοῦ 1883, ὅπως ἔπονται ἐνταῦθα.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΕΣΟΔΑ

ΚΥΡΙΑ ΕΣΟΔΑ

ΣΤΗΝΔΡΟΜΑΙ Τακτικά . . . . . Δρ.	6,008	03	
» "Εκτακτοι . . . . . »	1,000	—	
» Είδικαί . . . . . »	4,500	—	
			11,508
ΤΟΚΟΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ. Έκ χρεωγράφων και καταθέσεων . . . . . »	22,880	86	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. Μέρισμα 22 μετοχών δύο εξαμηνίων . . . . (α) »	5,916	46	
			28,797
ΔΗΜ. ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ. Έξαργύρωσις κληρωθεισών όμολογιών . . . . . »			7,251
ΜΟΥΣΕΙΑ. Έξ εισιτηρίων εις αυτά . . . . . »			2,026
ΔΑΧΕΙΟΝ. Περίοδος Α΄ . . . . . »	115	80	
» " Γ΄ . . . . . »	108	96	
» " Γ΄ . . . . . »	270	—	
» " Ζ΄ . . . . . »	83,113	81	
» " Η΄ . . . . . »	10,219	10	
			93,827
ΔΙΑΦΟΡΑ . . . . . (β) »			1,353
ΕΝΟΙΚΙΑ . . . . . »			2,513

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

ΒΙΟΜΗΧ. ΤΡΑΠΕΖΑ . . . . . »	121,600	—	
ΑΠΟΛΗΨΙΣ. Προκαταβ. λογαριασμού Δημοσίου . . . . . »	51,237	75	
» " " Έταιρίας . . . . . »	2,342	75	
ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ 31 Δεκεμβρίου 1882. . . . . »	350	80	
			175,531

(α) Ητοι των 12 μετοχών της Έταιρίας και
 " 10 " εις το κληροδοτήματος Ρώμα
 22

(β) Γ'περτίμησις χρυσών νομισμάτων εις τόκου χρεωγράφων κλπ. . Δρ. 1072.65
 Πώλγησις άχρήστων κιβωτιών κλπ . . . . . " 125.—
 Όροις φύλλαδιών παλ. Αρχαιολογικής Έφημερίδος και κα-
 ταλόγων Μνημείων αρχαίων . . . . . " 155.35
 Δρ. 1353.—

Τό όλον έσόδων. . Δρ. 322,808

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1883.

ΕΞΟΔΑ

ΚΥΡΙΑ ΕΞΟΔΑ

ΦΕΙΟΝ. Προσωπικόν	Δρ.	4,020	—		
» Γραφική ύλη, χάρτης, τυπωτικά, ταχυδρομικά κλπ.	»	1,693	39		
» Βιβλιοθήκη, αγορά βιβλίων και δετικά.	»	2,676	30	8,390	19
ΥΣΕΙΑ. Προσωπικόν κλπ. . . . . (α)	»	3,120	60		
» Ἀρχαιοθήκαι, συγκολλήσεις κλπ.	»	14,624	07		
» Ἀγορά ἀρχαίων	»	27,542	58	45,287	25
ΧΑΙΑ Ἐπισκευαὶ καὶ ἀναστηλώσεις μνημείων	»			268	50
ΣΕΚΑΦΑΙ. Ἀκροπόλεως	»	2,711	03		
» Ἐλευσίνος	»	19,263	30		
» Διοσίων.	»	31	50		
» Ἐπιδαύρου	»	3,979	55		
» Ἀμπελοκήπων	»	239	—	26,224	38
ΑΡΧ. ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ. Προσωπικόν ἐφόρων καὶ φυλάκων ἐπαρχιακῶν μουσείων καὶ μνημείων	»			9,338	06
ΧΑΙΟΛΟΓ. ΕΦΗΜΕΡΙΣ.	»			9,392	85
ΚΙΝΗΤΑ. Ἐπισκευαὶ	»			671	15
ΑΦΟΡΑ. Ποσοστά κλπ. εἰσπράκτορος διὰ τὸ 1882 καὶ 1883	»			463	39
ΧΕΙΟΝ. Περίοδος Ζ'	»	35,444	42		
» » Η'	»	4,125	30	39,569	72
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ					
ΟΜΗΧ. ΤΡΑΠΕΖΑ	»	140,879	35		
ΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ. Λογαριασμῶ Δημοσίου	»	36,509	57		
» » Ἐταιρίας.	»	3,750	—		
ΠΟΛΙΟΠΟΝ ΤΑΜΕΙΟΥ Μεταφερόμενον εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ 1884.	»	2,063	77	183,202	69
α) Περιλαμβάνονται καὶ δρ. 455.60 διὰ στολᾶς φυλάκων τῶν αἰθουσῶν τῶν Μουσείων.					
Τὸ ὅλον ἐξόδων. . . Δρ.				322,808	18

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

ΜΕΡΙΔΕΣ	Υπόλοιπα 31 Δεκεμ. 1882		Υπόλοιπα 31 Δεκεμ.	
	Δραχ. Πολίται		Δραχ. Νέαι	
	Χρέωσις	Πίστωσις	Χρέωσις	Πίστωσις
ΑΚΙΝΗΤΑ. Οικόπεδα ἐν Ἀθήναις καὶ οἰκία ἐν Κηφισίᾳ	26,981	—	24,090	18
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. 12 μετοχαὶ αὐτῆς	48,000	—	42,857	15
» » Κατάθεσις ἔντοκος	10,061	—	8,983	04
ΔΗΜ. ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ. Ὅμολογίαὶ διαφόρων ἐθνικῶν δανείων	304,526	23	271,898	42
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ. Λογαριασμῶ Δημοσίου	60,992	76	54,457	82
» » Ἐταιρίας	1,200	—	1,071	43
ΒΙΟΜΗΧ. ΤΡΑΠΕΖΑ. Ἀνοικτός λογαριασμός		9,925	74	8,862
ΤΑΜΕΙΟΝ. Ὑπόλοιπα τῆς 31 Δεκεμβρίου καὶ πιστοχρεώσεις τοῦ ἔτους	392	90	350	80
	452,153	89	9,925	74
			403,708	84
			8,862	27
			394,846	57

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 5 Ἰανουαρίου 1884

Ὁ Ταμίης

Π. ΕΜ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΡΑΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1883

Ράξεις κατά τὸ 1883				Ἵπόλοιπα 31 Δεκεμ. 1883				ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δραχ. Νίαι				Δραχ. Νίαι					
Χρέωσις		Πίστωσις		Χρέωσις		Πίστωσις			
671	15			24,761	33	(α)		(α) ΑΚΙΝΗΤΑ	λογαρ. 1882 Δρ. 24,090.18
142	85			48,000	—	(β)		"	" 1883 " 24,761.33 πλ. Δρ. 671.15
				8,983	04			(β) ΕΘΝ. ΤΡΑΠ.	λογαρ. 12
								"	" 1882 " 42,857.15
								"	" 1883 " 48,000.— " " 5,142.85
								(γ) ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛ.	λογαρ. Ἐταρίας
								"	" 1882 " 1,071.43
								"	" 1883 " 2,478.68 " " 1,407.25
509	57	51,237	75	39,729	64	(δ)		(γ) ΒΙΟΜΗΧΑΝ.	
750	—	2,342	75	2,478	68	(ε)		ΤΡΑΠΕΖΑ	" 1882 " 8,862.27
879	35	121,600	—	10,417	08	(ς)		"	" 1883 " 10,417.08 " " 19,279.35
457	38	320,744	41	2,063	77	(ζ)		(ζ) ὙΠΟΛΟΙΠΑ	
								ΤΑΜΕΙΟΥ	" 1882 " 350.80
								"	" 1883 " 2,063.77 " " 1,712.97
									Πλεονέκτα Δρ. 28,213.57
410	30	503,175	91					(γ) ΔΗΜΟΣ.	
846	57							ΧΡΕΩΓΡ.	1882 Δρ. 271,898.42
256	87							"	1883 " 264,647.42 πλ. Δρ. 7,251.—
175	91							(δ) ΠΡΟΚΑΤ.	
								λογαρ. Δημοσ.	1882 " 54,457.82
								"	" 1883 " 39,729.64 " " 14,728.18
									Ἵλιγώτερα Δρ. 21,979.18
									Αύξησης τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας κατά τὸ 1883 Δρ. 6,234.39
080	96	ἰσοζύγιον		401,080	96			ΠΑΡΑΘΕΣΙΣ	

Λογαριασμός τοῦ ἔτους 1882 Δρ. 394,846.57
 " " 1883 " 401,080.96
 Διαφορὰ ἐπὶ πλεον ἴση τῇ ἀνωτέρῳ Δρ. 6,234.39

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ. — ΠΙΝΑΞ

Α'. ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	1858 - 82		1858 - 82		1883		"Ολορ
	Δραχ. Παλαιά		Δραχ. Νέα		Δραχ. Νέα		Δραχ. Νέα
ΚΥΡΙΑ ΕΣΟΔΑ							
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ. Έτησια. . . . Δρ.	148,023	09	132,163	47	6,008	03	138,171
» Έκτακτοι . . . . . »	60,451	67	53,974	71	1,000	—	54,974
» Ειδικά. . . . . »	48,995	—	43,745	53	4,500	—	48,245
ΤΟΚΟΙ και ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ Έν γένει. . . »	334,402	38	298,573	55	28,797	32	327,370
ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ. Έξαργύρωσ. κληρωθ. όμολογ. . . . . »	174,457	39	155,765	52	7,251	—	163,016
ΜΟΥΣΕΙΑ. Έξ εισιτηρίων. . . . . »	6,622	84	5,913	25	2,026	—	7,939
ΑΚΙΝΗΤΑ. Πώλησις ακινήτων . . . . »	11,490	—	10,258	93	—	—	10,258
» Ένοίκια. . . . . »	550	—	491	07	2,513	86	3,004
ΚΑΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ. . . . . »	5,500	—	4,910	72	—	—	4,910
ΔΙΑΦΟΡΑ . . . . . »	2,191	49	1,956	69	1,197	65	3,154
ΑΡΧΑΙΟΛ. ΕΦΗΜΕΡΙΣ (παλαιά) και κα- τάλογοι τών έν τοίς Μουσειοίς αρχαίων. . . . . »	1,934	05	1,726	83	155	35	1,881
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ . . . . . »	1,926	50	1,720	09	—	—	1,720
ΛΑΧΕΙΟΝ . . . . . »	610,089	83	544,723	05	93,827	67	638,550
	1,406,634	24	1,255,923	41	147,276	88	(α) 1,403,200
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ							
ΔΑΝΕΙΑ. . . . . »	72,500	—	64,732	14	—	—	64,732
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ Αποληφθεΐσαι. . . »	331,682	77	296,145	33	53,580	50	349,725
ΒΙΟΜ. ΤΡΑΠΕΖΑ. Άλληλόχρεως λο- γαριασμός. . . . . »	498,418	95	445,016	92	121,600	—	(β) 566,616
ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΑΙ. . . . . »	14,148	50	12,632	59	—	—	12,632
ΤΑΜΕΙΟΝ. Υπόλοιπα διαχειρίσεως μέχρι του 1858. . . . . »	2,367	95	2,114	24	—	—	2,114
	2,325,752	41	2,076,564	63	322,457	38	2,399,022

(α) Κύρια έσοδα. . . . Δρ. 1,403,200.29

(β) Διάφοροι λογαριασμοί. . . . 995,821.72

Δρ. 2,399,022.01

Έν Αθήναις, τήν 5 Ιανουαρίου 1884

ΛΟΓΙΣΜΩΝ ΑΥΤΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1858-1883.

Β'. ΠΛΗΡΩΜΑΙ	1858 - 82		1858 - 82		1883		"Όλον	
	Δραχ. Παλαιαί		Δραχ. Νεαί		Δραχ. Νεαί		Δραχ. Νεαί	
ΚΥΡΙΑ ΕΞΟΔΑ								
ΦΕΙΟΝ. Προσωπικόν, τυπωτικά, έξοδα διάφορα και Βιβλιοθήκη Δρ.	59,674	02	53,280	38	8,390	19	61,670	57
ΕΕΙΑ. Άρχαιοθήκαι, φυλακεία, επίσκευαί και συγκολλησεις αρχαίων . . . . . »	99,120	08	88,500	07	17,744	67	106,244	74
ΡΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ . . . . . »	141,956	26	126,746	66	27,542	58	154,289	24
ΑΙΑ. Άνασκαφαί έν γένει . . . . . »	365,198	48	326,070	07	26,224	38	352,294	45
Επίσκευαί και άναστηλώσεις μνημείων . . . . . »	24,322	27	21,716	31	268	50	21,984	81
ΡΧ. ΑΡΧΑΙΟΤ. Προσωπικ. εφόρων, φυλάκων έπαρχ. Μουσείων και μνημείων . . . . . »	58,221	01	51,983	04	9,338	06	61,321	10
» Περισυναγωγή και μεταφορά αρχαίων . . . . . »	3,702	53	3,305	83	—	—	3,305	83
ΟΙ Έν γένει . . . . . »	7,257	72	6,480	11	—	—	6,480	11
ΝΗΤΑ . . . . . »	22,981	—	20,518	75	—	—	20,518	75
ΦΟΡΑ. Ποσοστά είσπράκτορος, έκμαγεία αρχαίων κλπ. . . . . »	4,762	39	4,252	13	463	39	4,715	52
» Προτομαί προέδ. Έταιρ. . . . . »	1,900	—	1,696	43	—	—	1,696	43
» Συνδρομαί εις ξένους πρός συντέλεσιν άνασκαφών. . . . . »	500	—	446	43	—	—	446	43
» . . . . . »	2,112	52	1,886	18	—	—	1,886	18
ΦΟΒΛΕΠΤΑ . . . . . »	299,957	06	267,818	80	—	—	267,818	80
ΦΟΕΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ . . . . . »	12,397	65	11,069	33	—	—	11,069	33
ΦΟΧΑΙ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ . . . . . »	245,945	23	219,593	96	39,569	72	259,163	68
ΦΕΙΟΝ . . . . . »	—	—	—	—	671	15	671	15
ΦΗΤΑ. Έπίσκευαί . . . . . »	—	—	—	—	9,392	85	9,392	85
ΦΑΙΟΛΑ. ΕΦΗΜΕΡΙΣ (Νέα) . . . . . »	—	—	—	—	—	—	—	—
	1,350,008	22	1,205,364	48	139,605	49	(α) 1,344,969	97
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ								
ΦΕΙΑ . . . . . »	73,500	—	65,625	—	—	—	65,625	—
ΦΚΑΤΑΒ. ΑΠΟΛΗΠΤΕΑΙ . . . . . »	400,918	88	357,963	26	40,259	57	398,222	83
ΦΜ. ΤΡΑΠΕΖΑ. Άλληλόχρεως λογαριασμός . . . . . »	488,493	21	436,154	65	140,879	35	577,034	—
» . . . . . »	12,139	20	10,838	57	—	—	10,838	57
ΦΑΚΑΤΑΘΗΚΑΙ . . . . . »	—	—	—	—	—	—	—	—
ΦΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ. Κατά τάς πρό του 1870 διαχειρίσεις. . . . . »	300	—	267	87	—	—	267	87
» . . . . . »	—	—	—	—	2,063	77	2,063	77
ΦΜΕΙΟΝ. Υπόλοιπον . . . . . »	—	—	—	—	—	—	—	—
	2,325,359	51	2,076,213	83	322,808	18	2,399,022	01

(α) Κύρια έξοδα . . . . Δρ. 1,344,969.97
 (β) Διάφοροι λογαριασμοί . . . . Δρ. 1,054,052.04
 Δρ. 2,399,022.01

'Ο Ταμίας
 Π. ΕΜ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Μετὰ δύο δ' ἑβδομάδας, τῇ 29 Ἰανουαρίου 1884, ἡμέρα Κυριακῆ, ὥρα 10^η π. μ. συνελθόντων αὖθις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐταίρων ὀγδοήκοντα πέντε, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου ἕνεκα ἀσθενείας, ὁ ἀντιπρόεδρος Σπ. Φιντικλῆς προσεκάλεσε τὴν ἐξελεγκτικὴν ἐπιτροπὴν νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τοὺς ἐταίρους τὴν ἔκθεσίν της. Ὅθεν παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς αὐτῆς Π. Νικολόπουλος ἀνέγνω τὰ ἑξῆς:

*Πρὸς τὴν συνέλευσιν
τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.*

Κύριοι!

Ἐπιτελοῦντες τὴν ἀνατεθεῖσαν ἡμῖν ἐντολὴν ἐν τῇ κατὰ τὴν 15 τοῦ λήγοντος μηνὸς συγκροτηθεῖσῃ συνελεύσει ὑμῶν μετέβημεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ταμίου τῆς ἑταιρίας κυρίου Παν. Γιαννοπούλου, ὅπως ἐπιθεωρήσωμεν καὶ ἐξελέγξωμεν τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τῆς ἑταιρίας.

Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐλάβομεν ὑπ' ὄψει τὰ στελέχη τῶν ἐκδοθέντων καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1883 διπλοτύπων ὑπὸ τε τοῦ ταμίου καὶ τοῦ εἰσπράκτορος, τὰ στελέχη τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τοῦ Προεδρείου χρηματικῶν ἐνταλμάτων, τὰ ἐξοφληθέντα ἐντάλματα μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς συνημμένων δικαιολογητικῶν ἐγγράφων καὶ τὸ Καθημερινὸν βιβλίον τοῦ ταμίου.

Παραβαλόντες πρὸς τὸ Καθημερινὸν βιβλίον τὰ ἐκδοθέντα διπλότυπα τοῦ ταμίου ἀπὸ τοῦ ἀριθ. 1 — 87 καὶ τοῦ εἰσπράκτορος ἀπὸ τοῦ ἀριθ. 1 — 210, πλὴν τῶν ὑπ' ἀριθ. 122 καὶ 129 ἀκυρωθέντων, τὰ στελέχη τῶν ἐνταλμάτων ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 1 — 333, πλὴν τῶν ἀκυρωθέντων ὑπ' ἀριθ. 63 καὶ 75, καὶ τὰ ἐξοφληθέντα ἐντάλματα, ἐβεβαιώθημεν ὅτι ἐγένοντο ἐν πάσῃ ἀκρίβειᾳ αἱ ἐγγραφαὶ τόσον τῶν ἐσόδων ὅσον καὶ τῶν ἐξόδων καὶ

ἐκείνων μὲν τὰ ὀλίκα ποσὰ ἀπαρτίζουσι Δρ. 322,808.18
 τούτων δέ, ἐν οἷς περιλαμβάνεται καὶ τὸ
 ὑπ' ἀριθ. 307 χρηματικὸν ἔνταλμα τῆς
 χρήσεως 1882 ἐκ δραχμῶν 223.23 » 320,744.41
 ὥστε ὑπολείπεται εἰς μετρητὰ ποσὸν δρ. 2,063.77

Διὰ τῶν χρημάτων τούτων ἐπληρώθησαν τὰ ὑπ' ἀριθ. 1, 2, 3,
 4, 5 καὶ 7 ἐντάλματα, ἐκδεδομένα ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου
 ἐ. ἔ. δι' ἀγορᾶς ἀρχαίων καὶ ἀνασκαφᾶς ἐν Ἐπιδαύρῳ.

Ἐπὶ τῶν τελευταίων διπλοτύπων τοῦ ταμίου καὶ τοῦ εἰσ-
 πράκτορος, ἐπὶ τοῦ στελέχους τῶν ἐνταλμάτων καὶ ἐπὶ τοῦ Κα-
 θημερινοῦ βιβλίου ἐν τῇ σελίδι 222 ἐβεβαιώθη ἡ θεώρησις διὰ
 τῆς ὑπογραφῆς ἡμῶν.

Ἡ περιουσία τῆς εταιρίας κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1882
 συνίστατο ἐκ δρ. παλαιῶν 442,228.15 ἢ νέων δρ. 394,846.57

Κατὰ τὸ ἔτος 1883 ἐπῆλθον αἱ
 ἐξῆς μεταβολαί· καὶ εἰς πίστω-
 σιν μὲν αὐτῆς

- α). Ὅσα ἐδαπανήθησαν διὰ τὰ ἐν
 Ἀθήναις οἰκόπεδα καὶ τὴν ἐν
 Κηφισίᾳ οἰκίαν δρ. 671.15
- β). Ὅσα ὑπελογίσθησαν δι' αὔξη-
 σιν τῶν 10 μετοχῶν τῆς Ἐ-
 θνικῆς Τραπεζῆς ἐκ τῆς με-
 τατροπῆς τῶν παλαιῶν δραχ-
 εἰς νέας. Δρ. 5,142.85
- γ). Ὅσα ἐπληρώθησαν διὰ προκα-
 ταβολὰς Λ/σμῶ Δημοσίου . 36,509.57
- δ). Ὅμοίως » τῆς εταιρ. 3,750.—
- ε). Ὅμοίως ἐπὶ τοῦ ἀνοικτοῦ Λ/-
 σμοῦ μετὰ τῆς τραπέζης βιο-
 μηχανικῆς πίστεως 140,879.35
- ς). Ὅσα ὑπολείπονται μετρητὰ
 εἰς τὸ ταμεῖον τῇ 31 Δεκεμ-
 βρίου 1883 . . . . . 2,063.77 189,016.69

Εἰς μεταφορὰν. . . Δρ. 583,863.26

Ἐκ μεταφορᾶς. . . Δρ. 583,863.26

Εἰς χρέωσιν δὲ αὐτῆς τὰ ἑξῆς :

α).	Ὅσα εἰσεπράχθησαν ἐξ ἀντιτίμου κληρωθεισῶν ὁμολογιῶν Ἐθν. δανείων. Δρ.	7,251.—	
β).	Ὅσα εἰσεπράχθησαν δυνάμει ἐνταλμάτων τοῦ Ὑπουργείου τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.	51,237.75	
γ).	Ὅσα εἰσεπράχθησαν δυνάμει ἐνταλμάτων τῆς ἐταιρίας	2,342.75	
δ).	Ὅσα εἰσεπράχθησαν παρὰ τῆς βιομηχανικῆς τραπέζης ἐκ τοῦ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἐταιρίας ἀνοικτοῦ Λ/σμοῦ	121,600.—	
ε).	Ὅσα ὑπῆρχον μετρητὰ κατὰ τὴν 31 Δεβρίου 1882 μετενεχθέντα εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ 1883.	350,80	182,782.30

401,080,96

Οὕτω ἡ περιουσία τῆς ἐταιρίας, ἀύξηθεῖσα κατὰ δρ. 6,234.39 ὡς λεπτομερῶς ἐκτίθεται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τοῦ Ταμείου, συνίσταται κατὰ τὴν 31 Δεβρίου 1883 ἐκ δρ. 401,080.96

καὶ ἀποτελεῖται :

α).	Ἐκ δύο οἰκοπέδων ἐν Ἀθήναις καὶ μιᾶς οἰκίας ἐν Κηφισίᾳ. Δρ.	24,761.33
β).	Ἐκ δώδεκα μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κατατεθειμένων παρὰ τῇ βιομ. Τραπέζῃ.	48,000.—
γ).	Ἐκ καταθέσεως ἐντόκου παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ κατὰ τέσσαρα ὁμόλογα κατατεθειμένα ἐπίσης παρὰ τῇ βιομηχανικῇ Τραπέζῃ	8,983.04

Εἰς μεταφορὰν. 81,744.37

Ἐκ μεταφορᾶς. . . . 81,744.37

δ). Ἐκ τῶν παρὰ τῇ βιομηχανικῇ
τραπέζῃ κατατεθειμένων ὁμο-
λογιῶν τοῦ Δημοσίου. . . .

138	τοῦ ἔθν. δαν. τῶν 6,000,000	δρ.			
434	» » » 25,000,000	»	πρὸς 9	0/0	}
8	» » » »	»	»	8	
251	» » » 4,000,000	»	»	8	
135	» » » 60,000,000	»	»	6	
91	» » » 10,000,000	»	»	8	
					264,647.42

ε). Ἐκ τῶν ὀφειλομένων προκα-
ταβολῶν Λ/σμῶ Δημοσίου 39,729.64

ς). Ἐκ τῶν ὀφειλομένων προκα-
ταβολῶν Λ/σμῶ τῆς ἐταιρίας 2,478.68

ζ). Ὅμοιος ἐκ τοῦ ἀνοικτοῦ λ/-
σμοῦ μετὰ τῆς βιομηχανικῆς
τραπέζης 10,417.08

η). Ἐκ τῶν μετρητῶν 2,063.77

401,080.96

Παρατηρητέον δ' ὅτι κατὰ τὸ βιβλίον τοῦ μεταξὺ βιομηχα-
νικῆς τραπέζης καὶ ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας ἀνοικτοῦ λογαρια-
σμοῦ, ὀφείλονται εἰς τὴν ἐταιρίαν κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου π.
ἔ. δρ. 6,302.65, ἐνῶ κατὰ τὰ βιβλία τῆς ἐταιρίας, ὡς ἐξετέθη ἀνω-
τέρω, παρίστανται ὀφειλόμεναι δραχμαὶ 10,417.08. Ἡ διαφορὰ
τῶν δρ. 4,114.43 προέρχεται ἐκ τόκων παρελθόντων ἐτῶν, τῶν
ὁποίων ἢ ἀπόδοσις πρὸς τὴν βιομηχανικὴν τράπεζαν πρέπει νὰ
βεβαιωθῇ δι' ἐκδόσεως τοῦ οἰκείου χρηματικοῦ ἐντάλλματος.

Ἐκ τοῦ εἰδικοῦ Λ/σμοῦ τοῦ λαχείου τῆς Ζ' περιόδου, ὃν
ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει, ἐβεβαιώθημεν ὅτι,
ἐπωλήθησαν γραμμᾶτια 28785 ἀνθ' ὧν ἔπρεπε νὰ εἰσπραχθῶσι
δρ. 86,355

ἀλλ' ἐκ τούτων εἰσεπράχθησαν κατὰ τὸ 1882 δρ. 2,721.19

» » » 1883 » 83,113.81

Τὸ ὅλον εἰς μεταφορὰν. . . Δρ. 85,835.—

Ἐκ μεταφορᾶς.	85,835.—
καὶ καθυστεροῦνται ὑπὸ διαφορῶν ἀνταποκριτῶν.	520.—
	86,355.—

ἐπληρώθησαν δὲ κατὰ τὸ	
ἔτος 1882 δρ. 3,564,05	
1883 » 35,444,42	39,008.47

ὥστε προέκυψε καθαρὸν κέρδος ὑπὲρ τῆς ἐταιρίας
τὸ ποσὸν δρ. 47,346.53

Φρονοῦντες ὅτι ἐπιτελοῦμεν καθῆκον ἡμῶν, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ προτείνωμεν ὑμῖν, Κύριοι, ὅπως ἐκφρασθῶσιν αἱ εὐχαριστίαι τῆς συνελεύσεως καὶ εἰς τὸ Προεδρεῖον καὶ εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον διὰ τοὺς ἀκαμάτους κόπους οὓς καταβάλλουσι πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ διάσωσιν τῶν κειμηλίων τῶν προγόνων ἡμῶν, εἰς δὲ τὸν ταμίαν κύριον Γιαννόπουλον διὰ τὴν ἀκρίβειαν μεθ' ἧς διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν τῆς ἐταιρίας καὶ διὰ τοὺς κόπους οὓς κατέβαλε πρὸς σύνταξιν καὶ δημοσίευσιν τῶν ἀπολογισμῶν τῆς διαχειρίσεως τῶν παρελθόντων ἐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 29 Ἰανουαρίου 1884.

Ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ
Π. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
Ι. Ν. ΘΕΟΦΙΛΑΤΟΣ
Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

Μετὰ ταῦτα οἱ ἑταῖροι ἐψήφισαν διὰ δύο ψηφιοριῶν, καθ' ἃ κελεύει ὁ ὀργανισμός, τὸ νέον συμβούλιον ὡς ἑξῆς·

Πρόεδρον τὸν Ἄλ. Ἀ. Κοντόσταυλον	διὰ ψήφων	82
Ἀντιπρόεδρον τὸν Σπυρ. Φιντικλῆν	«	76
Γραμματέα τὸν Στέφ. Α. Κουμανούδην	«	80
Ταμίαν τὸν Π. Ἐμ. Γιαννόπουλον	«	68
Συμβούλους δὲ τοὺς. Στέφ. Δραγούμην	«	70
Λύσ. Καφταντζόγλου	«	69
Δημ. Σεμιτέλον	«	65
Κυρ. Μυλωνᾶν	«	56
Γ. Ἀντωνιάδην	«	55
Ε. Καστόρχην	«	50
Γ. Νικολαΐδην	«	46

Ἄφοῦ δὲ ἀνεκήρυξεν ὁ ἀντιπρόεδρος τὸ ἀποτέλεσμα τῶν δύο ψηφιοριῶν, διελύθη ἡ Συνέλευσις περὶ μεσημβρίαν.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΚΑΤΑΒΑΛΟΝΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ
ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

(*Ἡ ὄσων ὀνομάτων εἶναι προτεθειμένος ἀστερίσκος, αὐτοὶ πρὸς τῇ ἑτησίᾳ συνδρομῇ καὶ καθυστεροῦσαν συνδρομῇ κατέβαλον*).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΘΝ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ . Δρ. 1000.—	ΔΕΜΑΘΑΣ Ν. . . . . α	30.—	
ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΔΗΜΟΣ. . . . . α	267.85	ΔΕΡΒΟΣ Γ. Ι. . . . . α	15.—
ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩ . . . . . α	15.—	ΔΗΛΗΓΙΑΝΝΗΣ Θ. . . . . α	20.—
ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ Α. . . . . α	20.—	ΔΗΜΗΤΡΑΣ Μ. . . . . α	15.—
ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ Α. . . . . α	15.—	ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΗΣ Χ. . . . . α	15.—
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Γ. . . . . α	20.—	ΔΡΑΓΟΥΜΗ ΕΛΙΖΑ ΣΤΕΦ. α	15.—
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ ΧΑΡ. . . . . α	20.—	ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ΕΜ. . . . . α	15.—
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΝΙΚΟΛ. . . . . α	15.—	ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ΣΤΕΦ. . . . . α	15.—
ΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤ. . . . . α	15.—		
ΑΝΤΩΝΙΔΗΣ Α. Ι. . . . . α	15.—	ΕΓΕΤΡΑΤΙΑΔΗΣ Π. . . . . α	15.—
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Γ. ΕΜ. . . . . α	15.—		
ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠ. . . . . α	15.—	ΗΑΥΜΑΝΝ Λ. . . . . α	25.—
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΑΚ. . . . . α	15.—	ΖΑΪΜΗΣ ΑΔ. Θ. . . . . α	30.—
ΑΡΕΤΑΙΟΣ Θ. . . . . α	15.—	ΖΑΧΑΡΙΟΥ Δ. Π. . . . . α	15.—
ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ ΑΝ. . . . . α	15.—	ΖΟΛΩΤΑΣ Γ. . . . . α	20.—
		ΖΟΥΛΟΥΜΗΣ Δ. . . . . α	25.—
ΒΑΡΒΟΓΑΝΗΣ Φ. . . . . α	20.—		
ΒΑΡΕΛΙΔΗΣ ΑΝ. . . . . α	25.—	ΘΕΟΔΩΡΗΣ Π. . . . . α	50.—
ΒΑΡΟΥΧΑΣ ΑΔ. . . . . α	15.—	ΘΕΟΦΙΛΑΤΟΣ Ι. . . . . α	15.—
ΒΑΣΗΣ ΣΠ. . . . . α	15.—		
ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ Ν. . . . . α	20.—	ΙΑΣΕΜΙΔΗΣ Π. . . . . α	15.—
ΒΕΖΑΝΟΣ Δ. Η. . . . . α	15.—	ΙΑΤΡΙΔΗΣ ΕΓΘ. . . . . α	15.—
ΒΕΝΕΡ Ν. . . . . α	15.—	ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΣΤ. . . . . α	15.—
ΒΟΥΡΤΣΕΛΛΑΣ ΙΩ. . . . . α	15.—		
		ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ Π. . . . . α	15.—
ΓΑΛΑΝΗΣ ΕΜ. . . . . α	15.—	ΚΑΖΑΖΗΣ Ν. . . . . α	15.—
ΓΕΡΑΚΗΣ Γ. Α. . . . . α	15.—	ΚΑΛΑΠΘΟΑΚΗΣ Μ. . . . . α	15.—
ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Π. Ε. . . . . α	15.—	ΚΑΛΔΑΓΓΑΣ Π. . . . . α	15.—
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΠΟΥΛΟΣ Κ. α	15.—	ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΔ. α	20.—
ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΧ. α	20.—	ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ Θ. . . . . α	25.—
		ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΗΔ. . . . . α	15.—
ΔΑΜΑΛΛΑΣ Ν . . . . . α	15.—	ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ Κ. . . . . α	25.—
ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ Δ. . . . . α	25.—	ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ Ε. . . . . α	15.—

ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ ΑΔ.	α	15.—	ΜΥΛΩΝΑΣ ΚΥΡ.	α	15.—
ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ ΑΘ.	α	15.—	ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΣΠ.	α	15.—
ΚΑΦΤΑΝΤΖΟΓΛΟΥΣ Δ.	α	15.—			
ΚΟΕΗΛΕR ULR.	α	25.—	ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗΣ ΜΕΝ.	α	100.—
ΚΟΚΙΔΗΣ Δ.	α	15.—	ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗΣ ΠΑΛΤ.	α	15.—
ΚΟΜΙΝΙΑΤΗΣ Ι.	α	15.—	ΝΕΓΡΗΣ Ν.	α	15.—
ΚΟΜΙΑΤΕΟΣ ΣΩΚ. ΑΡΧΙΜ.	α	15.—	ΝΕΓΡΗΣ Φ.	α	15.—
ΚΟΥΒΑΣ ΑΔ.	α	15.—	ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Γ.	α	15.—
ΚΟΝΤΟΣ Κ.	α	15.—	ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Π.	α	15.—
ΚΟΝΤΟΣΤΑΓΛΟΣ ΑΔ.	α	15.—			
ΚΟΝΤΟΣΤΑΓΛΟΣ Ι.	α	15.—	ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ Β. Τ.	α	15.—
ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ Δ.	α	15.—	ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΠΡΟΚ.	α	20.—
ΚΟΡΨΑΣ Γ.	α	15.—	ΟΔΥΜΠΙΟΣ ΑΔ.	α	15.—
ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ Π.	α	15.—			
ΚΟΥΛΟΥΜΟΠΟΥΛΟΣ Θ.	α	15.—	ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ ΗΔ.	α	25.—
ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ Α. Ι.	α	15.—	ΠΑΝΤΑΖΙΔΗΣ ΙΩ.	α	15.—
ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ Π. Σ.	α	25.—	ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ ΙΩ.	α	20.—
ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ ΣΤ. Α.	α	15.—	ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Γ.	α	15.—
ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	α	15.—	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Π.	α	15.—
ΚΥΡΙΑΚΟΣ Α.	α	15.—	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Χρ.	α	15.—
ΚΥΡΙΑΚΟΣ Ι.	α	15.—	ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ.	α	15.—
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Π.	α	15.—	ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Β.	α	15.—
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Ν.	α	20.—	ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Κ.	α	15.—
ΚΩΣΤΗΣ Κ. Ν.	α	15.—	ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Π.	α	15.—
			ΠΑΠΟΥΔΟΦ ΑΡΙΣΤ.	α	25.—
ΛΑΚΩΝ Β.	α	15.—	ΠΑΠΠΟΣ Δ.	α	30.—
ΛΑΠΨΑΣ Μ.	α	20.—	ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ ΝΤΕΚΑΣ.	α	15.—
ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ Α.	α	15.—	ΠΑΥΛΙΔΗΣ Π.	α	15.—
ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤ.	α	15.—	ΠΕΡΡΗΣ Π.	α	15.—
LUEDERS O.	α	25.—	ΠΕΡΡΗΣ ΣΠ.	α	15.—
			ΠΕΤΡΙΔΗΣ Δ.	α	15.—
			ΠΟΛΙΤΗΣ Ν. Γ.	α	15.—
ΜΑΛΙΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ.	α	15.—	ΠΟΣΤΟΛΑΚΑΣ ΑΧ.	α	15.—
ΜΑΜΟΥΚΑΣ Α.	α	15.—	ΠΡΑΞΕΑΣ ΑΔ.	α	15.—
ΜΑΝΤΖΑΚΟΣ Χ.	α	15.—	ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ Χ. Τ.	α	15.—
ΜΑΡΑΘΕΑΣ Ν.	α	25.—	ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΑΘΗΝΩΝ	α	15.—
ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩ.	α	15.—	ΠΡΩΤΟΔΙΚΟΣ Ι.	α	15.—
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ ΑΝΤ.	α	20.—			
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ ΚΥΡ.	α	30.—	ΡΑΓΚΑΒΗΣ Α. Α.	α	15.—
ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΤΑΤΕ.	α	15.—	ΡΑΛΛΗΣ Δ.	α	15.—
ΜΕΛΑΣ Μ.	α	25.—	ΡΑΝΔΑΣ Α.	α	15.—
ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΣ Γ.	α	15.—	ΡΕΝΙΕΡΗΣ Μ.	α	15.—
ΜΙΣΤΡΙΑΤΗΣ Γ.	α	15.—	ΡΗΓΑΔΗΣ ΕΔ.	α	25.—
ΜΠΟΥΚΗΣ ΙΩ.	α	15.—	ΡΙΖΟΣ ΕΥΓ.	α	15.—
ΜΠΡΟΓΕΚΟΣ ΒΑΣ.	α	25.—	ΡΩΜΑΪΔΗΣ Κ.	α	25.—

ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ Σ.	α	15.—	ΤΣΕΓΚΟΣ ΔΗΜ.	α	20.—
ΣΑΡΙΠΟΥΛΟΣ Ν.	α	15.—	ΤΣΟΥΧΛΟΣ Ν.	α	15.—
SCHLIEMANN H.	α	15.—			
SCHMIDT JUL.	α	15.—	ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ Θ. Ν.	α	15.—
ΣΕΜΙΤΣΟΣ Δ.	α	15.—	ΦΙΛΙΟΣ Δ.	α	15.—
ΣΙΔΕΡΗΣ Σ.	α	15.—	ΦΙΝΤΙΚΑΝΗΣ Σ.	α	15.—
ΣΚΟΥΖΗΣ Π.	α	15.—	ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ Γ.	α	15.—
ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ Ι. Ι.	α	15.—	ΦΛΕΣΣΑΣ Κ.	α	15.—
ΣΟΔΟΜΟΣ Ν.	α	15.—	ΦΑΟΥΑΪΤΗΣ Θ.	α	20.—
ΣΟΥΓΔΟΥΡΗΣ Γ.	α	25.—			
ΣΟΦΙΑΝΟΣ Ν.	α	20.—	ΧΑΡΙΔΑΟΣ ΕΜ.	α	50.—
ΣΟΥΡΜΕΛΗΣ Δ.	α	15.—	ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ Γ.	α	25.—
ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΤΕΦ.	α	15.—	ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Ν.	α	15.—
ΣΠΑΝΔΟΝΗΣ Ν.	α	25.—	ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Δ.	α	15.—
ΣΤΑΜΑΤΑΚΗΣ Π.	α	15.—	ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΣ.	α	20.—
ΣΧΙΝΑΣ Β.	α	15.—			
ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Σ.	α	15.—	ZILLER E.	α	15.—

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ	Δρ.	100.—
ΔΡΑΓΑΤΗΣ Ι. Χ.	α	15.—
ΖΑΝΕΤΟΣ Γ.	α	15.—
ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΔ.	α	50.—
ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Δ.	α	15.—
ΟΒΕΡΓ ΕΜ.	α	25.—

ΕΝ Τῆ ΛΟΙΠῆ ΣΤΕΡΕᾶ ΕΛΛΑΔΙ

Η ΜΟΝΗ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	Δρ.	15.—
α ΣΚΡΙΠΟΥΣ.	α	22.25
α ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ. ΕΝ ΑΚΑΡΝ.	α	27.—

ΕΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΩ

ΔΗΜΟΣ ΣΟΛΥΓΕΙΑΣ	Δρ.	17.30
*Η ΜΟΝΗ ΤΑΣΙΑΡΧΩΝ ΑΙΓΙΟΥ.	α	179.28

ΕΝ ΤΑΙΣ ΝΗΣΟΙΣ

Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΣΥΡΟΥ.	Δρ.	180.—
ΕΝ ΛΕΥΚΑΔΙ Ν. ΠΕΤΡΗΣ	α	15.—

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

ΚΕΠΕΤΖΗΣ ΣΤ. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ	Δρ.	15.—
ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ Μ. ΕΝ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΩ	α	50.—
ΒΙΚΕΛΑΣ ΔΗΜ. ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.	α	15.—
ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Γ. ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ	α	50.—
ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Ν. ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ	α	20.—
*ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΡ. ΕΝ ΜΑΣΣΑΛΙΑ	α	28.50
ΒΛΑΣΤΟΣ ΣΤΕΦ . . . . . »	α	25.—
ΜΥΡΙΑΝΘΕΥΣ ΙΕΡΩΝ. ΕΝ ΔΟΝΔΙΝΩ.	α	28.—
ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΙΩ. ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ.	α	500.—
LUDLOW ΤΗ. ΕΝ ΝΕΩ ΕΒΟΡΑΚΩ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.	α	25.—

*Ετι μετά την κλείσιν των τοῦ ἔτους λογαριασμῶν ἐπλήρωσαν συνδρομὴν μέχρι τέλους Ἰανουαρίου 1884 οἱ ἑξῆς ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις: — Ιω. Χατζηλακῆς, Ν. Γαζης, Ιω. Φωτηροπούλος, Ι. Ζωγράφος, Κ. Δραγοῦμης, Λ. Φιτλαῆς, Σ. Σκοταλάης, Χρ. Τεοῦντας καὶ ὁ ἐν Κερκύρᾳ Ιω. Ρωμανός.

BIBLIA ΔΩΡΗΘΕΝΤΑ.

Τὸ Γερμανικὸν Ἀρχαιολογικὸν Καθίδρυμα τὸ ἑαυτοῦ Περιοδικὸν Mittheilungen etc. τοῦ ἔτους 1883.

Ἡ ἐν Ἀθήναις Γαλλικὴ Σχολὴ τὸ ἑαυτῆς Bulletin etc. τοῦ ἔτους 1883.

Ἡ ἐν Βερολίῳ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν τὸ βον μέρος τοῦ βου τόμου τοῦ Corpus Inscriptionum Atticarum. Berol. 1883.

Τὸ Πανεπιστήμιον Κιλίας τὰ ἑαυτοῦ Schriften der Universitaet aus dem Jahre 1881-82. Bd XXVIII, εἰς 4ον μετὰ 15 ἐναισίμων διατριβῶν εἰς 8ον.

Ἡ ἐν Κοπεγχάγῃ Ἐταιρία τῶν Ἀρχαιολόγων τῆς Ἀρκτου τὰ ἑαυτῆς Mémoires, Nouvelle série 1882-83, σ. 289-414 ἔτι σ. 1-55, ἔτι Tillaeg til Aarboger for nordysk oldkyn-dighed og historie. Aargang 1881. Kiobenhavn 1882.

Ἐξ Ὀλλανδίας ἦλθεν C. Leemans, Vittreksel vit het Verslag omtrent 's rijks Museum van Oudheden te Leiden, 1882.

Τὸ ἐν Γενεύῃ Ἐθνικὸν Καθίδρυμα (Institut national générois) τὸ ἑαυτοῦ Bulletin, tome XXV. Genève, 1883.

Ἡ ἐν Ἀγράμῃ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρία τὸ ἑαυτῆς Περιοδικὸν Vjestnik, εου ἔτους, 1883.

Ad. Michaëlis, Rückblick auf das erste Jahrzehnt der Kais. Wilhelms-Universität Strassburg. Strassb. 1882.

Ἐκ Φιλαδελφείας τῆς Ἀμερικῆς ἦλθαν Report of the Proceedings of the numismatic and antiquarian society of Philadelphia. Philadelphia, 1883.—Ἐπι Proceedings of the num. κτλ. Philad. 1883.

Ἐκ Βαρκελώνης ἦλθε Estatutos de la Asociacion Artístico-Arqueologica Barcelonesa. Barcelona, 1883, (διπλοῦν).

J. da Silva τὸ ἐξῆς φυλλάδιον Découverte d'une ville romaine en Portugal en 1882. Paris, 1882.

Τὸ ἐν Ἀμερικῇ Σμιθσωνιακὸν Καθίδρυμα τὰ ἑαυτῆς Annual report of the board of regents etc., τῶν ἐτῶν 1878, 1879, 1880. Washington. Ἔτι First annual report of the bureau of ethnology etc. Washington, 1881. Ἔτι List of foreign correspondents of the Smiths-Institution. Washington, 1882.

Τὸ ἐν Κανταβρυγίᾳ τῆς Ἀμερικῆς Archeological Institute τὴν ἐκθεσιν Fourth annual report of the executive committee etc. Cambridge, 1883, εἰς 8ον. Ἔτι Bulletin of the Archaeol. Institute of America. 1 January 1883. Boston, 1883. Ἔτι ἦλθαν ἐκ Βασιγκτῶνος τὰ ἐξῆς Report of the comptroller of the Currency. Washington, 1881. Κκι. Circulars of information of the bureau of education. N° 4, 5, 6. 1882. Washington, 1882.

Ἐκ Ρίου Ἰανείρου τῆς Ἀμερικῆς ἦλθαν Archivos do Museu do Rio de Janeiro. Vol. IV. V. 1879. 1880.

Ἦλθεν ἐξ Ἀμερικῆς The harbors of ancient Athens by Thomas W. Ludlow. (Reprinted from American Journal of Philology, 1883, εἰς 8ον.

Richard Bohn, Die Propylaeen der Akropolis zu Athen etc., mit XXI Tafeln. Berlin und Stuttgart, 1882.

Ὁ ἐν Πέστη καθηγητῆς Ἴω. Τέλφου τὰ ἐξῆς δύο οὐγγριστι γεγραμμένα τεύχη· Προϊόντα τῆς Νεοελληνικῆς γραμματολογίας ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1879 μέχρι Μαΐου 1882. — Ἀνάλυσις τῶν ὑπὸ Σ. Π. Λάμπρου καὶ W. Wagner — Βικέλα ἐκδοθέντων ἐμμέτρων Ἑλληνικῶν μυθιστορημάτων τοῦ μεσαιῶνος. Βουδαπέστη, 1883, εἰς 8ον.

Γεώργ. Νικολαΐδης, τὸ ἑαυτοῦ πόνημα Ἰλιάδος στρατηγικὴν διασκευὴν καὶ τοπογραφίαν. Ἐν Ἀθήναις, 1883.

Ἡ Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ Ἑταιρία τῆς Ἑλλάδος τὸ ἑαυτῆς Δελτίον. Τόμου α'. τευχ. α'. καὶ β'. Ἐν Ἀθήναις, 1883.

Ποταγὸς, τὸν αὐτὸν τόμον Περιλήψεως περιηγήσεων αὐτοῦ. Ἐν Ἀθήναις, 1883.

Πέτρος Περβάνογλου, τὰ ἐξῆς ἐκ τοῦ Archeografo Triestino ἐξαχθείσας διατριβάς του· Delle colonie greche sulle coste dell' Illirico.— La leggenda di Ulisse sulle rive del mare Adriatico.— Dei primi coloni dalle coste della Grecia e dell' Asia minore venuti alle coste del mar Adriatico.

Ernst Ziller, δύο φωτογραφικά ἀντίτυπα σχεδίων Ὀλυμπιακοῦ Μουσείου, 1882.

Στ. Α. Κουμανούδης, Συναγωγὴν λέξεων κτλ. Ἐν Ἀθήναις 1883. Ἐπι τὸ ἐξῆς τεῦχος· Iscrizioni greche di Olimpia e di Ithaca, da Dom. Comparetti. Roma, 1881.

BIBLIA ΑΓΟΡΑΣΘΕΝΤΑ ΧΡΗΜΑΣΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

Ed. Gerhard, Trinkschalen und Gefaesse des k. Museums zu Berlin und anderer Sammlungen. Berlin, 1848, 1850.

Ed. Gerhard, Auserlesene gricchische Vasenbilder, hauptsächlich etruskischen Fundortes. 4 Theile. Berlin, 1840, 1843, 1847, 1858.

W. Klein, die griech. Vasen mit Meistersignaturen. Wien, 1883.

A. Dumont et J. Chaplain. Les céramiques de la Grèce propre. Ire partie. Paris, 1881.

A. Dumont, Recherches sur les noms d'artistes lus sur les vases de la Grèce. Paris, 1874.

Ch. Lenormant et J. de Witte, Élite des monuments céramographiques t. 4. Paris, 1844-1861.

Programme zum Winckelmannsfeste der Archaeolo-

gischen Gesellschaft zu Berlin. 16 Stücke, der Jahre 1843, 1844, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860, 1863, 1864, 1866, 1874, 1879, 1881, 1882.

L. Stephani, Die Vasen-Sammlung der kaiserlichen Ermitage. St. Peterburg, 1869. 2 Bde.

Compte-rendu de la Commission Impériale Archéologique pour les années 1859, 1860, 1861. St.-Pétersbourg, 1860, 1861, 1862.

Mémoires de la Société d'Archéologie et de Numismatique de St.-Pétersbourg, par le Dr B. de Köhne. Vol. I, St.-Pétersbourg, 1847.

Fr. Lenormant, Recherches archéologiques à Eleusis. Paris, 1862.

Cesnola, Cyprus; its ancient cities, tombs and temples. London, 1877.

Karten von Attica. Heft II. Berlin, 1883.

La collection Sabouroff, par Ad. Furtwängler. Berlin. 1883. Livr. I-V.

L. Heuzey, Les figurines antiques de terre-cuite du Musée du Louvre. Paris, 1883.

S. Reinach, Catalogue du Musée Impérial d'Antiquités. Constantinople, 1882.

V. Schultze, Die Katakomben etc. Leipzig, 1882.

Th. Schreiber, Die Athena Parthenos des Phidias und ihre Nachbildungen. Leipzig, 1883.

A. Dumont, Études d'Archéologie Athénienne. Paris, 1879.

A. Dumont, Inscriptions et monuments figurés de la Thrace. Paris, 1876.

G. Larfeld, Sylloge inscriptionum Boeoticarum, dialectum popularem exhibentium. Berolini, 1883.

Fr. Hultsch, Griechische und römische Metrologie. Berlin, 1882.

A. Cartault, La trière athénienne. Paris, 1881.

Annali, Monumenti e Bulletino dell' Instituto di corri-

spondenza archeologica per l'anno 1881 e 1882. Roma, 1881, 1882.

Alex. Boutkowski, Dictionnaire numismatique etc. Tome I. Leipzig, 1881. Ἔτ: Livraisons XXI—XXVIII, 1881-83.

Ch. Daremberg et Saglio, Dictionnaire des antiquités grecques et romaines, 8e fascicule. Paris, 1882.

Percy Gardner, The types of greek coins. Cambridge, 1883.

G. Perrot et Ch. Chipiez, Histoire de l'art dans l'Antiquité. T. 1. 2. Paris, 1882-4.

Ἐφημερίς τῆς Ἑλλην. Κυβερνήσεως τοῦ ἔτους 1883.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡΩ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

(Πίναξ Α', Β', Γ' και Δ'.)

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1883 ἐκαθαρίσθη ὁ περὶ τὴν *Θόλον* τοῦ *Πολυκλείτου* χώρος, ἀπεκαλύφθη ὁλόκληρος καὶ ἐκαθαρίσθη ὁ ναὸς τοῦ *Ἀσκληπιοῦ* καὶ παρ' αὐτῷ ἀνεκαλύφθη μεγάλη *ἰωρική στοά*, ἐν ἧ' ἐγένοντο ἄλλα τε εὐρήματα καὶ δύο τῶν περιφήμων ἐκείνων ὑπὸ τοῦ Πausανίου μνημονευομένων ἐπιγραφῶν τῶν *ἰαμάτων*. Τῶν μνημείων τούτων ἀπεφάσιεν ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία νὰ δημοσιεύσῃ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς αὐτῆς ἀκριβῆ καὶ λεπτομερῆ σχέδια καὶ ἀνέθηκε τὴν ἐργασίαν ταύτην τῷ διακεκριμένῳ ἀρχιτέκτονι κ. *Dörpfeld*, ὅστις ἐκ τῆς ἐπιθυμίας ἀγόμενος τοῦ νὰ συμβάληται ἵνα τὰ διαπρεπῆ ταῦτα ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα γείνωσι γνωστὰ τοῖς ἐνδιαφερομένοις ἐν πλήρει ἀληθείᾳ προθύμως ἀπεδέξατο τὴν πρότασιν τῆς Ἑταιρίας καὶ μεταβὰς μετ' ἐμοῦ κατὰ Ἰανουάριον ἀρξαμένου ἔτους 1884 εἰς Ἐπίδαυρον ἐφιλοπόνησεν ἐξ πίνακας περιέχοντας τὰ ἀξιολογώτατα τῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀνασκαφῶν μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθέντων μνημείων. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ σύγχρονος δημοσίευσίς καὶ τῶν ἐξ τούτων πινάκων θὰ ὑπερέβαινε τὰ ὅρια τῶν ἀνὰ χεῖρας Πρακτικῶν, ἀπεφασίσθη νὰ δημοσιευθῶσι νῦν οἱ τέσσαρες μόνον πίνακες (1), οἱ τὰ σχέδια τοῦ θεάτρου καὶ τῆς θόλου περιέχοντες, οἱ λοιποὶ δὲ δύο (καὶ εἴ τι ἄξιον λόγου ἀνακαλυφθῆ κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος) νὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ 1884.

(1) Ἄτυχῶς οἱ πίνακες οὗτοι οὔτε τὴν ἀκριβείαν οὔτε τὸ κάλλος τῶν πρωτοτύπων σχεδίων τοῦ κ. *Dörpfeld* ἀποδίδουσι· τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐκπλήξῃ τοὺς γνωρίζοντας πόσον ἀτελῶς ἔχει παρ' ἡμῖν ἡ δημοσίευσίς εἰκόνων καὶ σχεδιασμάτων.

1. ΘΕΑΤΡΟΝ.

(Πίναξ Α' και Β'.)

Ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ ἔτους 1881 ἐδημοσιεύθη ἡ περὶ τοῦ Θεάτρου ἔκθεσίς μου και εἰς ταύτην παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην (1). Ἐνταῦθα λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τῶν τοῦ Dörpfeld σχεδίων προσθέτω μόνον παρατηρήσεις τινὰς και συμπληρωτικὰς εἰδήσεις οὐχὶ βεβαίως διὰ τοὺς ἀρχιτέκτονας, εἰς οὓς τὰ σχέδια εἶνε ἀρκετὰ και ἐναργῆ, ἀλλὰ διὰ τοὺς πολλοὺς ἀναγνώστας τῶν Πρακτικῶν.

Ἐν τῇ κατὰ τὸ ἔτος 1882 γενομένη συμπληρωτικῇ ἀνασκαφῇ τοῦ θεάτρου (ἰδ. και Πρακτικὰ τοῦ ἔτους 1882 σελ. 75) ἀπεκαλύφθησαν τὰ ἀναλήμματα τοῦ κοίλου (Πίν. Α'. 1) και τὰ οἰκοδομήματα τῆς σκηνῆς (Πίν. Α'. 3). Τὰ ἀναλήμματα τῆς κάτω ζώνης τοῦ κοίλου σώζονται ὁλόκληρα, μέχρι δηλ. τοῦ διαζώματος. Ἡ κατὰ τὰ ἄκρα δὲ τοῦ διαζώματος τούτου ἀποτελουμένη διὰ προεκβολῆς δύο τοίχων πρὸς τὰ ἔξω τριγωνικὴ κρηπίς ἔχει οἰκοδομικὸν λόγον, ἐγένετο δηλ. πρὸς στερέωσιν τῶν ἀναλημμάτων. Ἐν τῇ ἄνω δὲ ζώνῃ τὰ ἀναλήμματα εἶνε κατεστραμμένα· μόνον ἐν τῇ ἀνατολικῇ πτέρυγι σώζεται ἐλάχιστον μέρος, ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι τῇ κατὰ τὰ ἄκρα κερκίδι τῆς κάτω ζώνης τοῦ κοίλου ἀντιστοίχουν ἐν τῇ ἄνω ζώνῃ οὐχὶ δύο, ἀλλὰ μία μόνον κερκίς. Ἡ ἄνω ἄρα ζώνη ἦτο διηρημένη οὐχὶ εἰς 24 ἀλλ' εἰς 22 κερκίδας. Κατὰ τὰ ἄκρα δὲ τοῦ διαζώματος εἶνε τοιαύτη ἡ διεύθυνσις και προεκβολὴ τῶν ἀναλημμάτων, ὥστε καταφανὲς εἶνε ὅτι ὑπῆρχον ἐκεῖ πύλαι· εὐρέθησαν μάλιστα και τινες τῶν ἀποτελούντων αὐτὰς λίθων.

Ἐν τῷ αὐτῷ Α' πίνακι εἰκονίζονται πρὸς τούτοις ἀκριβεῖ σχεδίῳ και οἱ τοῦ κοίλου θρόνοι, οἷον οἱ περὶ τὴν ὀρχήστραν (ἀρ. 4), αἱ ὑπὲρ τὴν ἄνω σειρὰν ἐδωλίων τῆς κάτω ζώνης (ἀρ.

(1) Τὰ τὴν ἔκθεσίν μου ταύτην συνοδεύοντα σχέδια δὲν εἶνε ὅλως ἀκριβῆ, διότι, οὔτε τὰ ἀναλήμματα τοῦ κοίλου, οὔτε τὰ οἰκοδομήματα τῆς σκηνῆς, εἶχον τότε ἀποκαλυφθῆ. Ἴδε και Πρακτικὰ τοῦ ἔτους 1882, σελ. 75.

7), αὶ ὑπὲρ τὴν κρηπίδα τοῦ διαζώματος (ἀρ. 6) καὶ τὸ ὀπισθεν τούτων ἐδώλιον (ἀρ. 5) (1).

Ὡς πρὸς τὴν ὀρχήστραν δὲ (Πίν. Α' 3) παρατηρητέον ὅτι ὁ Dörpfeld διέκρινεν ἐν αὐτῇ τρία κέντρα. Τὸ κοῖλον δηλ. ἔχει σχῆμα ἀκριβῶς κυκλικὸν μέχρι τῶν δύο κατὰ τὰ ἄκρα κερκίδων τῆς κάτω ζώνης, καὶ οὕτω τὸ μέρος τοῦτο κέντρον ἔχει αὐτὸ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου τῆς ὀρχήστρας, ἤτοι τὸ Α' ἀπὸ δὲ τῶν δύο ἄκρων κερκίδων ἄρχεται ἡ τοῦ κοίλου ἀπὸ τοῦ κύκλου ἀπόκλισις καὶ οὕτως οἱ μὲν πρὸς ἀνατολὰς ἔχουσι κέντρον τὸ Γ οἱ δὲ πρὸς δυσμὰς τὸ Β.

Τὸ σχέδιον δὲ τῆς σκηνῆς εἶνε πολὺ διάφορον τοῦ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ 1881, διότι τότε ὡς ἐλέχθη, δὲν ἦτο αὕτη ἐντελῶς ἀποκεκαλυμμένη. Ἐν τῇ κατὰ τὸ 1882 γενομένη ἀνασκαφῇ εὐρέθη ἀρκετὸν ὑλικὸν αὐτῆς, ἐξ οὗ ὀρμώμενος ὁ Dörpfeld ἐδυνήθη νὰ ἀναπαραστήσῃ ἐν τῷ Β' Πίνακι τὰ σπουδαιότερα τῶν μερῶν αὐτῆς.

Τὸ ὕψος τοῦ δι' ἡμικιόνων κεκοσμημένου τὸ πάλαι τοίχου τοῦ ὑποσκηνίου (Πίν. Β' 3 καὶ 7) ἦτο ἀκριβῶς 12 ποδῶν. Καὶ ἐγὼ μὲν συνεπέβαινον τοῦτο ἐν τῇ ἀνωτέρῳ μνημονευθεῖσῃ ἐκθέσει μου, ὁ Dörpfeld ὁμως ἐδυνήθη νὰ καταμετρήσῃ αὐτὸ ἀκριβῶς, ὀρμηθεὶς ἐκ τῆς παραστάδος τῆς θύρας Κ (Πίν. Α' ἀρ. 3), ἣτις σώζεται ὀλόκληρος. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ τοίχου τούτου, ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ κέντρον τῆς ὀρχήστρας, ὑπῆρχε θύρα (Πίν. Α' ἀρ. 3, Θ), δι' ἧς συνεκοινῶνει τὸ ὑποσκήνιον μετὰ τῆς ὀρχήστρας. Θύραι ὑπῆρχον τὸ πάλαι καὶ κατὰ τὰ ἄκρα τοῦ τοίχου, ἐνθα σχηματίζονται αἱ τετραγωνικαὶ πρὸς τὸ κοῖλον ἐκβολαὶ (Πίν. Α' ἀρ. 3, Η καὶ Ι)· ἐν τοῖς ρωμαϊκοῖς ὁμως χρόνοις δὲν ἐγένετο πλέον χρῆσις τῶν θυρῶν τούτων καὶ οὕτως ἐτέθησαν ἐν τῷ τετραγωνικῷ χώρῳ ἀγάλματα, ὧν αἱ βάσεις κεῖνται κατὰ χώραν (Η' καὶ Ι'). Ὡς πρὸς δὲ τὸ ἀπέναντι τοῦ κοίλου τεῖχος τοῦ χώρου Ν καὶ Ξ (Πίν. Α' ἀρ. 3), ὅπερ ἀπολήγει εἰς τὸ κατώφλιον τῶν πυλῶν Δ καὶ Μ, ὁ Dörpfeld φρονεῖ τὰ αὐτά, ἃ

(1) Ἡ ἐν τῷ πίνακι τομὴ τοῦ κοίλου (ἀρ. 2) ἐλήφθη ἐκ τῶν ἐν ἔτει 1881 δημοσιευθέντων σχεδίων, ἵνα ὁ ἀνιγνώστης ἔχῃ πρὸ ὀφθαλμῶν ἐν τῷ αὐτῷ πίνακι ὅ,τι ἀναγκαῖοι αὐτῷ πρὸς σύλληψιν πλήρους ἐννοίας τοῦ θεάτρου.

ἐξέθηκα ἐν τῇ ἐκθέσει μου (σελ. 25), φρονεῖ δηλ. ὅτι ἐνταῦθα ὑπῆρχε κλίμαξ ἢ θά ἀπετελεῖτο ἀνωφερές ἐπίπεδον, δι' οὗ ἐκ τῶν πυλῶν Δ καὶ Μ ἀνήρχετό τις εἰς τὴν σκηνὴν (ἴδ. καὶ Πίν. Β' ἀρ. 5, Γ)· διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ χώρου κατήρχετό τις ὡσαύτως ἐκ τῆς σκηνῆς εἰς τὰς παρόδους καὶ ἐκεῖθεν μετέβαινον εἰς τὴν ὀρχήστραν, ὡς δεικνύουσιν οἱ κατὰ χώραν κείμενοι λίθοι Ζ' καὶ Κ', οἵτινες ἀπετέλουν μέρος βαθμιδος κλίμακος. Τέλος δὲ ρητέον ὅτι ἐν τῷ γείσῳ τοῦ τοίχου τοῦ ὑποσκηνίου βλέπει τις καὶ τὰς ὀπάς, αἷς ἦσαν ἐμπεπηγμένοι αἱ τὸ ἔδαφος τοῦ λογείου ἀποτελοῦσαι ξύλινοι δοκοὶ (Πίν. Β' ἀρ. 5, Β).

Τὰ οἰκοδομήματα δὲ τῆς σκηνῆς εἶνε τρία, τὰ Σ, Ρ καὶ Χ. Τὸ ὀπισθεν τοῦ λογείου μέγα οἰκοδόμημα Σ ἔχει πέντε λίθους τῷ ἐδάφει ἐμπεπηγμένους, ὧν ὁ μέσος ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς τῷ κέντρῳ τῆς ὀρχήστρας. Ἐπὶ τῶν λίθων τούτων ἐστηρίζοντο τὸ πάλαι ἀρράβδωτοι κίονες, οἵτινες ὑπεβάσταζον τὸ ἔδαφος ὀπισθεν τοῦ λογείου οἰκοδομήματος. Ὡς πρὸς δὲ τὸ δωμάτιον Χ παρατηρητέον ὅτι ἐπειδὴ ὁ θριγκὸς τῶν πυλῶν τοῦ θεάτρου ἔχει καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας πλευρὰς πρόσοψιν, ὃ ἐστὶν ἦτο καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτοῦ πλευρὰς ὀρατός, καταφανές εἶνε ὅτι οἱ τοῖχοι τοῦ δωματίου τούτου δὲν ἐξείκοντο ὑπὲρ αὐτόν. Κατ' ἀκολουθίαν, ἢ τὸ προκείμενον δωμάτιον εἶχεν ὕψος ἔλασσον τῶν 5 μέτρων, ἦτο ἄρα ταπεινότερον τοῦ διωρόφου μεγάλου οἰκοδομήματος τῆς σκηνῆς, ἢ δὲν ἦτο κυρίως δωμάτιον ἀλλὰ μόνον χώρος περιβαλλόμενος ὑπὸ τείχους καὶ εἰς ἄγνωστόν τινα σκοπὸν χρησιμεύων. Τοιοῦτος χώρος θὰ ὑπῆρχε καὶ εἰς τὸ ἀντικείμενον, τὸ ἀνατολικόν, τῆς σκηνῆς μέρος (ὁ Γ), ἀλλ' οἱ τοῖχοι ἐκεῖ κατεστράφησαν καὶ μόνον ἐλάχιστον μέρος αὐτῶν σώζεται παρὰ τὴν παραστάδα τῶν πυλῶν.

Ἐν τῷ Β' δὲ πίνακι εἰκονίζονται αἱ μεγαλοπρεπεῖς τοῦ θεάτρου πύλαι (ἀρ. 1, 3 καὶ 4), ὧν εὐρέθη ἅπαν σχεδὸν τὸ ὑλικόν. Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 1 σχεδίῳ βλέπει τις καὶ τομὴν τῶν ἀναλημάτων καὶ τὸ σχῆμα τῶν ἐπιστεφόντων αὐτὰ καὶ κιγκλίδωμα ἀποτελούντων λίθων, περὶ ὧν ἴδε καὶ ἐκθεσίμ μου (σελ. 26, σημ. 1.)

2. ΘΟΛΟΣ.

(Πίναξ Γ' και Δ').

Τὰ τῆς θόλου τοῦ Πολυκλείτου ἐδημοσιεύθησαν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ ἔτους 1882 καὶ εἰς τὴν ἐν αὐτοῖς ἔκθεσίν μου παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην. Τοῦ οἰκοδομήματος ὁμως μὴ ὄντος τότε ἐντελῶς ἀποκεκαλυμμένου, τὰ σχέδια ἐκεῖνα δὲν ἐδύνατο νὰ εἶνε ἅπαντα ὀρθὰ καὶ τέλεια, ὥστε μόνον διὰ τῶν νῦν δημοσιευμένων σχεδίων τοῦ Dörpfeld δύναται τις νὰ σχηματίσῃ ὀρθὴν καὶ πλήρη ἔννοιαν τοῦ λαμπροτάτου τούτου οἰκοδομήματος.

Τὰ ἐν τῷ Γ' πίνακι σχέδια παριστῶσι τὸ οἰκοδόμημα τὸ μὲν ὑπ' ἀρ. 1 ὡς νῦν ὑπάρχει, τὰ δὲ ὑπ' ἀρ. 2, 3 καὶ 4 ὡς ὑπῆρχεν, ἤτοι εἰκονίζουσιν ἀναπαράστασιν αὐτοῦ γενομένην κατὰ τὸ ἀνακαλυφθὲν ὑλικόν. Κατὰ ταῦτα τὸ οἰκοδόμημα εἶχεν ἐν τῷ πρώτῳ κύκλῳ 26 δωρικούς κίονας· ἐν τῷ δευτέρῳ δὲ κύκλῳ ὑπῆρχεν ὁ τοίχος (οὐχὶ οἱ κορινθιακοὶ κίονες), ὡς ἐξήγαγεν ὁ Dörpfeld μετρήσας τὴν καμπυλότητα τῶν διαφόρων λίθων, καὶ ἐν τῷ τρίτῳ οἱ κορινθιακοὶ κίονες, 16 τὸν ἀριθμόν. Ἡ εἴσοδος τοῦ οἰκοδομήματος ἦτο πρὸς ἀνατολάς, ἀπέναντι τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ εἰς αὐτὴν ἀνήρχετό τις δι' ἀνωφεροῦς ἐκ πωρίνου λίθου ἐπιπέδου, κατεστραμμένου νῦν ὄντος κατὰ τὸ ἥμισυ περίπου (ἀρ. 1), διότι ἐπ' αὐτοῦ εἶχε κατασκευασθῆ κατὰ τὸν μεσαιῶνα κάμινος πρὸς παραγωγὴν ἀσβέστου(1). Τὸ δάπεδον δὲ ἀπετελεῖτο ἐκ πλακῶν διαφόρου λίθου. Αἱ μὲν δηλ. μεταξὺ τῶν δωρικῶν κίωνων ἦσαν ἐκ πώρου, αἱ δὲ μεταξὺ τῶν κίωνων τούτων καὶ τοῦ τοίχου ἐκ τιτανολίθου, αἱ δὲ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ οἰκοδομήματος ἐκ μαρμάρου· γραφικὴν δ' ὄψιν παρεῖχον αἱ ἀπὸ τῆς βάσεως τῶν κορινθιακῶν κίωνων πρὸς τὸ κέντρον ρομβοειδεῖς πλάκες, αἷτινες ἐναλλάξ ἦσαν αἱ μὲν ἐκ λευκοῦ αἱ δὲ ἐκ μέλανος λίθου (Πίν. Γ'. ἀρ. 1). Ἄγνωστον ὁμως εἶνε ἂν αἱ πλάκες αὗται ἔβαινον μέχρι τοῦ κέντρου ἢ ἂν ἐν τῷ κέντρῳ ὑπῆρχεν ὀπή, δι' ἧς τὸ οἰκοδόμημα συνεκοινῶνει τῷ ὑπ' αὐτῷ ὑπογείῳ. Τὸ κέντρον θὰ ἐκάλυπτε καταφανῶς λίθος κυκλικός, τοιοῦτος ὁμως δὲν εὑρέθη.

Καὶ ἐν τῷ λοιπῷ δ' οἰκοδομήματι τὸ ὑλικόν ἦτο διάφορον,

(1) Αὕτη ἡ κάμινος εἶνε δεδηλωμένη ἐν τῷ τοπογραφικῷ σχεδίῳ ἐν τῷ Ex-pédition de la Morée ὡς φρέαρ.

ἐπεκράτει ὁμως τὸ μάρμαρον καὶ διὰ τοῦτο ὁ Παυσανίας ὀρθῶς λέγει περὶ τοῦ οἰκοδομήματος ὅτι ἦτο ἐκ λευκοῦ λίθου. Οἱ δωρικοὶ κίονες, ὁ ἐπ' αὐτῶν θριγκὸς (Πίν. Δ' ἀρ. 1 καὶ 6) καὶ ὁ τοῖχος τοῦ οἰκοδομήματος ἦσαν ἐκ πώρου· ὁ θριγκὸς ὁμως τοῦ τοίχου, ὃ τε ἐξωτερικὸς καὶ ὁ ἐσωτερικὸς (Πίν. Δ' ἀρ. 3), ἦτο μαρμάρινος καὶ ἔτι ἡ σπεῖρα αὐτοῦ (Πίν. Δ' ἀρ. 7) ἢ μὲν ἐξωτερικὴ ἐκ λευκοῦ ἢ δὲ ἐσωτερικὴ ἐκ μέλανος λίθου. Μαρμάρινον ἦτο καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ οἰκοδομήματος, ἦτοι ἡ στέγη, ἡ ὀροφή καὶ οἱ κορινθιακοὶ κίονες μετὰ τοῦ θριγκοῦ αὐτῶν (Πίν. Δ' ἀρ. 2 καὶ 3), ὅστις ἔχει ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν μορφήν, ἣν καὶ ὁ θριγκὸς τῶν πυλῶν τοῦ θεάτρου, ἐξ οὗ ἐπιβεβαιοῦται ἔτι ὅτι ὁ αὐτὸς ἀρχιτέκτων ὁ τὸ θέατρον οἰκοδομήσας ὠκοδόμησε καὶ τὴν θόλον.

Ὡς πρὸς τὴν στέγην δὲ (Πίν. Γ' ἀρ. 6) παρατηρητέον ὅτι διάφορα εἶχε τὰ σχήματα καὶ τὰς μορφὰς ἢ τοῦ πετεροῦ (Πίν. Δ' ἀρ. 4) καὶ ἢ τοῦ ἀπὸ τοῦ τοίχου μέχρι τῶν κορινθιακῶν κίωνων χώρου (Πίν. Δ' ἀριθ. 6), καὶ ὅτι οἱ στρωτῆρες ἦσαν ὅλως κεχρωματισμένοι. Τὰ μὲν φατνώματα ἦσαν κυανᾶ, τὰ δὲ πέριξ κυμάτια τὸ μὲν κίρρον τὸ δὲ ἐρυθρόν. Ἡ ἀπὸ τῶν κορινθιακῶν δὲ κίωνων πρὸς τὸ κέντρον στέγη θὰ ἦτο ξυλίγη.

Περὶ τῶν χρόνων δὲ τοῦ οἰκοδομήματος ἀλλαχοῦ θέλω γράψαι τὰ δέοντα. Ἐνταῦθα μόνον εἰρήσθω ὅτι ἀπὸ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ οἰκοδομήματος τούτου ἐπῆλθέ μοι εἰς τὸν νοῦν μήπως ὁ τὸ θέατρον καὶ τὴν θόλον ταύτην οἰκοδομήσας ἀρχιτέκτων ἦτο οὐχὶ ὁ ἀρχαιότερος ἀλλ' ὁ νεώτερος Πολύκλειτος, ὁ τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος. Νομίζω δὲ νῦν ὅτι ὑπάρχουσι λόγοι ἀρκούντως πειστικοί, ὅτι πιθανῶς οὐχὶ ὁ ἀρχαιότερος ἀλλ' ὁ νεώτερος Πολύκλειτος ἦτο ὁ ἀρχιτέκτων τῶν προκειμένων οἰκοδομημάτων. Οἱ λόγοι δ' οὗτοι εἶνε ἄλλοι τε καὶ τὸ σχῆμα τῶν ἐπὶ τῶν διαφορῶν λίθων τῆς θόλου (τῶν κεραμίδων κυρίως) κεχαραγμένων γραμμῶν.

Ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦ ἔτους τούτου θέλει ἐξακολουθήσει ἡ δημοσίευσίς τοῦ λοιποῦ μέρους τῆς ἐκθέσεώς μου ἔνθα γίνεται λόγος περὶ τῶν ἐτέρων οἰκοδομημάτων.

Ἐν Ἀθήναις μηνὶ Μαρτίῳ 1884.

Ὁ ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων
Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

(Πιναξ Ε΄.)

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐλευσίνι ἐξηκολούθησαν καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐπὶ ὀκτάμηνον διάστημα (ἀπὸ τῆς 6^{ης} Μαΐου - 31^{ης} Δεκεμβρίου) καὶ τὰ ἐξαγόμενα αὐτῶν ἐξαγγελέντα συντόμως ἐν τῇ συνελεύσει τῆς 15^{ης} Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος ἔτους τοῖς ἑταίροις τῆς ἡμετέρας ἑταιρίας ἀνακοινοῦνται ἕδε ἐκτενέστερον, σαφέστερα γινόμενα καὶ διὰ τῆς προσαρτήσεως τοῦ διαγράμματος, ὅπερ καὶ πάλιν ἐξεπόνησεν ἡμῖν κατ' ἐντολήν σας ὁ ἀρχιτέκτων κ. Dörpfeld.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπὶ ἓνα περίπου μῆνα οἱ σκαφεῖς εἰργάσθησαν εἰς μετακίνησιν λίθων καὶ μάλιστα εἰς τὴν περισυναγωγὴν καὶ ὅσον ἐνεστὶν εὐπρεπῆ κατὰ σειρὰν τοποθέτησιν ἐπὶ τοῦ δαπέδου τῆς Φιλωνείου Στοᾶς τῶν πολλῶν ἐνεπιγράφων ἀναθηματικῶν βάθρων τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, τῶν πλείστων δημοσιευθέντων ἤδη ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι μετὰ δηλώσεως ἀκριβοῦς τοῦ τόπου καὶ τοῦ τρόπου τῆς εὑρέσεως αὐτῶν πάντα σχεδὸν τὰ βάρη ταῦτα εὑρεθέντα ἢ ἐν τῇ καλυπτύσει τὸ δάπεδον τῆς Στοᾶς ἐπιχώσει, ἢ ἐκεῖ που πλησίον καὶ ἔχοντα τὰς τρεῖς μόνον πλευρὰς ὠμαλισμένας ἀκατέργαστον δὲ τὴν τετάρτην μαρτυροῦσι, νομίζω, ὅτι ἐπεριδόμενά που καὶ πιθανώτατα ἐπὶ τοῦ

διαχωρίζοντος τὴν Στοᾶν ἀπὸ τοῦ Σηκοῦ τοίχου (1) ἐκόσμου ἀυτὴν ταύτην, ὡς τὸ καταφάνεστερον τοῦ ὄλου ναοῦ μέρος, καὶ δηλοῦσιν ἀκόμη τὴν ἐπὶ μᾶλλον αὖξουσιν, ἐπὶ τῶν Ἀδριανεῖων μάλιστα χρόνων, μανίαν τῆς ἀνεγέρσεως τιμητικῶν ἀνδριάντων. Οὐχὶ μόνον βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι πολιτικοὶ ἄνδρες, πρὸς δὲ τούτοις καὶ πολλοὶ τῶν περὶ τὸν ναὸν ἄμεσον ἐχόντων σχέσιν (ἱερεῖαι, ἱεροφάνται, κήρυκες κτλ.), ἐτιμήθησαν δι' ἀνεγέρσεως ἐνταῦθα εἰκότων τῶν πλείστων, ὡς φαίνεται, χαλκῶν καὶ τούτου ἕνεκα τέλεον καταστραφεισῶν. Τούτου δὲ γενομένου ἤρξατο ἡ κυρίως σκαφή σπεύδουσα ν' ἀποκαλύψῃ καὶ τὰ κεχωσμένα ἔτι μέρη τῆς Στοᾶς καὶ τοῦ Σηκοῦ καθ' ὅσον ἠλευθεροῦτο ὁ χώρος, ἀγοραζομένων καὶ κατεδαφιζομένων τῶν ἐκεῖ οἰκίσκων.

Ἀπλῆ ἀντιπαραβολὴ τοῦ προσαρτωμένου διαγράμματος πρὸς τὸ τοῦ Α' ἔτους τῆς ἀνασκαφῆς καταδεικνύει, κύριε Πρόεδρε, τὴν γενομένην ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔργῳ πρόοδον κατὰ τὸ ληξάν ἔτος. Πλὴν τοῦ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ χωρίου καὶ νῦν ἔτι κεχωσμένου μέρους, εἶναι ἤδη ἀνεσκαμμένα καὶ πρόκεινται εἰς τὰ ὄμματα πάντων τοῦ τε Σηκοῦ τὸ ἐμβαδὸν καὶ τῆς Στοᾶς τὸ δάπεδον, κυροῦνται δέ, ὡς ἠλπίζετο, ἐν τοῖς πλείστοις καὶ συμπληροῦνται ἔτι διὰ νέων ἀποκαλύψεων τὸ διάγραμμα τοῦ προπαρελθόντος ἔτους.

Καὶ πρῶτον μὲν δηλοῦται νῦν ὅτι ὄντως 42 πρέπει νὰ ἦσαν οἱ κίονες τοῦ Σηκοῦ (2) πανταχοῦ ὁμοιοὶ καὶ τοιοῦτοι, οἳ ἤδη πε-

(1) Τούτων τινὰ ἴσταντο βεβαίως ἐπὶ τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ καὶ ταῦτα ἢ εἶχον καὶ τὰς τέσσαρας πλευρὰς ὠμαλισμένας ἢ ἀπέκρυπτον τὴν ἀκατέργαστον αὐτῶν πλευρὰν διὰ καταλλήλου πρὸς ἄλληλα τοποθετήσεως. Ἀκατέργαστον λ.χ. ἔχει τὴν μίαν πλευρὰν τὸ ὑπ' ἀριθ. 42 βᾶθρον, τὸ κείμενον, ὡς νομίζω, κατὰ χώραν, ἰδρυμένον δέ, ὡς ἐσημείωσα, ἐπὶ τῆς αὐλῆς (παράβ. Πρακτ. Ἀρ. Ἐτ. τ. 1882 σελ. 94).

(2) Ἐν τῷ διαγράμματι σημειοῦται ἀληθῶς κατὰ τὸν V κίονα τῆς 4ης σειρᾶς μικρὸς τις χώρος ὡς μὴ ἀνασκαφῆς ἔτι· ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἐγὼ ἠρεύνησα κατὰ τὰς ἤδη ἀρξαμένας πάλιν ἀνασκαφὰς διὰ τὸ παρὸν Γ' ἔτος καὶ ἀνευρίσκονται καὶ ἐκεῖ εἰς βᾶθος 1,00-1,30 Γ. Μ ὑπὸ τὸ βραχῶδες τοῦ Σηκοῦ ἔδαφος ἔχνη θεμελιώσεως κίονος. Καὶ δὲν ἀνεσκάφη μὲν ἀληθῶς μέχρι τοῦδε ἕως τοῦ στερεοῦ ἔδαφους τὸ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τοῦ χωρίου καὶ πέραν πρὸς ἀνατολὰς μέρος τοῦ Σηκοῦ, ἡ δὲ μέχρι τοῦ νῦν σκαφή αὐτοῦ δὲν μᾶς ἔφερε πανταχοῦ εἰς φῶς λείψανα τῶν κίωνων· ἀλλὰ καὶ ἂν καὶ ἡ μελλουσα μέχρι τοῦ στερεοῦ ἔδαφους σκαφή δὲν ἀποκαλύψῃ ἔχνη κίον-

ριεγράφησαν (1), κυροῦται δὲ ἔπειτα ὑπὸ τῶν πραγμάτων ὅτι τ' ἀποστήματα αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων δὲν εἶναι ἴσα καὶ μάλιστα τὰ τῶν τῆς καθέτου σειρᾶς (1-6), ἔνθα καὶ μέχρι 0,50 Γ. Μ. παρατηρήθη διαφορὰ (2). Ἡ εὕρεσις τοῦ λόγου τοῦ φαινομένου δὲν εἶναι εὐκολος. Ὡς βέβαιον ὁμως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι δὲν εἶναι προῖον ἀμελείας. Οἱ μέλλοντες νὰ ἐπιχειρισθῶσι τὴν ἐν σχεδίῳ ἀνοικοδόμησιν (restoration) τοῦ ὄλου Ναοῦ ἴσως κατορθώσωσι νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὸ μυστήριον καὶ μόνον οὗτοι, κατὰ τὴν γνώμην μου, διότι αἱ μέλλουσαι ἀνασκαφαὶ δὲν παρέχουσιν ἐλπίδα διασαφηνίσεως τοῦ πράγματος. Πλὴν δὲ τούτων ἀπεκάλυψεν ἡ σκαφή, ὡς ἠλπίζετο, καὶ ἑτέραν πύλην κατὰ τὴν βορείαν αὐτοῦ πλευρὰν (Ω') ἀκριβῶς ἀντικρὺ τῆς κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν γνωστῆς ἤδη (Ω) καὶ κατὰ πάντα ἐκείνη ὁμοίαν τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς (3), καὶ ἤνεγκεν εἰς φῶς, ὡς ἦν ἐπόμενον, καὶ τὰς κατὰ τὴν ΒΔὴν γωνίαν καὶ τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ

νων εἰς τινὰς θέσεις κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ Σηκοῦ, δὲν πρέπει, νομίζω, ν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ τῆς ὑπάρξεως 42 τοιούτων μόνον περὶ τὸ μέσον τοῦ Σηκοῦ ἡδύνατο εὐλόγως νὰ ὑποθεθῇ ὅτι ὑπῆρχε γῶρος κενός κίωνων πρὸς ἄλλο τι κατασκευάσμα προωρισμένον, ἀλλ' ἐκεῖ πανταχοῦ, ὡς εἶπον, ἀνευρίσκονται τὰ ἔχνη των.

(1) Παράβ. Πρακτ. Ἀρ. Ἐτ. τ. 1882 σελ. 97 σημείωσιν.

(2) Τῶν ἐν Ἐλευσίνι ἀνασκαφῶν τῶν μέχρι τοῦδε ἀκριβῶς ἐξεπόνησε διάγραμμα ἀδείξ τοῦ ὑπουργείου καὶ ὁ Γάλλος ἀρχιτέκτων κ. Blavette καὶ ὑπεσχέθη μάλιστα τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ, ἦν περ μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς ἀναμένομεν (παράβ. Bull. de Corr. Hell. 1884 σελ. 254 καὶ ἐξῆς). Ἡ ὑπὸ τοῦ γάλλου ἀρχιτέκτονος καταμέτρησις τῆς ἀποστάσεως τῶν κίωνων τῆς καθέτου σειρᾶς (1-6) διαφέρει τῆς τοῦ κ. Dörpfeld κατ' ἐλάχιστον (παράβ. καὶ Πρακτ. Ἀρ. Ἐτ. τ. 1882 σελ. 97 σημείωσιν). Τὰς ἀποστάσεις τῆς ὀριζοντίας σειρᾶς (I-VII) δὲν σημειοῖ ἐν τῇ εἰρημένῃ διατριβῇ του ὁ κ. Blavette. Ὁ κ. Dörpfeld ἐχρήσατο ἐν τῇ καταμετρήσει, ὡς σύνθεσις αὐτῶν, μεταλλίνη ταινία 25 Γ. Μ. μήκους.

(3) Τῆς πύλης ταύτης σώζεται ὁ οὐδός, ἐν μέρει αἱ παραστάδες καὶ τῶν διακοπτόντων τὴν συνέχειαν τῶν βαθμίδων καὶ τὴν εἴσοδον ἦτοι τὸ ἀνοιγμα τῆς πύλης πρὸς τὰ ἐντὸς ἀφοριζόντων παραλλήλων ἐκατέρωθεν τοίχων ὁ κατώτατος δόμος (ὑψ. 0,40-0,50) ἐκ πλίνθων πεντελικῶ μαρμάρου πεποτημένον. Ἴσως ἐπὶ τούτων ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι ὅμοιαι πλίνθοι ἐπιτεθειμέναι καὶ ἀπετελεῖτο ἐνταῦθα ὑψηλότερος τοίχος καὶ πιθανῶς κλιμακωτός, ὅπως μὴ ἐμποδίζη τῆς πρὸς τὸ κέντρον τοῦ ναοῦ θέας τοὺς ἐπὶ τῶν βαθμίδων κατὰ τοῦτο τὸ μέρος καθημένους. Διότι τις ἐκεῖ εὕρεθεις καὶ μῆκος ἔχων ὀλίγον τι μείζον τοῦ πλάτους τῆς πύλης (μ. 4,30 πλ. 0,65 πᾶχ. 0,65) δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ὑπέρθρον αὐτῆς.

Σηκοῦ βαθμίδας ὁμοίας ταῖς ἀπὸ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Α' ἔτους γνωσταῖς καθ' ὅλα πλὴν ὅτι ἐνταῦθα πολὺ κάλλιον διατηροῦνται καὶ τεχνηταὶ εἶναι μᾶλλον αἱ πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ εἰσερχομένῳ διὰ τῆς πύλης Ω', ἐπὶ τοῦ βράχου δὲ λελαξευμένοι αἱ πρὸς τ' ἀριστερὰ εἰς ἱκανὸν διάστημα. Ἴσως κατὰ τὰ δεξιὰ τῷ εἰσερχομένῳ δὲν ἦτο πανταχοῦ κατάλληλος ὁ βράχος πρὸς λάξευσιν βαθμίδων. Τὸ δὲ πλάτος αὐτῶν, ἐνταῦθα μάλιστα δυνάμενον ὡς κάλλιστα νὰ μετρηθῇ, εἶναι περίπου 0,60-0,65 Γ. Μ., πᾶσαι δὲ σχεδὸν αἱ τεχνηταί, μηδὲ τῆς κατωτάτης ἐξαιρουμένης, σώζουσι καὶ προεξέχουσάν τινα *ταιρίαν* ἥτοι *γείσσορ* οὐχὶ πολὺ διάφορον, μικρότερον ὅμως, τοῦ καὶ ἐν τοῖς θεατρικοῖς ἐδωλίοις ὑπάρχοντος (1).

Ἡ γνώμη μου περὶ τῶν βαθμίδων τούτων μένει πάντοτε ἡ αὐτή, ὅτι ἐχρησίμευον δηλ. ὡς καθίσματα τοῖς μουμένοις κατὰ τὴν μύσιν (2). Ἄλλ' εἰς τί ἄραγε ἐχρησίμευον τὰ λείψανα ἐκεῖνα τῶν *τοιχωρ* (;) τὰ μεταξὺ τῶν κίωνων IV καὶ V τῆς 3ης σειρᾶς κατὰ τὸ σημεῖον Z, διατί δὲ ἀφέθη ἐκεῖ ὁ βράχος 0,20-0,25 Γ. Μ. περίπου ὑψηλότερος τοῦ ἄλλου ἐδάφους τοῦ Σηκοῦ; Ὅλον τὸ βραχῶδες ἔδαφος τοῦ Σηκοῦ δὲν ἦτο βεβαίως, ἀλλ' ἐγινε τοιοῦτον, οἷον νῦν φαίνεται, ἐξομαλισθὲν κάπως (3), ἡ δὲ ὑπόθεσις ὅτι τεχνητὸν ἄλλο ἔδαφος ἱκανῶς ὑψηλὸν ἀπέκρυπτε τὴν προεξοχὴν

(1) Αἱ ἐπὶ τοῦ βράχου λελαξευμένοι, καὶ ὅπου ἱκανῶς σώζονται, οὐδὲν ἔχουσιν τοιοῦτου γείσου δεικνύουσι.

(2) Ἐγένετό μοι ἡ παρατήρησις ὅτι δυσκόλως θὰ ἠδύναντο νὰ καθίσωσιν ἐνταῦθα κατὰ σειρὰν ὁ εἰς ὑπὲρ τὸν ἄλλον, ὡς ἐν θεάτρῳ, πολλοὶ ἄνθρωποι, ἀνεπαρκοῦς ὄντος πρὸς τοῦτο τοῦ πλάτους τῶν βαθμίδων, ἀλλ' ἐγὼ δοκιμάσας τὸ πρᾶγμα μετὰ φίλων τὸ εὔρον δυνατόν καὶ ὄχι πολὺ δύσκολον. Ἐννοεῖται δ' οἴκοθεν ὅτι δὲν ἦτο ἀναγκαῖα ἐνταῦθα ἡ τῶν θεάτρων εὐμάρεια, οὐδέ τις ἴσως κατὰ τὴν μύσιν ἐγίνετο τῶν καθημένων, ὡς ἐν θεάτροις, μετακίνησις. Ἄλλ' ὁ σκοπός, δι' ὃν αἱ βαθμίδες ἐποικήθησαν, δὲν μεταβάλλεται, καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἴσταντο ἐπ' αὐτῶν ὄρθιοι οἱ μουμένοι (παράδ. Πρακτ. Ἄρ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 98).

(3) Κατὰ τὸν κ. Blavette τὸ βραχῶδες τοῦ Σηκοῦ ἔδαφος κατὰ τὸ μέσον που μετρηθὲν εὐρέθη ὃν περίπου 0,50 Γ. Μ. ὑψηλότερον τοῦ τῆς Στοᾶς, κατὰ δὲ τὸν κ. Penrose κατὰ μέσον ὄρον 0,25 Γ. Μ. (παράδ. Πρακτ. Ἄρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 98 σημειώσιν 2). Ἄς σημειώσω δὲ ἐνταῦθα ὅ,τι ἐλησμόνησα νὰ πράξω, ὅτι ἐν τούτῳ τῷ βραχῶδει ἔδραει ὑπάρχουσι καὶ τινες τετράγωνοι *κοιλότητες* (μῆκος μᾶς τούτων 0,60 πλ. 0,40 βῆθος 0,30). Καλῶ δὲ βραχῶδες ἔδαφος τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ βράχου τὸ μεταξὺ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Σηκοῦ καὶ τῆς 3ης σειρᾶς τῶν κίωνων τὸ ἐξομαλισθὲν πως καὶ ἀποτελέσασιν τὴν *ἐπιφάνειαν* (le niveau)

ἐκείνην τοῦ βράχου τὴν κατὰ τὸ σημεῖον Ζ ἦκιστα φαίνεται μοι πιθανὴ νῦν, διότι ἀφίνει τινὰ ὅλως ἄπορα καὶ ἀνεξήγητα. Νὰ ἰδρῦετο λοιπὸν ἐκεῖ βωμὸς ἢ παραπλήσιόν τι κτίσμα χρῆσιμον ὅπωςδὴποτε εἰς τὰ κατὰ τὴν μῦθσιν μηχανήματα τῶν ἱερέων ; Ἴσως καὶ πιθανῶς διὰ τοιαύτης τινὸς ὑποθέσεως δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσι τεμάχια τινὰ ἐκεῖ πλησίον ἀνευρεθέντα ἐξεργασμένου ἑλευσινιακοῦ λίθου ἑλλειψοειδοῦς σχήματος καὶ μὴ δυνάμενα, οὔτε ὡς τεμάχια βάσεως κίονος νὰ ἐκκληθῶσιν, οὔτε ὡς τεμάχια λίθου εἰς βάσιν προωρισμένου καὶ προπαρασκευαζομένου ἕνεκα δὲ βλάβης κατὰ τὴν ἐργασίαν εἰς ἄλλο τι χρησιμεύσαντος.

Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. Ἄν δὲ καὶ περὶ τῆς καλυπτούσης τὰ ἐδῶ λείψανα τοῦ Σηκοῦ ἐπιχώσεως (1) ἀνάγκη νὰ ῥηθῆ τι, αὕτη συνέκειτο ἐκ παντοίων χωμάτων οὐχὶ ἄπαξ, εἰς ἱκανὸν ἴσως βά-

τοῦ δαπέδου τοῦ Σηκοῦ· πέραν τῆς 3ης σειρᾶς τῶν κίωνων πρὸς ἀνατολὰς ὑπῆρξεν ἀνάγκη βεβαίως τεχνητῆς ἐπιχώσεως καὶ τεχνητοῦ δαπέδου καθὼς ἐπίσης καὶ τεχνητῆς τῶν κίωνων θεμελιώσεως, ἀφοῦ ὁ βράχος εἰς πολὺ μείζον βάθος ἀνευρίσκετο, ὡς ἦδη ἐρρήθη (παράβ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 197 σημ.).

(1) Μεγίστη ἦν αὕτη ὡς ἦδη καὶ ἀλλαγῶ ἐσημείωσα (Πρα. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 96 σημ. 1) κατὰ τὸν τῆς Δυτικῆς πλευρᾶς βράχον (5-6 Γ. Μ.), ἐλαχίστη δὲ κατὰ τὸ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ χωρίου μέρος (1,20-, 1,00 Γ. Μ.) καὶ ἀπετέλει οὕτως οἰονεὶ κεκλιμένον ἐπίπεδον. Ὅτι δὲ μετακινήσεις τῶν τε πετρῶν καὶ τῶν χωμάτων ἐγένοντο πολλά, οὐδὲ ὅλως παράδοξον, ἀφοῦ ὄχι μόνον οἱ νεώτεροι ἀποδόμησαν, ἀλλ' ὡς φαίνεται καὶ οἱ Βυζαντινοὶ εἶχον ἐγκατασταθῆ ἐνταῦθα καὶ μάλιστα στερεῶ τῇ ποδὶ μεταχειρισθέντες ἴσως ποτὲ τὸν ναὸν καὶ ὡς φρούριον· καὶ ἀληθῶς ἡ βορεῖα πύλη εὐρέθη οἰονεὶ ἀποπεφραγμένη δι' ἐνεπιγράφων ὡς τὸ πολὺ λίθων ἐν οἷς καὶ τὸ Β' τεμάχιον τῆς μεγάλης ἐπιγραφῆς (Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 σελ. 109 καὶ ἐξ.) καὶ ψήφισμά τι εἰς τινὰ στρατηγὸν Ἀριστοφάνην τῶν μακεδονικῶν χρόνων, προσεχῶς ἐκδοθησόμενον, δεξιὰ δὲ τῷ εἰσερχομένῳ διὰ τῆς πύλης ἐγείρεται τι τετράγωνον κατασκευάσμα, ὡσεὶ πύργος, ἐξ ἀρχαίων τοῦ τοῦ Σηκοῦ πλίνθων, ἔργον, ὅπερ, καίπερ, νῦν τοῦλάχιστον, μὴ ὑψηλόν, δὲν δύναιμι οὐδὲν ἦττον ν' ἀποδώσω εἰς τοὺς κατόπιν κατοίκους τοῦ τόπου. Καύσεως ἔχνη (ὀλίγοι ἄνθρακες καὶ κόνις ἀνθρώπων) εὐρεθέντα ἐν τῇ κατωτάτῃ βαθμίδι τῆς βορείας πλευρᾶς ἄγνωστον τίνων χρόνων εἶναι λείψανα, πιθανὸν δὲ ὄχι πολὺ ἀρβορείας τῆς ἀριστείδους ὁ σοφιστὴς ὀλόκληρον ἔγραψεν λόγον Ἐλευσίνιον ἐπιγραφόμενον, ἵνα τοῦτο καὶ μόνον, τὴν ὑπὸ πυρκαϊᾶς παντελῆ σχεδὸν καταστροφὴν τοῦ ἐν Ἐλευσίνι ναοῦ, ἐτραγωδήσῃ, ἣν ἀποδίδει, ὡς φαίνεται, τοῖς Χριστιανοῖς. Ἀλλὰ καὶ ἂν τῷ ὄντι ἐγένετο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ σοφιστοῦ πυρκαϊὰ τις τοῦ ἐν Ἐλευσίνι ἱεροῦ, αὕτη δὲν θὰ ἦτο τοιαύτη, οἷα ὑπ' αὐτοῦ ἐτραγωδεῖται, γνωστὸν δὲ ὅτι τὸ ἱερόν τὸ ἐν Ἐλευσίνι ἐξηκολούθησεν ἀκμάζον καὶ λειτουργοῦν δύο ἔτι ὀλοκλήρους αἰῶνας μετὰ τὸν τοῦ σοφιστοῦ θάνατον.

θος, ἀνακινήθωντων καὶ πρὸ πάντων ἐκ λίθων αὐτοῦ τοῦ ναοῦ, τοῦτο μὲν τριγλύφων καὶ τεμαχίων τοῦ ἐπιστυλίου, τοῦτο δὲ καὶ πωρίνων πλίνθων φερουσῶν ἀκόμη τοὺς ἀγκῶνας (tenons), σημεῖον τοῦτο κατὰ τινὰς ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν (1) τοῦ τοίχου τοῦ Σηκοῦ οὐδέποτε εἶχεν ἀποτελειωθῆ. Πλὴν δὲ τῶν εἰρημένων ἐξελώσθησαν ἐκεῖθεν μετὰ τῶν ἄλλων λίθων καὶ πώριναί τριγλύφοι ζωηρὰ κυανοῦ μάλιστα χρωματισμοῦ σώζουσαι ἔχνη (ὑψ. αὐτῶν σωζόμενον 0,38 πλ. 0,55 παχ. 0,42), λείψανα ἴσως αὐταὶ ἄλλου τινος οἰκοδομήματος ἐκεῖ ποῦ ἄνωθι τῆς ΒΔῆς γωνίας τοῦ Σηκοῦ πάλαι ποτὲ ἰσταμένου (2).

(1) Λέγω τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τοίχου τοῦ Σηκοῦ (ἂν ἀληθῶς αἱ πλίνθοι αὐταὶ ἀνήκωσιν εἰς αὐτόν) διότι ὡς πολλὰ δεικνύουσι τεκμήρια τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ, τὸ καὶ καταφανέστερον, ἦτο ἐκτισμένον ἐκ πλίνθων ἑλευσινιακοῦ λίθου. Ὅτι δὲ δύο σειραὶ πλίνθων ἀπετέλουν τὸ ὄλον αὐτοῦ πλάτος ἐσημείωσα ἤδη (παράβ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 95).

(2) Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ μου ἐκθέσει ἐγένετο λόγος (Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 100) καὶ ἐν τῇ διαγράμματι σημειοῦνται (Γ) ἔχνη ἀρχαίου οἰκοδομήματος (σειρὰ πλίνθων ἢ μᾶλλον πλακῶν πεντελικῶ μαρμάρου μετὰ τόρμων καὶ ἔχνης κίονος) ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βράχου, ἔθλα νῦν τὸ ἐκκλησιδίων τῆς Παναγίας, ἰσταμένου καὶ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ περιόλου ἐμπεριλαμβανομένου· ἂν δὲ αἱ ἀνωτέρω μνημονεύμεναι πώριναί τριγλύφοι ἀνήκον τῷ ὄντι εἰς τοῦτο ἢ εἰς ἄλλο οἰκοδόμημα ἐπὶ τοῦ ἄλλου χθαμαλωτέρου βράχου τοῦ ὑπὸ τὸν βράχον τῆς Παναγίας ἐκτισμένον (τὰ ἐκεῖ ἡ σκαφή ἀκόμη δὲν ἠρεύνθησε καθ' ὅλα κληρίαν) μοὶ εἶναι ἄδηλον. Ὅτι ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ περιόλου πλὴν τοῦ μεγάλου ναοῦ ὑπῆρχον καὶ ἄλλα τινὰ ἱερὰ οἰκοδομήματα εἶναι βέβαιον. Ἐντὸς τοῦ περιόλου ἔκειτο τὸ *Νεωκόριον* καὶ ἡ *ἱερὰ οἰκία* τῆς ἱερέας καὶ οἱ *θησαυροὶ τῶν θεῶν* καὶ ὁ οἶκος τῶν Κηρύκων πιθανῶς καὶ ἴσως καὶ ἕτερά τινὰ παρόμοια οἰκοδομήματα, βωμοὶ δὲ διάφοροι καὶ ἴσως καὶ ναῖσκοι (παράβ. Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 σελ. 109 καὶ ἐφεξῆς καὶ Recher. Arch. à Eleusis σελ. 90 καὶ ἐφ.) εἰς συγγενεῖς θεότητας· ἀλλ' ὅτι ἐνταῦθ' αὖ ποῦ πρέπει νὰ ζητηθῆ ὁ κυρίως ναὸς (le temple) τῆς Δήμητρος *ξεχωριστὸν* τοῦτο καὶ ὅπως *διακεκριμένον* οἰκοδόμημα ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἐκείνου, οὗ αἱ ἡμέτεροι ἀνασκαφαὶ ἤνεγκον εἰς φῶς τὰ λείψανα, ὡς ὁ κ. Blavette δοξάζει (Bull. de Corr. Hell. 1884 σελ. 255-256 καὶ 262), φαίνεται μοὶ ὄχι ὀρθόν. Τὸ παράδοξον καὶ ὄπως τῇ Ἑλλ. ἀρχιτεκτονικῇ ξένον σχῆμα τοῦ ἀποκαλυφθέντος νῦν ὑφ' ἡμῶν ναοῦ δύναται ἀποχρῶντως ἴσως νὰ ἐξηγηθῆ ἔξ αὐτοῦ τοῦ προορισμοῦ του (παράβ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 96), οἱ δὲ λόγοι τοῦ Στράβωνος (Βιβλ. IX, 1, 12) «*Ἐἶτ' Ἐλευσὶν πόλις, ἐν ἣ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερόν τῆς Ἐλευσινίας καὶ ὁ μυστικὸς σηκόσ, ὃν κατεσκευάσεν Ἴκτινος, ὄχλον θεάτρον δεξασθαι δυνάμενον, ὃς καὶ Παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν Ἀκροπόλει τῇ Ἀθηνᾶ, Περικλέους ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων*», εἰς οὗς μάλιστα φαίνεται στήριζόμενος ὁ γάλλος ἀρχιτέκτων, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι λίαν γενικοὶ καὶ ἀόριστοι οὐδὲ παρέχουσι λαβὴν πρὸς τοιαύτην ὑπόθεσιν, τῆς λέξεως ἱερόν σημαινού-

Κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ἡ σκαφή δὲν ἐτελείωσεν ἔτι τὸ ἔργον τῆς. Ἐξέχωσεν ὁμως ἰκανὸν μέρος τῆς στενῆς κλίμακος (Δ) (1) καὶ κατωτέρω κατὰ τὴν πύλην (Ω') μεταξὺ τοῦ ὀρθοστάτου τοῦ Σηκοῦ, ἐνταῦθα μάλιστα εἰς ἰκανὸν διάστημα καλῶς διατηρουμένου, καὶ τοῦ ἀπέναντι βράχου (2) ἀπεκάλυψεν οἰονεὶ *διάδρομον* (Η) εἰς τὴν πύλην φέροντα καὶ ἴσως ὄντα συνέχειαν αὐτῆς τῆς ὁδοῦ τῆς φερούσης ἐν γένει ἀπὸ τοῦ μικροῦ Προπύλου τοῦ Ἀππίου εἰς τὸν Ναόν, λελαξευμένης δέ, ὡς καὶ ὁ ἐν λόγῳ διάδρομος, ἐπὶ τοῦ βράχου· ἀλλὰ τὴν ὁδὸν ταύτην δὲν ἦτο εἰσέτι καιρὸς νὰ ἐξετάσωμεν· ἀνεσκάψαμεν λοιπόν, κύριε Πρόεδρε, τὸ ἐναπομείναν ἐκ τῆς τοῦ Α' ἔτους σκαφῆς κεχωσμένον μέρος τῆς Στοᾶς καὶ ἤδη πρόκειται αὕτη εἰς τὰ ὄμματα πάντων σώζουσα πανταχοῦ σχεδὸν τὴν ἐξ ἑλευσινιακοῦ λίθου πλακόστρωσίν τῆς (3). Τοῦ διαχωρίζοντος ὁμως αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Σηκοῦ τοίχου, πλὴν τῶν θεμελίων, οὐδὲν οὐδὲ σμικρὸν ἔχνος περιεσώθη καὶ κατ' ἀκολουθίαν οὔτε λείψανα πύλης ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ἀνεῦρεν ἢ μέχρι τοῦδε σκαφή, ἣν οἱ *Dilettanti* καθ' ὑπόθεσιν ἐσημείωσαν ἐν τῷ διαγράμματι. Ἄλλ' ἂν δὲν εὐρέθησαν ἐν τῷ μέσῳ πύλης ἔχνη, λείψανά τινα ὁμως τοίχου κατὰ τὸ γράμμα Ω''' κατὰ χώραν, ὡς φαίνεται, κείμενα (4) καὶ τὴν κατασκευὴν ὁμοία τοῖς πλαγίοις ἐκείνοις τοί-

σης ἐνταῦθα ἀπλῶς τὸν *ιερόν περιβόλον, τὸν ἱερόν χῶρον*, ὅστις ἦν ἀληθῶς ὀλόκληρος ἱερός καὶ τῆ *Δήμητρι* καὶ *Κόρη* ἀφιερωμένος (παράβ. Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 σελ. 111 στίχ. 50). Ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ περιβόλου οἰκοδόμημα, περὶ ὃ ἡ πᾶσα ἐστρέφετο λατρεία, ἦτο καθ' ἡμᾶς τοῦτο, τὸ νῦν ἀποκαλυφθὲν, καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ Στράβωνος μυστικὸς σηκόσ, ὑπὸ δὲ τοῦ Πλουτάρχου *Τελεστήριον* καὶ *Ἀνάκτορον*, ὑπ' ἄλλων δ' ἄλλως καλούμενον.

(1) Διὰ γραμμῶν κυανοῦ χρώματος σημειοῦται ἐκεῖ ἐν τῷ Διαγράμματι ὄχρετος ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένος (καὶ τὸ πάλαι βεβαίως κεκαλυμμένος) πρὸς ἐκροὴν τῶν ἄνωθεν κατερχομένων ὑδάτων.

(2) Τὰ ἐπὶ τοῦ ἐκεῖ βράχου λείψανα (δόμους τινὰς ἐκ πωρίνων πλίνθων δεξιὰ τοῦ γράμματος Η ἐν τῷ διαγράμματι σημειουμένους) ὑπέθεσα, ἴσως ὄχι ὀρθῶς, τὸ προπαρελθὸν ἔτος ὡς λείψανα βαθμίδων μεγάλης κλίμακος ἢ τοῦ λήξαντος ἔτους σκαφῆ δεικνύει ταῦτα ὡς οἰκοδομημάτων τινος μᾶλλον ἀπομεινάρια.

(3) Ἐξετάσας ὁ κ. Penrose τὸ δάπεδον αὐτῆς οὐδεμίαν, ὡς μοὶ ἀνεκοίνωσεν, εὔρεν καμπυλότητα τῶν γραμμῶν, οἷαν παρατήρησεν, ὡς γνωστόν, ἐν τῷ Παρθενῶνι.

(4) Ἐπὶ τὰ λείψανα ταῦτα σαφῶς δηλούμενα ἐν τῷ διαγράμματι κατὰ τ' ἀριστερὰ τῆς πύλης Ω''' ἔστρεψε τὴν προσοχήν μου παρατυγχάνων ὁ κ. Blavette.

χοις τῶν δύο πυλῶν Ω και Ω' (ἴδε ἀνωτέρω σελ. 53 σημ. 3) και τὸ ἐνεπίγραφον βᾶθρον τὸ ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι (1883 σελ. 145, ἀριθ. 20) δημοσιευθέν, ἐν ᾧ λόγος γίνεται περὶ ὑπάρξεως θυρῶν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τῆς Στοᾶς, ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς εὐρέσεώς του εἰκάζεται, φαίνονται ἐπικυροῦντα τὴν γνώμην, ἣν τὸ ἡμέτερον διάγραμμα ἀναπαριστᾷ, ὅτι δύο ἦσαν δηλ. αἱ πρὸς τὴν Στοᾶν ἀνοιγόμεναι πύλαι, γνώμη, ἣτις και ἄλλως εἶναι τῆς τῶν Dilettanti προτιμητέα, διότι μία ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τοίχου τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Σηκοῦ πύλη ἤθελεν ἀντικρύζει τὸν IV ἤτοι μεσαῖον κίονα τῆς 6ης σειρᾶς (παράβ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 87). Οὐδαμοῦ δὲ μέχρι τοῦδε κατὰ τὸ ἀνασκαφέν τοῦ Σηκοῦ μέρος δὲν παρετηρήθησαν τεχνητοῦ δαπέδου ἴχνη ἀσφαλῆ και ἀναντίρρητα (1).

Ἡ νῦν σκαφὴ βεβαίως τὴν ὑπαρξίν ἐκεῖ τῆς πύλης και ἄλλα τινὰ ἀποκαλύπτουσα νέα, περὶ ὧν γενήσεται λόγος ἐν καιρῷ τῷ πρέποντι. Ἐκεῖ πλησίον εὐρέθη οὐχὶ ὅμως κατὰ χώραν κείμενος και ἔλευσινακὸς ὀγκώδης κατεργασμένος λίθος ἴσως εἷς τινὰ τῶν παραστάδων ταύτης τῆς πύλης (Ω''') ἀνήκων και ἀφῆθη ἀμετακίνητος, ὅπου εὐρέθη. Τῆς ἐν τῷ διαγράμματι κατὰ τὸ Ω'' σημειουμένης Πύλης οὐδὲν ἴχνος οὐδ' ἡ τοῦ παρόντος ἔτους πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀρξαμένη σκαφὴ ἔφερεν εἰς φῶς. Ἴσως ὅταν βαθύτερον ἀνασκαφῇ ὁ ἐκεῖ χώρος εὐρεθῶσι και ταύτης λείψανα ἢ ἀρμονία ὅπωςδῆποτε ἀπῆται ἐκεῖ τὴν ὑπαρξίν πύλης. Κατὰ δὲ τὰς δύο ἐτέρας πλευρᾶς (βορείαν και μεσημβρινήν) τοῦλάχιστον κατὰ τὴν βορείαν, πλὴν τῆς σημειωθείσης (Ω'), ἄλλη Πύλη δὲν ὑπῆρχε, διότι ἡ σκαφὴ ἔδειξε πανταχοῦ σχεδὸν τὴν συνέχειαν τοῦ ὀρθοστάτου τοῦ τοίχου.

(1) Λέγω ἀσφαλῆ και ἀναντίρρητα, διότι ἤδη ἡ τοῦ Α' ἔτους σκαφὴ ἤνεγκεν εἰς φῶς κατὰ τὸν μεταξὺ τοῦ VI και VII κίονος τῆς 6ης σειρᾶς χώρον ἴχνη οὐχὶ καλῶς διατηρουμένης στρώσεως ἐκ πωρίνων πλίνθων 0,20-0,25 πάχους (Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 96), ἡ δὲ τοῦ λήξαντος ἔτους ἀνασκαφὴ ἔδειξεν ὁμοίας στρώσεως κάλλιον μάλιστα διατηρουμένης λείψανα κατὰ τὸν II κίονα τῆς 6ης σειρᾶς, σημεῖα ταῦτα πιθανώτατα τεχνητοῦ δαπέδου, οὐτινος ἢ ὑπαρξίς κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τοῦλάχιστον τοῦ Σηκοῦ, τὸ ἀνατολικώτερον, ἦτο ἀναπόφευκτος (ἴδε ἀνωτέρω σελ. 54 σημ. 3). Ἐν τῷ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ χωρίου μήπω ἀνασκαφέντι μέρει ἴσως νὰ σώζωνται πλεονα και κάλλιον διατηρημένα λείψανα τοῦ τεχνητοῦ δαπέδου, ἀφοῦ ἐδῶ ἡ τῶν νεωτέρων κατοίκων χεῖρ οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην θὰ ἐπήνεγκε καταστροφὴν. Στρώσεως ὁμοίας ἐκ πωρίνων πλίνθων ἱκανὰ και καλῶς διατηρούμενα λείψανα σώζονται και ἐκατέρωθεν τῆς πύλης Ω''', ἀλλὰ ταῦτα δύνανται νὰ θεωρηθῶσι μᾶλλον ὡς τῶν ἐκεῖ τεχνητῶν βαθμίδων μικρὰ θεμελίωσις, ἣτις ἦτο ἀναγκαστικὰ. Πᾶσαι αἱ στρώσεις αὗται εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ που μετὰ τὸ κατὰ τὰ δυσμικώτερα βραχῶδες τοῦ Σηκοῦ ἔδαφος και κατ' ἀκολουθίαν μετὰ τὴν κάτω ἐπιφάνειαν τῶν στρογγύλων βάσεων τῶν κίωνων ἐπίπεδον (niveau). Ἄν δ' ἄ-

Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. Θέλουσα δὲ ἡ σκαφή νὰ ἐξελέγξῃ μὲν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Βιτρούβιου περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῆς Στοᾶς (Πρακτ. Ἀρ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 85), νὰ ἐρευνήσῃ δὲ κάλλιον καὶ τὰ τῆς ἀρχαίας ἐπιχώσεως τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ κατέβη πρὸς τὰ κάτω καὶ ἤρξατο καθαρίζουσα ἀπὸ τῶν χωμάτων ὅλον τὸν χώρον τὸν κατὰ τὴν ΒΑὴν γωνίαν τοῦ ναοῦ, οὐπερ εἶχεν ἤδη ἀνασκάψει μέρος καὶ κατὰ τὸ προπαρελθὸν ἔτος καὶ ἡ ἐρευνα ἀληθῶς δὲν ἀπέβη ἄκαρπος μάλιστα ὡς πρὸς τὸ κύριον ζήτημα. Καὶ τῶ ὄντι οὐδεμία ὑπολείπεται πλέον ἀμφιβολία ὅτι καὶ ὁ Στερεοβάτης τῆς Στοᾶς (Ἀρ. Ἐφημ. 1883 σελ. 108) εἶναι κτίσμα οὐχὶ σύγχρονον τοῦ Σηκοῦ, ἀλλ' εἰς τὸν προϋπάρχοντα τούτου στερεοβάτην προσετέθη ὁ τῆς Στοᾶς βραδυτέρον (1). Ἀλλ' εἰς τί ἐχρησίμευον οἱ ὀλόλιθοι ἐκεῖνοι τοῖχοι οἱ ἀποτελοῦντες τὰ δύο ἐκεῖνα ἡμιτελῆ τρίγωνα μ μ' μ'', ὧν ὁμοια περιήπου ἀνεῦρεν ἡ σκαφή καὶ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν (δ'δ ε); Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὀλόκληρος ὁ Στερεοβάτης τοῦ Σηκοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ κατὰ τὰς δύο γωνίας τοῦ ΒΑὴν καὶ ΜΑὴν ἐδράζεται ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἤτοι βραχώδους ἐδάφους (2) καὶ προεκ-

ληθῶς ἀποδειχθῶσιν οὐδὲν ἄλλο οὔσαι ἢ λείψανα τοῦ δαπέδου τοῦ ναοῦ, δὲν ὑπῆρχε δὲ οὔτε ἐπ' αὐτῶν, οὔτε ἐπὶ τοῦ βραχώδους ἐδάφους μάλιστα ἄλλη τις ἐξ ἄλλης ὕλης ἐπίστρωσις ὁμαλώτερον καθιστῶσα τὸ ὅλον δάπεδον τοῦ Σηκοῦ, οὐχὶ πάνυ ἀπροσκόπτως θὰ ἐβάδιζον ἐπ' αὐτοῦ οἱ μουόμενοι ἐν νυκτὶ μάλιστα. Νὰ εἶχεν ἄρά γε τὸ πρᾶγμα σχέτιν τινα πρὸς τὸν ὅλον τῆς μνησεως τρόπον;

(1) Ὁ Στερεοβάτης τοῦ Σηκοῦ κατ' ἀμφοτέρας αὐτοῦ τὰς γωνίας ΜΑὴν καὶ ΒΑὴν προχωρεῖ καὶ πέραν αὐτῶν (τῶν γωνιῶν) πρὸς ἀνατολὰς ἐπὶ ἰκανὸν διάστημα, ἀσφαλείας χάριν ἴσως, κλιμακῆδόν· εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν οὕτως σχηματιζομένην οἶονεὶ κλίμακα φαίνονται κατόπιν προσηρμοσμένοι καὶ τὴν συνέχειαν ἀποτελοῦσαι αἱ πλίνθοι τοῦ Στερεοβάτου τῆς Στοᾶς διακρινόμεναι ἀπὸ τῶν τοῦ Στερεοβάτου τοῦ Σηκοῦ καὶ διὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν συμβόλων (Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 σελ. 107). Τὸ παρατιθέμενον σχῆμα καθιστᾷ τὰ λεγόμενα σαφέστερα.

(2) Κατὰ τὰς ἄρτι ἐπαναληφθείσας ἀνασκαφὰς ἔσκαψα κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Στερεοβάτου τοῦ Σηκοῦ καὶ τοῦ ὀλόλιθου τοῖχου δ σχηματιζομένην γωνίαν καὶ εὔρον ἀληθῶς ὅτι καὶ ἡ ἐκεῖ πρὸς ἀνατολὰς προέκτασις τοῦ Στερεοβάτου στηρίζεται ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἀριθμοῦσα ἐν ὄλῳ 17 δόμους καὶ ἔχουσα ὕψος 8,00 Γ. Μ.· ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἐδράζεται ἐν μέρει τούλάχιστον, καθ' ὅσον δηλ. ἡ μέχρι τοῦδε σκαφὴ ἠρεύνθησεν αὐτόν, καὶ ὁ τοῖχος δ 16 ἐπίσης ἀριθμῶν δόμους (ὧν οἱ τέσσαρες ἐκ πλίνθων ἑλευσινιακοῦ λίθου) καὶ ὕψος ἔχων τὸ ὅλον 6,50 Γ. Μ.· ἡ νῦν σκαφὴ ἠρεύνησεν ὡσαύτως καὶ μέρος τοῦ Στερεοβάτου τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς Στοᾶς τὸ μεταξὺ τῆς μέσης καὶ βορείας ἀντηρίδος (γ-γ') καὶ ἀνεῦρεν αὐτὸν ἐπίσης ἐπὶ τοῦ

τείνεται ἐφ' ἱκανὸν διάστημα πέραν αὐτῶν πρὸς ἀνατολὰς χάριν ἀσφαλείας πιθανῶς. Μειζονος ἔτι ἀσφαλείας ἕνεκα ἄρ' ἂν γε τῶν γωνιῶν ἐκτίσαν ἐκεῖ ὡς ἀντηρίδας τοὺς δύο λοξοὺς ὀλολίθους τοίχους δ' καὶ μ, πρὸ τῆς οἰκοδομῆς, ἐννοεῖται, τῆς Φιλωνείου Στοᾶς; Ἄλλ' εἰς τί ἐχρησίμευον τότε οἱ ἄλλοι ἐκεῖνοι ὀλολίθοι τοῖχοι, οἱ πρὸς τὰς ὑποτιθεμένας ταύτας ἀντηρίδας γωνιάζοντες, μ' καὶ μ'' καὶ δ' (1);

Πλὴν δὲ τῶν τοίχων τούτων ἤνεγκεν ἡ σκαφή εἰς φῶς καὶ ἐτέρων τινῶν τοίχων λείψανα τῶν κατὰ τὰ γράμματα θ θ' θ'' θ''', πάντων ἐπὶ τοῦ βράχου ἐδραζομένων. Καὶ ὁ μὲν κατὰ τὸ θ τοῖχος εἰς ἱκανὸν ὕψος σωζόμενος, (2,50 Γ.Μ. περίπου) εἶναι ἴσως συνέχεια τοῦ κατὰ τὸ γράμμα η καὶ ὁμοιος αὐτῷ σχεδὸν κατὰ πάντα τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς (πολυγώνιος ἐκ πλίνθων ἑλευσινιακοῦ λίθου μὲν ἐν μόνον πρὸς τὰ ἔξω πρόσωπον), ὁ δὲ κατὰ τὸ γράμμα θ', εἰς ὃν, ὡς φαίνεται, προσετέθη κατόπιν ὁ θ, εἶναι ὅχι πολὺ διάφορος τῶν παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει πηλοκτίστων τοίχων τὴν κατασκευὴν. Τούτῳ ὁμοία τὸν τρόπον τῆς οἰκοδομίας εἶναι

στερεοῦ ἐδραζόμενον 15 δὲ ἐν ὄλῳ ἀριθμοῦντα δόμους σταυροειδῶς (bindläufer) τεθειμένους καὶ ὕψος ἔχοντα 7,50 Γ.Μ. τὸ ὄλον. Πρᾶγμα δὲ παράδοξον ἐκεῖ κάτω ἐπὶ τοῦ βράχου ἀνευρέθησαν καὶ δύο τάφοι (ὁ μὲν ὄλως ἀκάλυπτος, ὁ δὲ ἕτερος κατὰ τὸ ἡμισυ μόνον κεκαλυμμένος) ὄλως ἀπλοῖ τὴν κατασκευὴν καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ ὀλίγιστα ὅσα καὶ δύο ἢ τρία θραύσματα ἀγγείων ἐνέχοντες ὄλως ἄσχημα πλὴν ἐνός φέροντος μέρος μορφῆς μελανοραδοῦς καὶ τὰ γράμματα ΛΕΟ^ΥΡ (ΛΕΟΚΡΑΤΗΣ;) Οἱ τάφοι βεβαίως πρέπει νὰ ᾖναι πανάρχαιοι καὶ ἴσως ἀνευρεθέντες παρὰ τῶν οἰκοδομούντων τὸν Στερεοβάτην τῆς Στοᾶς ἐτυλήθησαν ὑπ' αὐτῶν καὶ πάλιν ἐπεχώσθησαν.

(1) Ἄν καὶ ὁ κατὰ τὸ ε τοῖχος γωνιάζει πρὸς τὸν δ ὡς ὁ μ'' πρὸς τὸν μ εἰσέτι δὲν ἐγένετο γνωστόν, εἶναι ὅμως πιθανώτατον· πάντων δὲ τῶν τοίχων τούτων ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς μαρτυρεῖ ὅτι ᾖσαν πεποιμημένοι ἵνα μὴ φαίνωνται. Τὰ λείψανα τῶν κατὰ τὰ γράμματα μ μ' μ'' εἶναι πολὺ ὀλιγώτερα τῶν κατὰ τὰ δ δ' καὶ ἐκτισμένα, καθόσον σῴζονται, ἐκ παρίνων μόνον πλίνθων· εἰς πολὺ δὲ μικρότερον βάθος ἀνευρίσκεται ἐνταῦθα (κατὰ τὰ μ μ' μ'') ὁ βράχος, ὡς ἡ μέχρι τοῦδε τούλαχιστον σκαφή ἔδειξε, ἥτις ἀκόμη ἀληθῶς δὲν ἠρέυνησε μέχρι τοῦ στερεοῦ ἐδάφους καθ' ὅλα τὰ μέρη τῶν τοῦ ἐκεῖ τοίχους. Νὰ ἀπετελοῦν δ' ἄρ' ἂν γέ ποτε ἕνα συνεχῆ τοῖχον οἱ δύο ἐκεῖνοι οἱ κατὰ τὰ γράμματα μ' καὶ δ', καταδαρισθέντα χάριν τῆς θεμελιώσεως τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Στερεοβάτου τῆς Στοᾶς; Τοῦτου δ' ἀληθεύοντος δὲν θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὸν τοῦτον ἐπὶ τοῦ στερεοῦ, ὡς φαίνεται, ἐδραζόμενον ὡς θεμέλια τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς Στοᾶς ὀλιγον τι στενοτέραν αὐτὴν οἰκοδομοῦντες;

καὶ τὰ λείψανα τῶν κατὰ τὰ γράμματα θ'' καὶ θ''', περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῶν ὁποίων δύναται τις καὶ ν' ἀμφιβάλλῃ, τῆς σκαφῆς μῆπω ἀποπερατώσεως ἐκεῖ τὴν ἔρευναν (1). Παράδοξος δ' ἦτο ἀληθῶς καὶ ἐνταῦθα ἡ εὑρεσις δύο τάφων βρεφῶν, τοῦ μὲν κατὰ τὸ μεταξύ τοῦ Στερεοβάτου τοῦ Σηκοῦ καὶ τοῦ τοίχου θ, τοῦ δὲ παρὰ τὰ λείψανα τοῦ τοίχου θ'', ἐπὶ τοῦ βράχου ἀμφοτέρων, ἀπλῶν τὴν κατασκευὴν καὶ μηδὲν ἄλλο ἢ χῶμα ἐνεχόντων οὐχὶ διάφορον τῆς σκεπαζούσης τοὺς ἐνταῦθα τόπους ἐπιχώσεως (2). Συνέκειτο δὲ ἡ πάντας τοὺς ἐνταῦθα περιγραφέντας τοίχους καλύπτουσα ἐπίχωσις ἐκ παντοίων χωμάτων ἀναμειγμένων κατὰ τὸ πρὸς τὸν Στερεοβάτην τῆς Στοᾶς μέρος μάλιστα μετὰ στρωμάτων λατύπης, ὀλίγην ἐνεχόντων ἄμμον καὶ φερόντων πολλαχοῦ καύσεως ἔχνη (3). Ἐνταῦθα δὲ μάλιστα εὐρέθησαν τὰ πλείστα τῶν θραυσμάτων ἀγγείων καὶ πηλίνων εἰδωλίων πάντα σχεδὸν ἀνεξαιρέτως προϊόντα τέχνης τῶν πρὸ Φειδίου χρόνων (4).

(1) Ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομίας των δὲν εἶναι βέβαια λόγος ἀποχρῶν ὅπως ἀμφιβάλλῃ τις περὶ τῆς ἀρχαιότητός των. Οἱ κατὰ τὰ γράμματα θ-θ' εἶναι πάντως ἀρχαῖοι κατὰ τὴν γνώμην μου καὶ ἴσως κατασκευάσματα τῶν πρὸ τῶν Περσικῶν πολέμων χρόνων· πρὸς τίνα σκοπὸν δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ βῆθῃ· τοῖχοι τοιοῦτοι ἦσαν βέβαια χρήσιμοι ὡς ἀναλήμματα πρὸς διαφόρους σκοπούς.

(2) Μετὰ τὴν εὑρεσιν καὶ τῶν ἄλλων τάφων κατὰ τὴν ἀνατολικὴν τοῦ Στερεοβάτου τῆς Στοᾶς πλευράν, ἣν ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα (σελ. 59 σημ. 2), δὲν δύναμαι ἢ καὶ τούτους νὰ θεωρήσω ὡς πᾶν ἀρχαῖους.

(3) Ἄμμος ὑπῆρχεν ἐδῶ ὀλίγη, ἰδίως εἰς τὰ κατώτατα τῆς ἐπιχώσεως στρώματα τοῦ χώρου τοῦ μεταξύ τοῦ Στερεοβάτου καὶ τοῦ τοίχου θ· καὶ πλίνθων δὲ συμπαγὲς στρώμα παρετήρησα εἰς τι μέρος· ὅλον δὲ σχεδὸν τὸν μεταξύ τοῦ τοίχου μ'' καὶ τοῦ ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοίχου χώρον ἐκάλυπτε καὶ καλύπτει εἰσέτι ἐν μέρει εἰς ἱκανὸν ὕψος ἄμμος ποταμῖα ἄνω τῆς ὁποίας ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὸ μὴ ἀνασκαπέν μέρος ἀκόμη παντοῖα χώματα ἱκανῶς παχὺ στρώμα ἀποτελοῦντα (1,50-2,00 Γ.Μ.). Ὀλίγοι τῶν νῦν κατοίκων τοῦ χωρίου διὰ τῆς κατασκευῆς ὑπογείων οἰναποθηκῶν ἢ δοχείων τοῦ γλεύκου προὐχώρησαν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐπίχωσιν εἰς ἱκανὸν βάθος· λείψανα δὲ τίνα πᾶν ὀλίγα στρώσεως ἐξ ὀπτῶν πλίνθων ἐδῶ κατὰ τὸν τοῖχον θ 1,00 Γ.Μ. περίπου ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δαπέδου τῆς Στοᾶς εὐρεθέντα, ἴσως ἦσαν Βυζαντινοῦ τινος κατασκευάσματος ἀπομεινάρια. Καύσεως ἔχνη οὐχὶ μόνον τὰ χώματα, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ λίθοι τοῦ τοίχου θ φέρουσι, πλείστα δὲ ὅσα τῶν θραυσμάτων ἀγγείων τῶν ἐνταῦθα εὐρεθέντων φαίνονται κεκαυμένα.

(4) Ἐν τινι τῶν προσηχῶν τευχῶν τῆς Ἀρχ. Ἐφημερίδος θελωμεν δημοσιῦσαι μετ' εἰκόνας δείγματα τούτων τὰ κάλλιστα χάριν τῶν μὴ δυναμένων νὰ ἴδωσι καὶ μελετήσωσι τὰ πρωτότυπα. Ἐκεῖ δὲ θὰ παραθέσω εἰκόνα καὶ τῶν χρυσῶν

Νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὰ ΒΔ^α ἢ ἀνασκαφῇ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ὑπῆρχον κωλύματα, ἅτινα ὁμως προσεχῶς θὰ ἐκλείψωσι. Ἐτραπηλοῖπὸν καὶ πάλιν πρὸς τὰ ἀνατολικά καὶ ἠρευνήσεν εἰς ἰκανὸν βάθος (4-5 Γ. Μ. ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δαπέδου τῆς Στοᾶς) τὸν μεταξὺ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς Στοᾶς καὶ τοῦ Περιβόλου χώρον, τὸ μὲν διερευνῶσα κάλλιον τὰ καὶ ἀπὸ τοῦ Α' ἔτους τῆς ἀνασκαφῆς ἀναφανέντα λείψανα τῶν ἐκεῖ οἰκοδομημάτων, τὸ δὲ καὶ ἄλλα ὅλως νέα εἰς φῶς ἐνεγκούσα. Καὶ πρῶτον μὲν ἠρευνήθη καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ σωζόμενον μῆκος, ὁ τοίχος ι - ι καὶ εὐρέθη ἔχων καλὸν μὲν πρόσωπον πρὸς τὸν τοῖχον τοῦ Περιβόλου μετὰ τινος ἐν τῷ μέσῳ εἰσοχῆς, ὡσεὶ νύμφης ἢ κόγχης, κατὰ τὸν ἰσόδομον τρόπον ἐκ πωρίνων πλίνθων ἐκτισμένον, ἔσωθεν δὲ κατὰ τὸ πρὸς τὸν Στερεοβάτην μέρος παραγεμισμένος διὰ παντοίων λίθων (παράβ. Ἐφ. Ἀρχ. 1883 σελ. 129) (1).

ἐκείνων πετάλων τῶν ἀποτελούντων μέρος κοσμημάτων τινος καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιχώσει εὐρεθέντων. Ἐνταῦθα ἰκανὸν νὰ σημειώσω ὅτι εἰδῶλια περιῆλθον ἡμῖν καὶ τινὰ σῶα μετὰ λειψάνων ἀρίστων τοῦ ποικίλου αὐτῶν χρωματισμοῦ, τὰ πλεῖστα τοῦ μνημονευθέντος τύπου (παράβ. Πρακ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 93 σημ. 2), ἀγγείων δὲ ἐν ἧ δύο μόνον ἀκέραια, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς θραύσματα, ὧν ἐλάχιστα πάλιν προσαρμόζουσιν ἀλλήλοις· ἀλλὰ καὶ οὕτως δὲν εἶναι πολλὰ τούτων ὅλως ἀνάξια λόγου διὰ τὴν ὄντως ὠραίαν ἀττικὴν τέχνην τῶν πρὸ Φειδίου χρόνων. Ἐλάχιστά εἰσι τὰ ἔχοντα ἐπὶ μελανοῦ ἐδάφους ἐρυθρὰς μορφὰς καὶ δυνάμενα κατ' ἀκολουθίαν νὰ θεωρηθῶσι ὡς προϊόντα τῶν ἀπὸ τοῦ 6' ἡμίσεος τῆς 5ης ἑκατοστατηρίδος καὶ ἐφεξῆς χρόνων· μία δὲ μόνη κεφαλὴ εἰδωλίου δύναται ἐπίσης νὰ ᾖναι προϊόν τῶν Φειδιακῶν χρόνων.

(1) Κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε σκαφὴν φαίνεται ὅτι τελειώνει ἐκεῖ κατὰ τὸ ι πλησίον τῆς μεσαίας (γ') ἀντηρίδος τοῦ Στερεοβάτου τῆς Στοᾶς σωζόμενος κατὰ τὸ πρὸς ΒΑ μέρος εἰς ὕψος μέγχι που τῆς στρώσεως τῆς αὐλῆς (παράβ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 93). Ἴσως ὁμως καὶ προχωρεῖ ἀκόμη πρὸς ΜΔ καὶ πιθανῶς νὰ ἔπαθε καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ Στερεοβάτου τῆς Στοᾶς ὅτι καὶ ἄλλοι τοῖχοι (ἴδε ἀνωτέρω σελ. 60 σημ. 1), νὰ κατεστράφη δηλ. ἰκανὸν τοῦ τε ὕψους καὶ τοῦ μήκους του μέρος. Ἡ τοῦ παρόντος ἔτους σκαφὴ ἀνηρεύνησεν αὐτὸν εἰς τι μέρος τοῦ προσώπου του μέγχι τῶν κατωτάτων του θεμελίων ἐδραζομένων οὐχὶ ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἤτοι βραχύδους ἐδάφους (1,70 Γ.Μ. ὑπὸ τὰ θεμέλια ταῦτα ἀνευρεθέντος), ἀλλ' ἐπὶ φυσικῆς ἐπιχώσεως ἐξ ἐρυθρωποῦ χώματος ἰκανῶς στερεοῦ. Ὁ τοῖχος ἔχει ἐν ὄλῃ 14 δόμους· τρεῖς, τοὺς κατωτάτους, ἐξ ἐλευσινιακοῦ λίθου καὶ κατὰ τὸν πολυγώνιον τρόπον ἐκτισμένους· τρεῖς ἄλλους ἀμέσως ἐπ' αὐτῶν ἐκ πωρίνων πλίνθων ὅχι καλῶς εἰργασμένων· καὶ οἱ ἔξ οὗτο δόμοι ἀπετελοῦν, ὡς φαίνεται, τὸ κυρίως θεμέλιον αὐτοῦ καὶ ἦσαν προωρισμένοι νὰ μὴ φαίνωνται· οἱ λοιποὶ ὀκτὼ δόμοι οἱ καλῶς εἰργασμένοι καὶ προωρισμένοι, κατὰ πᾶ-

Ἡ καλύπτουσα τὸ μεταξὺ τοῦ τοίχου τούτου καὶ τοῦ Στερεοβάτου τῆς Στοᾶς διάστημα μέχρι τοῦ βάθους, καθ' ὃ ἠρέυνησε τοὺς ἐδῶ τόπους ἢ σκαφή τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐπίχουσις ἦν ποικίλη ὀλίγον ἐνέχουσα ἄμμον ἢ ἄμμῶδες χῶμα, πολλὰ δὲ στρώματα λατύπης καὶ λίθους κοινούς (ἀρουραίους;) ὄχι ὀλίγους μάλιστα πρὸς τὴν γωνίαν τὴν σχηματιζομένην κατὰ τὴν μεσαίαν τοῦ Στερεοβάτου τῆς Στοᾶς ἀντηρίδα (1). Ἐνταῦθα δὲ μάλιστα ἐξεχώσαμεν δύο τῶν καλλίστων εὐρημάτων τῆς περυσινῆς ἀνασκαφῆς, εἰς βάθος μὲν 2,50 Γ.Μ. περίπου ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δαπέδου τῆς Στοᾶς ὑδρορροῆς μαρμαρίνης τὴν γωνιαίαν πλίνθον (2) μετὰ κεφαλῆς κριοῦ ἀρχαϊκῆς ἐργασίας πάνυ καλῆς, πλὴν τῆς ῥινόσ, ὀλίγον τι ἀποκεκρουσμένης, καλῶς διατηρουμένης καὶ χρωματισμοῦ ποικίλου, μάλιστα δὲ κυανοῦ, ζωηρὰ διασωζούσης ἔχνη, ἐντὸς δὲ τοῦ στρώματος τῶν (ἀρουραίων) κοινῶν λίθων 3-3,50 ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Στοᾶς κορμὸν γυναικείου ἀγάλματος ἀρχαϊκῆς ὡσαύτως τέχνης καὶ ζωηρὰ ἐπίσης σώζοντος χρωματισμοῦ ἔχνη ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω κατὰ τὰ ΜΑ^α τοῦ ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοίχου μεταξὺ δὲ τούτου καὶ τοῦ πολυγωνίου τοίχου ἢ ἐξεχώσαμεν εἰς ἱκανὸν βάθος (5,00 Γ.Μ. περίπου) καὶ ἄλ-

σαν πιθανότητα, ἵνα φαίνωνται, ἀποτελοῦσι τέσσαρα ζεύγη, ὧν ἕκαστον ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς πλατέος καὶ ἐξ ἐνὸς στενοῦ δόμου ἐχόντων ὁμοῦ ὕψος 1,10 (0,70+0,40)· ἢ καλύπτουσα τὸν ἐδῶ χῶρον ἄμμος φθάνει μέχρι σχεδὸν τοῦ κατωτάτου δόμου του.

(1) Παράδοξος ἀληθῶς εἶναι ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς τῶν τριῶν τούτων ἀντηρίδων (γγ' γ')· σταυραειδῶς (bindläufer) τεθειμένων ἐπ' ἀλλήλων τῶν παρῶν πλίνθων τῶν αἱ ὀριζόντιαι πλίνθοι δὲν ἀρκοῦσι διὰ τοῦ μήκους των νὰ περιλάβωσι τὰς τρεῖς ἐπ' αὐτῶν καθέτους ὥστε μένουσι, ἐκατέρωθεν κατὰ τὰ πλάγια κενὰ διαστήματα ἐμποιοῦντα τὴν ὑπόνοιαν εἰς τὸν κατὰ πρῶτον βλέποντα τὰς ἀντηρίδας μήπως δὲν εἶναι αὐτοτελῆ κατασκευάσματα, ἀλλὰ λείψανα μεγαλειτέρων τοίχων, καὶ ὅμως οὐδαμῶς οὐδεμίαν ἀνευρίσκειται αὐτῶν συνέχεια. Τὸ δὲ παραδοξώτερον ἢ μεσαία αὐτῶν σκαφεῖσα ἄνωθεν (τὸ ὕψος των σώζεται ὀλόκληρον καὶ εἶναι, ἐννοεῖται, ἴσον τῇ τοῦ Στερεοβάτου) εἰς 1,00 Γ.Μ. βάθος εὐρέθη κοίλη ἔσωθεν καὶ χωμάτων πεπληρωμένη· ἢ ἔρευνα θὰ ἐξακολουθήσῃ βεβαίως καὶ βαθύτερον. Ἐν τινι τῶν πλίνθων αὐτῶν ὑπάρχουσι τὰ αὐτὰ σύμβολα οἷα καὶ ἐν τοῖς πλίνθοις τοῦ Στερεοβάτου (παράβ. Ἄρχ. Ἐφ. 1883 σελ. 107).

(2) Ὡς ἀπλοῦν κόσμημα κυρίως ἐχρησίμευεν ἡ ὑδρορροή αὕτη, διὸ καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ κριοῦ δὲν εἶναι διάτρητος· ὁμοίως ἀρχαϊκῆς ἐργασίας ὑδρορροῆς τεμάχια εὐρέθησαν, ὡς ὁ φίλος μοι ἀρχιτέκτων κ. Sybollt ὑπέμνησε, καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ.

λου ἀρχαϊκοῦ γυναικείου ἀγάλματος τὸν κορμὸν. Ἡ σκαφή προὐχώρησε κατόπιν πρὸς μεσημβρίαν καὶ πρὸς ἀνατολὰς (1)· καὶ ἐκεῖ μὲν ἀπεκάλυψε τὰ λείψανα τῶν τοίχων, οὓς ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα (σελ. 59), πρὸς ἀνατολὰς δὲ τὰ Ἴχνη καὶ ἄλλων τοίχων καὶ τέλος τὸ βᾶθρον τῶν *Dilettanti* (2) (σ) καὶ παρ' αὐτὸ ἕτερον βᾶθρον ἢ ἐξέδραν (σ') ὅχι διάφορον τῆς ἀπὸ τῆς σκαφῆς τοῦ Α' ἔτους γνωστῆς κατὰ τὸ γράμμα π. Καὶ εἰς τί μὲν ἐχρησίμευον τὰ βᾶθρα (σ καὶ σ') δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἐννοηθῇ, ἀμφότερα δὲ φαίνονται κατασκευάσματα τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων. Ἄλλ' οἱ τοῖχοι ἐκεῖνοι οἱ ἀποτελοῦντες μετὰ τοῦ τοίχου ι-ι οἰοῦναι τρίγωνον πότε ἐκτίσθησαν καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν; (3). Ἐν τῇ καλυπτοῦσῃ τὸν χῶρον τοῦτον ἀμμῶδει ἐπιχώσει οὐδὲν ἄλλο ἢ κεράμων θραύσματα οὐχὶ πάνυ διαφόρων τὸ σχῆμα τῶν νῦν παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει, ἀλλὰ πάνυ ἀξιολόγων τὴν κατα-

(1) Ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι ἡ σκαφή ἔβαινε κατὰ στρώματα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀφῆρέθησαν τὰ καλύπτοντα ἀκόμη τὸ κατὰ τὸ Α' ἔτος μήπω ἀνασκαφέν μέρος τῆς αὐλῆς τοῦ ραοῦ (παράβ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 85 καὶ 94) νεώτερα χρώματα, τὰ μετὰ παντοίων ἀναμειγμένα λίθων, ἀφοῦ δὲ τῆς αὐλῆς οὐδὲν σχεδὸν εἰμὴ μόνον ποῦ καὶ ποῦ τὸ ἀσβεστόχρῖσμα ἐσώζετο, ἐκρίθη ὅχι ἄσχοπον νὰ προχωρήσωμεν καὶ περαιτέρω βαθύτερον καὶ ἀφῆρέθη κατόπιν καὶ τὸ δεύτερον, οὕτως εἶπεν, τῆς ἐκεῖ ἐπιχώσεως στρώμα (1,00 Γ.Μ. βάθους) ἐκ παντοίων χρωμάτων ὡσαύτως τὸ πλεῖστον μετὰ λατύπης καὶ λίθων συγκεῖμενον. Εἶτα προὐχώρησεν ἡ σκαφή βαθύτερον καὶ ἐδῶ πλέον ὑπῆρχε ἄμμος καὶ μόνον ἄμμος. Ἐννοεῖται δ' οἰκοθεν ὅτι αἱ κατὰ τὰ γράμματα π'' καὶ π'''' σημειούμενα ἐν τῷ διαγράμματι βάσεις κατέπεσαν καὶ, ἂν κριθῇ ἀναγκαῖον νὰ ἐπιχωσθῇ καὶ αὐτὴς τὸ μέρος ἐκεῖ, εὐκόλον νὰ τεθῶσι καὶ πάλιν εἰς τὴν θέσιν των· χάριν δὲ τῶν ὁμοίων βᾶθρων (π, π', π'') εἰς ὀλίγον βᾶθος ἀνέσκαψα τὸν ἐκεῖ χῶρον.

(2) Παράβ. Πρακτ. Ἀρ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 95, σημ. 1. Τὸ βᾶθρον ἔχει ἐν τῷ μέσῳ ἀρκετὰ μεγάλην κοιλότητα καὶ βᾶθους 0,20-0,25 Γ. Μ.· θὰ σημειωθῇ αὕτη ἐν τῷ προσεχεῖ διαγράμματι.

(3) Τὸν ἕτερον τῶν τοίχων τούτων τὸν πρὸς τὸν ι-ι γωνιάζοντα καὶ οἰοῦναι συνεχεῖαν τῆς ἀντηρίδος τοῦ περιδούλου ὄντα ἠρεύνησεν ἡ σκαφή τοῦ παρόντος ἔτους εἰς τι μέρος μέχρι τοῦ κατωτάτου δόμου του· καὶ οὗτος δὲν ἐδράζεται ἐπὶ τοῦ στερεοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπιχώσεως, ἐφ' ἧς καὶ ὁ ι-ι (ἴδε ἀνωτέρω σελ. 62 σημ. 1) δύο μέτρα ὑψηλότερον τοῦ στερεοῦ ἦτοι βραχῶδους ἐδάφους· ἄμμος δὲ καλύπτει αὐτὸν καθ' ὅλοκληρίαν ἔχοντα ἐπτὰ δόμους πωρίνων πλίνθων καὶ ὕψος τὸ ὄλον 3,20· ἡ σκαφή τοῦ λήξαντος ἔτους εἶχε δεῖξει μόνον τὴν ἐπιφάνειάν του· ὁ ὄλος δὲ τρόπος τῆς κατασκευῆς του δεικνύει ὅτι ἦν πεπονημένος ἵνα μὴ φαίνηται εἰς πολλὰς δὲ τῶν πλίνθων του παρετήρησα Ἴχνη ἐρυθροῦ χρώματος οἰοῦναι γράμματα σχηματίζοντα.

σκευὴν (1) εὐρέθησαν, μάλιστα πλησίον τοῦ τοίχου ι-ι, κατὰ δὲ τὴν θέσιν περιέπου τὴν σημειουμένην διὰ τοῦ γράμματος τ καὶ εἰς βάθος 2,00—2,50 Γ.Μ. ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δαπέδου τῆς Στοᾶς σπόνδυλος πεντελικοῦ λίθου (διάμ. 1,60), ὅστις θραυσθεῖς, τίς οἶδε πῶς, καὶ ἄχρηστος γενόμενος ἐρρίφθη ἐκεῖ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Κατὰ τοὺς εἰδότες ὁ σπόνδυλος ἦτο προωρισμένος διὰ τινὰ τῶν κίωνων τῆς Στοᾶς (2). Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. Τὰ δὲ κατὰ τὸν ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοῖχον καὶ τὰς τετραγώνους στήλας ἠρεύνησεν μὲν ἐπὶ μᾶλλον ἢ τοῦ παρελθόντος ἔτους σκαφή, ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθη μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον νὰ ὀρίσῃ τοὺς χρόνους καὶ τὸν σκοπὸν τῆς κατασκευῆς τῶν ἐκεῖ οἰκοδομημάτων (3).

Τέλος ἡ σκαφή ἠρεύνησεν ἐν μέρει καὶ τὸν τοῖχον τοῦ Περιβόλου (4) καὶ ἔσωθεν μὲν ἀπεκάλυψεν τὰς οἰονεῖ ἀντηρίδας ἐκεῖνας εἰς ὕψος ἐνιαχοῦ ὑπὲρ τὸν τοῖχον αὐτὸν τοῦ Περιβόλου σω-

(1) Κέραμοι ὅμοιοι τὸ σχῆμα, ἀλλ' ὄχι τοσοῦτον ἐπιμελημένης ἐργασίας ἢ καλῶς ἐνθυμῶμαι, εὐρέθησαν καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ παρὰ τῶν εἰδότεων θεωροῦνται πάνυ ἀρχαῖοι· τοιοῦτου λ.χ. σχήματος, λέγεται, ὅτι ἦσαν αὐτοῦ τοῦ Ἡραίου οἱ κέραμοι.

(2) Κατὰ τὴν ἐμὴν ἀληθῶς ἀντίληψιν ἡ ἐκεῖ ἐπίχωσις ἢ ὑπὸ τὴν στρῶσιν τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ, ἐνθα ὁ σπόνδυλος οὗτος εὐρέθη, δὲν ἀνεκινήθη ποτὲ διὰ σκαφῆς ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων. Ὡρῶσαν λοιπὸν ἐκεῖ ὅπῃ μόνον ἐπὶ τούτῳ ἴνα δηλαδὴ βίψωσιν εἰς αὐτὴν τὸν ἄχρηστον σπόνδυλον οἱ τὴν Στοᾶν οἰκοδομήσαντες, ἢ καὶ ἄλλως πῶς μετέβαλον τὴν ἐκεῖ ἐπίχωσιν; διότι καὶ πρὸ τῆς οἰκοδομῆς τῆς Στοᾶς αὐλὴν εἶχε βεβαίως καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ τεχνητὴν ἐπίχωσιν πρὸς ἀνατολὰς ὁ ναός.

(3) Ὁ ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοῖχος δὲν ἐκτίσθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοσοῦτον ὅσον νῦν εἶναι πλατὺς· τοῦτο εἶναι καταφανὲς κατὰ τὸ ΒΔὸν αὐτοῦ μάλιστα μέρος. Ἡ νῦν ἀρξαμένη τοῦ παρόντος ἔτους σκαφή ἔτι μᾶλλον ἠρεύνησεν καὶ ἀκριβέστερον ὥρισεν ἐν πολλοῖς τὰς γραμμὰς τοῦ τε πλινθίνου καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὸν ὡς θεμέλιον, ὡς φαίνεται, χρησιμεύοντος ἐξ ἐλευσιτιακοῦ λίθου τοίχου· ἀλλὰ περὶ τούτων θὰ γίνῃ ὁ προσήκων λόγος ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ παρόντος ἔτους, συμπληρουμένου ἀναλόγως καὶ τοῦ διαγράμματος.

(4) Ἄς μὴ ἀπορῶσι μηδὲ ἀσχάλλωσιν οἱ ἀλλογενεῖς πρὸ πάντων ἀναγνώσται τῶν γραμμῶν τούτων διὰ τὸ διακεκομμένον καὶ μὴ συνεχὲς τῆς σκαφῆς κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος μέχρις ἐξαντλήσεως τῆς ἐρεύνης· δὲν εἶναι ἄγνωστον ὅτι οἱ ἐκεῖ τόποι ἀνάγκη νὰ ἐξαγοράζωνται, ὅπερ δὲν εἶναι πάντοτε εὐχερές· καὶ ὁ γράφων δὲ τὰ

ζομέννας καὶ ἐκ πωρίνων πλίνθων ὄλως ἀπλῶς ἐκτισμέννας εὐκόλως δὲ ὑπὸ τοῦ ἀναγνώστου ἐν τῷ διαγράμματι ἐννοουμέννας (1), ἔξωθεν δὲ ἀνέσκαψεν ἱκανὸν αὐτοῦ μέρος. Ἐνταῦθα ἀληθῶς ὁ τοίχος τοῦ Περιβόλου καὶ πρὸς τὸ ἔξω, ἤτοι πρὸς τὸ ἀναμφιβόλως καταφανές αὐτοῦ μέρος, δὲν δεικνύει ἐπιμελημένην ἐργασίαν, ἐν τούτοις εἶναι *ολόλιθος* (massif) καὶ ἔχει μεῖζον πᾶχος ἢ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν αὐτοῦ πλευρὰν (2). Ὅτι δὲ μικρά τις διὰ σκαφῆς ἔρευνα ἐγένετο καὶ κατὰ τὴν ΒΑΐν αὐτοῦ γωνίαν καὶ ἔχνη καὶ ἐτέρου στρογγύλου Πύργου ἐκεῖ ἀνεφάνησαν δῆλον ἐξ ἀπλοῦ ἐπὶ τοῦ διαγράμματος βλέμματος.

Τοιαύτη κύριε Πρόεδρε καὶ ἡ τοῦ λήξαντος ἔτους σκαφῆ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐλευσίνας τόπων, οὔτε εἰς οἰκοδομημάτων λείψανα, οὔτε εἰς ἄλλα ἀρχαιολογήματα πλουσία (3), κατωτέρα δὲ μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον τῶν προσδοκιῶν μας καὶ ἱκανῶς δαπανηρὰ εἰς παρόντα δὲν εἶναι πάντοτε ἐλεύθερος νὰ ἐξακολουθῇ συνεχῶς τὸ ἀνατεθὲν αὐτῷ ἐν Ἐλευσίνοι ἔργον.

(1) Τούτων ἡ μία φαίνεται ἀληθῶς ἔχουσα συνέχειαν τὸν τοίχον τὸν γωνιάζοντα πρὸς τὸν ι-ι (ἴδε ἀνωτέρω) σελ. 64 σημ. 3). Ἐν τινι δὲ τῶν πλίνθων αὐτῆς διέκρινε δι' ἐρυθροῦ χρώματος γεγραμμένα τὰ γράμματα ΟΞΘ, τὰ ὅποια νῦν δὲν φαίνονται πλέον. Ἐννοεῖται δ' οἴκοθεν ὅτι οὐδόλως ἀπῆλθον ἢ πλίνθος νὰ ἦναι ἀνεστραμμένη καὶ ὄχι τὰ γράμματα ἀπὸ τῶν δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερὰ γεγραμμένα.

(2) Ὅτι ὁ τοίχος τοῦ Περιβόλου δὲν εἶναι ὁλόκληρος τῶν αὐτῶν χρόνων κατασκευάσμα δῆλον καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ τρόπου τῆς οἰκοδομίας του· κατὰ τὴν δυτικὴν τοῦ πλευρὰν εἶναι ἐκτισμένος ἐκ πλίνθων Ἐλευσινιακοῦ λίθου· κατὰ τὴν μεσημβρινὴν ἔχει διπλοῦν ἀρκετὰ καλὸν πρόσωπον καὶ δὲν εἶναι ὁλόλιθος, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ παραγεμισμένος· κατὰ τὰ ἀνατολικά αὐτοῦ, καθ' ὃ μέρος τοῦλάχιστον ἀνεσκάφη, εἶναι οἶος ἀνωτέρω περιγράφεται· φαίνεται δὲ ὅτι ἐνταῦθα ἐξηλλοίωσαν ἐν μέρει τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ πρόσωπον καὶ μεταγενέστεραι, πιθανῶς φραγκικαὶ, μεταβολαί, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἐπακούμβησαν κτίσματα ἀσβεστόκτιστα, ὧν σώζονται λείψανα. Τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ, τὸ πρὸς τὴν Στοάν, πρόσωπον ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ἦναι, οἷον τῷ ὄντι ἀνευρίσκεται, ὄλως ἀμελοῦς ἐργασίας, διότι ἀπεκρύπτετο, εἰς τὸ σωζόμενον τοῦλάχιστον ὕψος του, καθ' ὅλοκληρίαν ὑπὸ τῆς ἐπιχώσεως τῆς αὐλῆς.

(3) Ἄς προσθέσω ἐνταῦθα ὅτι καὶ ὑδρορροῆς ἐξ ὀπτιῆς γῆς εὐρομεν τεμάχια καλῶς διατηρούμενα καὶ λόγου ἄξια διὰ τὴν ἀρίστην αὐτῶν κατασκευὴν (παράβ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 101).

τὸ Κράτος μάλιστα διὰ τὴν ἐξαγορὰν τῶν τόπων. Ἄλλὰ καὶ τοιαύτη οὔσα δὲν κρίνεται παρὰ τῶν ἀρμοδίων ἀνάξια λόγου, ἐλπίδες δ' ὑπάρχουσιν ἀκόμη μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ὅλου ἔργου ν' ἀναδειχθῇ ἔτι μᾶλλον ἢ ἀξία καὶ τῶν μέχρι τοῦδε ἀποτελεσμάτων (1).

Ἐν Ἐλευσίνι, τῇ 14ῃ Σεπτεμβρίου 1884.

Δ. ΦΙΛΙΟΣ.

(1) Δὲν μὲ λαμβάνει βεβαίως ὅτι ἡ μεγάλη, ἢ καὶ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα (σελ. 55 σημ. 1), ἐπιγραφή ἢ ἀναγράφουσα τὸν λόγον τῶν Ἐπιστατῶν καὶ Ταμιῶν τοῦ ναοῦ ἐπὶ Κηφισοφῶντος ἄρχοντος, πολὺν ποιεῖται λόγον καὶ περὶ *Τείχους καὶ Διατειχίσματος* καὶ Πύργων καὶ Πυλώνων κτλ., ἀλλ' ἡ σχέσις τῶν ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν μέχρι τοῦδε ἀνασκαφῶν εἰς φῶς ἔλθοντα οἰκοδομήματα δὲν εἶναι εἰσέτι σαφής, εἰς εἰκασίας δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον πιθανὰς περὶ τινῶν ἐξ αὐτῶν ἔκρινα σκόπιμον νὰ μὴ εἰσελθῶ ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ὅταν τὸ ὅλον ἔργον συντελεσθῇ, τότε νομίζω θὰ ἦναι καὶ ὁ κατάλληλος καιρὸς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἢ ἐν λόγῳ ἐπιγραφή καὶ νὰ ἐρευνηθῇ προσηκόντως. Ὅτι δὲ διάφοροι ἐπισκευαὶ τῶν ἱερῶν οἰκοδομημάτων ἐγένοντο ἐν διαφόροις χρόνοις δῆλον καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων.